

Motrišta...

Na kraju smo i milenija i stoljeća. Za Hrvatskom ostaje dvadeseto stoljeće, stoljeće patnji, smrti, ali i ponosa: iz pepela Domovinskog rata izišla je nova slobodna Hrvatska, zemlja o kojoj su sanjali mnogi Hrvati; oni koji su 1918. plakali kad je Hrvatska ušla u Kraljevinu Srbu, Hrvata i Slovenaca (svakako pročitajte članak, koji je pripremio dr. Darko Desaty o tom sudbonosnom događaju na str. 34), pa godine 1945. kad je mnogo kuća u Hrvatskoj ostalo bez mnogih članova svoje obitelji, pa 1970. kad nažalost "proljeće" nije sinulo mnogima koji su tako čeznuli za slobodnim proljetnim vjetrovima.

I sad ulazimo u novo, 21. stoljeće, u novi milenij, i postavljam pitanje svakome od vas: kako ste Vi zadovoljni s onim što se događa u Hrvatskoj danas? Što mislite, što nam predstoji u budućnosti?

Ja, nažalost, uopće nisam zadovoljna s događajima u Hrvatskoj, i gotovo da se pomalo bojim te budućnosti, ako se situacija u Hrvatskoj hitno i bitno ne izmijeni.

Da se dobro razumijemo, svatko od nas je svjestan da bi svaka vlada koja bi došla na vlast prošlog siječnja imala problema, jer sve su stajale prazne. To je činjenica. Ipak, da sam se ja borila za vlast i dobila je, kao što je dobio Račan i koalicijska vlada, mislim da bih se ponašala potpuno drukčije.

Kao i u prošloj vladi, tako i u današnjoj, ljudi se, izgleda, postavljaju po ključu: toliko ministarskih (ili drugih odgovornih) mjesta Tvojoj stranci, pa onda toliko i mojoj. Nisam sigurna da se ministri i drugi razni čimbenici postavljaju na odgovorna mjesta po znanju, sposobnosti, iskustvu i, što je skoro najvažnije - odgovornosti, a priče koje dolaze iz Hrvatske sve više to potvrđuju. Svakako, u svakoj priči ima dodavanja i nagomilavanja, no mislim da nam je svima jasno kako u Hrvatskoj nije dobro, a ljudi u Hrvatskoj žive po onom: "Nedaj Bože, gorega!" i sve podnose, skoro bez riječi.

Da li itko iz Vlade smatra da je vrijeme da se ti jadni ljudi, ti moji i vaši Hrvati, koji su toliko propatili već jednom smire i žive u miru i nekakvom blagostanju, ili da vide pred sobom nekakvu budućnost? Da li itko smatra da je vrijeme da su naši dužnosnici odgovorni za svoja (ne)djela, a ne da stalno spominju što su radili njihovi prethodnici? Svi znamo što su radili njihovi prethodnici, a što vi sada radite? Svi smo svjesni da su stajale prazne, no isto tako smo svi svjesni da se malo u Hrvatskoj promijenilo od prije 3. siječnja: i dalje je neodgovornost, iako nešto manje; i dalje ljudi odlaze sa posla na tržnicu kad god mogu, žene frizeru, telefoni i faksovi se upotrebljavaju po potrebi, bez ikakve materijalne odgovornosti; ulice su, kao i obično, najpunije za vrijeme rada - ali ono što je najžalosnije je to da je upravo nemoguće Hrvatima u Hrvatskoj išta reći. Jer Hrvati u Hrvatskoj sve znaju. Mi, zovite nas kako želite, dijaspora, emigracija - ništa izgleda "ne znamo". A meni se nekako čini da i mi nešto znamo, i mogli bi malo pomoći Hrvatskoj svojim znanjem i iskustvom.

Ljudi pred Novu godinu prave razne rezolucije. Ja za sada nemam nikakve rezolucije, jer sam svaku do sada prekršila, no mislim da bi Račan i Mesić i svatko iz vrhovništva trebao dobro razmisliti o novom stoljeću, Novoj godini i svojem položaju i odlučiti da tako to više ne može i načiniti rezoluciju: Hrvati su nas izabrali na ovo mjesto, i to povjerenje mi ne smijemo proigrati! Jer, prosječan Hrvat tako više ne može, a mi, iz dijaspora, više zaista ne možemo gledati i slušati kako je sve teže i teže u Hrvatskoj živjeti. Pred neko vrijeme vratio mi se prijatelj iz Hrvatske i rekao dobru rečenicu: "kako u Hrvatskoj jedna polovina ljudi je u penziji, druga bi htjela biti u penziju i predala je i zahtjev, a jedino djeca ne razmišljaju o penziji, jer su premali i vjerojatno ne znaju što je penzija.

Pred par dana netko mi je rekao, a to nije prvi puta kako sam to čula u posljednje vrijeme, kako se užasno uzrujava čitajući HRVATSKU ISKRU o situaciji doma. Ja se slažem, samo moram k tome dodati, da ako se vi uzrujavate, zamislite kako se ja uzrujavam i pitam se dokle to ide? Zar ti ljudi koje smo izabrali ne shvaćaju da su oni odgovorni za svoj posao? Zar oni ne shvaćaju kako nije dovoljno prigovarati - treba nešto učiniti da se oživi privreda, učini agrar djelotvornim, školstvo učinkovitim, zdravlje, vojsku, sudstvo... od kuda početi? Od sebe, gospodo, od sebe!

Pred vama je novo stoljeće, nova šansa, godina dana nakon što ste preuzeli vlast. Do sada ocjene nisu prolazne uopće. Ako ne možete bolje, pogledajte oko sebe, nadite ljude koji su sposobni, makar nisu SDP ili HSLS ili IDS ili bilo koja druga stranka. Pogledajte i nas u dijaspori, i mi smo sposobni, i mi znamo i spremni smo se žrtvovati, ali da nam se dade šansa, da nam malo više vjerujete u Hrvatskoj, da nas se sasluša pa se vidi da li to što govorimo ima smisla, i da ne slušamo kojekakve "pametne" savjete ili primjedbe onih, koji zaista ne znaju mnogo i vrlo često misle na svoj osobni boljitak, a ne na narod, koji ih je izabrao.

Prošlo je 10 godina nakon rata. Rat je gotov i više se nitko ne bi smio hvatati za rat, osim onih koji su nas zadužili do groba, branitelji Hrvatske. Ekonomija bi već trebala krenuti, poljoprivreda isto, turizam isto - jedino, čini mi se kako su u Hrvatskoj zaboravili da za sve to treba **RAD I ODGOVORNOST**, a toga izgleda ima najmanje u Hrvatskoj. Izgleda da oni koji su na pozicijama misle kako su odgovorni samo svojoj stranci, sebi, valjda svojoj obitelji, a rijetko tko od njih smatra da je njihova sveta dužnost odgovornost hrvatskom narodu. K tome da dodam, a kako to da u Hrvatskoj nema nekog neovisnog tijela ili osobe kao "ombudsman", koje bi ocjenjivalo rad dužnosnika, poslušalo pritužbe građana, pomagao im u jednostavnijim slučajevima, i ocijenio kako stoje stvari u Hrvatskoj? Mi u Kanadi imamo takove ljude svugdje, jer jedino ta neovisna tijela, ljudi koji ne pripadaju strankama, mogu biti pravični i bez dlake na jeziku.

Mislom da je to ključ svega. Riba od glave smrdi, i onako kako se ponašaju i premijer i predsjednik države (i zaista, dokle će teći lavina informacija s Pantovčaka, zar tamo nitko ne zna o 50 godina povijesne šutnje koja je uobičajena u svim državama svijeta?), kao i članovi Vlade, tako se ponaša i prosječan Hrvat. Zašto nas, dijasporu, ne vole u Hrvatskoj - od naših prijatelja, obitelji do samog vrha? Jer mi znamo raditi i biti odgovorni za svoj posao, kakav god bio. Eto, toga nema u Hrvatskoj i moja želja je, ne rezolucija, neka Bog udijeli u novom stoljeću i Novoj godini sposobnost rada i odgovornost svakom Hrvatu, od najmanjeg do najvećeg: I, Bože, čuvaj nam Hrvatsku u novom milenijumu, kao i u novom stoljeću.

Tako ja mislim.

Valentina

Cijena \$2.00

Dvobroj 72/73 - 15. XII. 2000.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU :

- Na grobu predsjednika dr. Franje Tuđmana
- Jović šokiran zabranom Haaga
- Granić uputio oštre prigovore Haaškom sudu
- Istina o Bleiburgu može na svjetlo dana
- Čeka se istina o gradu heroju
- Udbina zračna baza NATO-a
- Muke međunarodne zajednice s bosanskim izborima
- Beograd ne želi Hrvatskoj vratiti zlato?
- Božić....
- Događaji u zajednici

Mala Daniela prvi puta sa svetim Nikolom (Nikicom Vrdoljakom)

Hrvatska

ISKRA

(Bivši "CIRKULAR" za
Toronto i okolicu
Kanadsko - Hrvatski Vjesnik
Canadian Croatian Journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief
Glavni Urednik :
Valentina Krčmar

Contributing Editors:

Damir Borovčak, Biserka Milinković,
Dr. Darko Desaty, dr. Mladen Seidl
dr. Davorka Križaj-Kapljic
Vladimir Đurić, Zlata Jurić,
Bruno Pilaš, Ivica Puhalo

Address • Adresa :
1137 Centre Street
Thornhill, Ontario
L4J 3M6

Novi "E-mail": iskra1@look.ca

Telephone • Telefon :

(905) 738 - 0053

Fax :

(905) 738 - 9853

Yearly Subscription - Godišnja
Pretplata :

KANADA: \$60.00

USA: \$50.00

Subscription to "ISKRA" can be
made directly, to the Editor-in-Chief.
Pretplata na "ISKRU" može
se učiniti kod Glavnog Urednika.

Advertising rates :

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$500.00 yearly

Advertising is payable in advance.

"Hrvatska ISKRA" Dvobroj 72/73, 15. prosinac. 2000.

Sadržaj:

Pismo urednice.....	2	Hrvatsku ne poznaju Hrvati.....	17
Vijesti iz Toronta.....	3	Istina o Bleiburgu može na svjetlo dana.....	18
Najnovije vijesti.....	4	Integracijom iseljene i domovinske Hrvatske	
Vijesti na engleskom.....	5	do svjetlosti budućnosti.....	19
Na grobu predsjednika dr. Franje Tuđmana.....	6	Udbina postaje zračna baza NATO-a.....	19
Prva obljetnica smrti predsjednika u Torontu.....	6	Popravak ilokskog mosta.....	19
Jovic šokiran zabranom Haaga.....	7	Beograd ne želi Hrvatskoj vratiti zlato?.....	20
Javnost ima pravo znati.....	7	Damir Borovčak, Hello Toronto.....	21
Potpredsjednik Vlade uputio oštre prigovore.....	8	Okvir za portret, Dušan Bezic.....	23
Ministri podržali novu platformu suradnje s		Mojim očima (i srcem).....	24
Haaškim sudom.....	9	Božić.....	25 - 33
Premijer Račan na sastanku s Mesicem.....	10	Politički događaji u Hrvatskoj 1918.....	34
Kolumna bodljika.....	10	Sarkofag za kardinala Stepinca.....	36
Čeka se istina o gradu heroju.....	10	Nove knjige.....	37
Aktualni sat Hrvatskog sabora.....	11	Vijesti iz kulture.....	38
Proračun.....	12	Događaji u našoj zajednici.....	40 - 43
Turizam, Prevlaka.....	13	Ivica Puhalo, Neka božić i Nova godina.....	44
Poruka biskupa Puljica.....	13	Osvrt, Marko Marulić simpozij.....	45
Razgovor s Marunom.....	14	Vaša pisma.....	46
Umro Vlado Gotovac.....	15	Božićna priredba hrvatske škole u Oakvillu.....	46
Muke međunarodne zajednice s bosanskim		Vaše zdravlje.....	47
izborima.....	16	Motrišta.....	48

Urednica piše...

Dragi prijatelji,

Pred ulaskom smo u novo stoljeć, a zadnjim otkucanjima starc godine ući ćemo i u novi milenij. Već posljednjih desetak godina razmišljam o tome kako smo vi i ja blagoslovljeni, jer, eto, živimo u ovo interesantno doba. Kad pogledate živote naših roditelja, da ne kažem baka i djedova: kako su njihovi životi bili teški i beznadni! Ne namjeravam uopće reći kako je nama lako - nije nam lako, jer živjeti izvan domovine nije lako. Srećom, Kanada, zemlja u kojoj živimo, nama je zaista dobra, tako da u ovim danima Božića sjetite se i ove zemlje, koja vam je pružila dom u kojem ste poštivani. Ipak, mi, moja generacije i ove generacije oko mene, srećne su. Doživjeli smo ono, što su mnogi sanjali u ovom stoljeću kroz koji dan iza nas, da imamo slobodnu Hrvatsku, a svojim učešćem u Domovinskom ratu imali smo tu privilegiju da možemo pomoći svoje baš onda kad je trebalo. Eto, dočekujemo posljednji Božić u ovoj godini, Novu godinu kao i novo stoljeć, svoji na svome. Zar to nije najveći dar kojeg ste mogli očekivati?

Ovaj broj je opet dvobroj, jer nikako ne mogu vidjeti načina da idući broj izađe prije Novc godine. Nažalost, probavala sam sve kombinacije, no stalno je izlazilo kako bih morala raditi na sam Božić kako bih "izbacila" HRVATSKU ISKRU na vrijeme, a to, nek mi svi oprostiju, niš z toga. I ja namjeravam slaviti Božić sa svima vama, veseliti se i blagovati.

Ovaj broj HRVATKE ISKRE je vjerujem zaista velik, punih 48 stranica. Donosimo vam presjek događaja iz Hrvatske i svijeta u zadnjih dvadesetak dana, uz ono čemu sam se ja veselila pripremati: sve o Božiću, kako gledamo na Božić, pjesme, događaji, vaša sjećanja - stvarno, za svakog ponešto. I nemojmo zaboraviti našu zajednicu, jer toliko se toga dogodilo ovih dana ovdje, kod nas. Iz svih događaja mislim kako moram izdvojiti misu zadušnicu za prvog hrvatskog predsjednika dr. Franju Tuđmana, koja je zaista bila posjećena, kao i izbor najboljeg hrvatskog sportaša i sportašice. Ti naši mladi ljudi sebe su dali sportu, a kroz sport su istaknuli ime Hrvatske. Gđici. Sandri Matijašić i Dannyju Dragoviću iskrene čestitke, a Bruni Pilašu i radio postaji "Glas Hrvatske" čestitke na ovom zaista važnom događaju za našu zajednicu.

Na kraju, svakome od Vas, blagoslovljen Božić, srećna Vam Nova godina, srećan Vam novi milenij, Vaša

Valentina

Vaše zdravlje

SUHO VOĆE, ORASI I SJEMENKE

Adam i Eva, prvi i najpoznatiji vegetarijanci, u Rajskom su vrtu uživali savršeno voće, a njihovi nasljednici na Zemlji također su se njima sladili; čak štoviše preživljavali su hraneći se divljim plodovima, jer mesa je bilo malo i tek ponekad. Različiti podaci iz povijesti ljudskoga roda pokazuju da su svježije i suho voće te orašasti plodovi, poput oraha, badema, lješnjakama, pistacija itd., oduvijek bili na stolu i siromaha i bogataša. Skupljali su ih kao plodove samoniklih, a kasnije kultiviranih vrsta i konzervirali kako ih je naučila priroda. Svježije i suho voće "ugrađivali" su u svoju prehranu i kulinarsvo. Kad u nekom časopisu ugledamo neobičan recept, na primjer ribu pečenu s bademima, čini nam se da je to neka suvremena izmišljotina. Ali nije. To je prastari arapski recept! U toj kuhinji, koja se kroz različite puteve uvukla i u europsku, poznati recept zahtijevao je da se pilici kuhaju s bademom, lješnjakom i pistacijom, a ista se hrana stavljala i uz pokojnika da mu se "nade pri ruci" i na onom svijetu. Svečanosti u Mezopotamiji završavale su s voćem u medu, a stari Rimljani ručak su često završavali orasima i smokvama. U srednjem vijeku suho voće jelo se osobito u posne dane. Bogataši su ga jeli čas prije čas poslije obroka, sve u skladu s uputama tadašnje medicine. Dijetološka "obrazloženja" su zabavno štivo koje nas danas može dobro nasmijati, ali onda se do toga jako držalo.

Zašto su ove namirnice toliko vrijedne i jedinstvene? To su koncentri prirodnih hranjivih tvari - bjelančevina, minerala, vitamina, a ti plodovi često sadrže i rijetke esencijalne tvari kojih u hrani dobivamo sve manje. Većinom imaju i ljekovita dijetetska svojstva. Narodna medicina ih oduvijek koristi, a na nama je da provjerimo tisućljetna iskustva. Pomažu u uravnoteženju biokemijskih procesa, čuvaju nas od manjka hranjivih tvari i pridonose održanju zdravlja. Kao rođeni su za grickanje. Na žalost, sve ih više potiskuju drugi manje zdravi snack proizvodi koji se niti slučajno ne mogu usporediti s kakvoćom sjemenka, suhog voća i orašastih plodova.

Suha šljiva

Ta neugledna smeđurana voćka gubitkom vode pretvorena je u ukusan plod i vrijednu namirnicu. Raste posvuda jer je skromnih zahtjeva, a k nama ju je donio Dioklecijan koji je podizao šljivike u Podravini, Posavini i Bosni. Mnogo je vrsta šljiva, no mnogima je najdraža naša bistrice. Na žalost, ona se najmanje pojede, osuši ili preradi u pekmez, pa gotovo sav urod ode u mekamu šljivovicu ili žestoku prepečenicu.

Suha šljiva je najstarije pučko sredstvo protiv zatvora: djelotvorno prazni crijeva i ne stvara naviku (što je često slučaj s lijekovima). Moć otvaranja čvrsto zatvorenih "zadnjih vrata" šljiva duguje pektinu - vlaknu koji bubri i pritišće stijenke crijeva, a time potiče njihov rad. Mnogo šećera u šljivi potpomaže djelovanje pektina: šećer služi kao pumpa za vodu koja razmekša stolicu. To je silno važno za one koji imaju bolne procese u crijevima.

Najvažnije je pogoditi "dozu" suhih šljiva! Previše će izazvati burnu reakciju - grčeve i proljev, a premalo - ništa! Oni koji ne mogu "uštimati" potrebnu količinu, najbolje je da se drže kompota. "Jača terapija" zatvora može se provesti kombinacijom suhih smokava i šljiva: pet suhih smokava i pet suhih šljiva prenoće u vodi, a onda ih se ujutro ugrije, pa se popije tekućina i pojedu plodovi.

Svi koji tragaju za kalijem, borom ili bakrom, naći će ih u šljivama skupa s antioksidantnom kombinacijom vitamina C, E i beta karotena. Suhe šljive dakle na stol, ali uz podsjetnik: 5 suhih šljiva = 115 kalorija.

Suha smokva

Smokva ili figa raste posvuda na Mediteranu, a uz našu obalu pod imenom bjelica, crnica ili petrovača. Smokva je stigla s Istoka gdje je njena ljekovitost upisana u papiruse. Jede se od pamtivijeka svježja ili suha. Mada raste na malo zemlje, može izdržati sušu, ali je vrlo osjetljiva na onečišćenje okoline - prva se pobuni i nestaje!

Svježja smokva je slatka, a suha sadrži 66 posto šećera, slično onom u medu (invertni šećer) i zbog toga nikako nije za dijabetičare. U njoj se ističe bogatstvo magnezija i kalcija te osobito vlakana. Preporuča se za liječenje začepjenosti. Ne stvara naviku, ne izaziva grčeve, a kao i šljiva predstavlja mjeru zaštite od raka crijeva.

Suha marelica

je izrazito narančaste boje zbog velike količine beta karotena. Svega ostalog ima pomalo, a najviše šećera (42 posto). Mnogi osjetljivog želuca ili bolesnici na jetri i gušterači ne podnose svježju marelicu, ali će je lakše podnijeti osušenu ili pripremljenu kao kompot.

Datulja

je prastara voćka Afrike i Arabije. Kalorična je, gotovo sva je šećer s nešto malo proteina, a nema masti. Arapi ju smatraju ljekovitim sredstvom pa sirupom od datulja liječe kojekakove boljke. Posebno je na cijeni kao sredstvo za lučenje mlijeka dojilja i rad prostate.

Orah

je svoje latinsko ime *Juglans regia* dobio po bogu Jupiteru, a Grci su ga smatrali kraljevskim drvetom. Rimljani su ga svuda gajili te donijeli ga i nama. Kod nas je orah oduvijek bio sastavni dio kolača.

Orah je, kako neki kažu, mastan preko svake mjere! 100 g daje 700 kcal, a sve zbog ulja kojeg bude i više od 60 posto sadržaja. U njemu je više od 14 posto proteina i 18 posto ugljikohidrata. Od minerala ističe se magnezij te vitamin E, koji čuva orah od kvarenja. Orahovo ulje sadrži 50 posto linolne kiseline, 30 posto oleinske i 5 posto alfa linolenske - sve jedna masna kiselina bolja od druge dok su loše zasićene masne kiseline slabo zastupljene. Rezultati istraživanja vrijednosti esencijalnih masnih kiselina u ulju oraha i utjecaju na zdravlje urodilo je preporukom da se orahe uvrti u svakodnevnu prehranu kako to čine vegetarijanci. Prema tome, jedite orašaste plodove i sjemenke kad god vam se pruži prilika! Ako se još pri tome smanji stres i odbaci cigareta, sva je prilika da se život produlji za nekoliko godina.

Lješnjak

je po sastavu veoma sličan orahu, iako nešto manje mastan i kaloričan. U narodu se lješnjak (ali i badem) preporučuje za uklanjanje žgaravice: 3 do 4 ploda treba dobro prožvakati i problem je riješen.

Badem

je također k nama stigao s Rimljanima i kultivira se uzduž cijele obale. Slično orahu i lješnjaku, bogat je uljem (54 posto), a i u svemu ostalome sličan je njima. Za kolače i slastice koristi se slatki badem, a gorki za aromatizaciju slastica i pića te za ljekovite svrhe.

Sjemenke lana

sadrži ulja iznimne kakvoće, lignin i druga vlakna, dok je sve ostalo slično sastavu drugih sjemenki. Lignini navodno smanjuju rizik nastanka raka dojke i jajnika (kao neki anti-estrogeni). Sjemenke lana sadrže 57 posto alfa linolenske kiseline koja u tijelu prelazi u omega-3 masne kiseline, tvari s mnogostrukim ljekovitim svojstvima. Stoga se svježje laneno ulje preporuča stavljati na salatu.

Sjemenke suncokreta

su popularne grickalice, a jedu se sirove ili lako prepržene. Imaju 50 posto ulja, 23 posto bjelančevina i 18 posto ugljikohidrata. Bogate su magnezijem i kalcijem. Suncokretovo ulje je vrlo zdravo jer ima 50 posto linolne kiseline, a odnos višestruko nezasićenih i zasićenih masnih kiselina je 83 prema 17 posto.

Sjemenke buče

su ukusna, vrijedna ali i kalorična namirnica. Sadrže 46 posto ulja, 24 posto bjelančevina i 18 posto ugljikohidrata. Sjemenke sadrže magnezij, cink, fosfor, željezo, beta karoten i E vitamin. Ulje sadrži rijedak izvor alfa linolenske i oleinske kiseline dok ostatak od 30 posto pripada zasićenim masnim kiselinama. (Izvor: Doktor u kući, br. 33.)

Dr. Darko Desaty

Kičo Slabinac sa zaista zasluženim cvijećem

Vaša pisma

Draga Valentina, 28. sudenog, 2000.

Prije nego prođe današnji dan, želim Ti poslati iskrene čestitke za trogodišnjicu HRVATSKE ISKRE. Ovdje kod nas u Mendoza, svi Hrvati kojima sam dospio dati HRVATSKU ISKRU imali su jednodušno priznanje i hvalu za te novine. Vijesti koje se ne mogu dobiti preko običnih novinarskih i drugih medijskih veza, širenje hrvatske kulture, običaja, tradicije... sve ono što nas podsjeća na naše mladenačke dane u našoj dalekoj miloj Hrvatskoj, članci koji nam znaju donijeti radost i veliko zadovoljstvo, a i oni koji nam donose i sve poteškoće u našoj dragoj domovini kao i jezive događaje iz skore prošlosti, sve to smo imali mogućnost primiti kroz ISKRU. Zato, uz čestitke i u želji da i u budućnosti se nastavi taj plodni rad sa istim članom koji se pokazao kroz prošle tri godine, naša duboka hvala, uz srdačni pozdrav,

Mirko Brkljačić i ostali Hrvati iz Mendoze

HRVATSKA ISKRA

Na ruke urednice Valentine Krčmar

Draga gospođo, 29. studenog, 2000.

Upravo sam se vratio iz Hrvatske i čitam Vašu prošlu ISKRU. Izvrsna je. Više se radujem čitati ISKRU nego one nevaljane novine u Hrvatskoj.

Jedino me smeta članak gdje gospodin piše o ambasadi u Ottawi. Pa gdje je on bio dok se je novac skupljao od naše hrvatske zajednice u Kanadi?

Ambasadu nije kupila hrvatska Vlada nego žulji i ljubav hrvatskog naroda.

Vaš odani Štef iz Toronta

Draga gđo. Krčmar, 4. prosinca, 2000.

Uvijek se razveselim kad dođe HRVATSKA ISKRA. Pročitam je od početka do kraja. ISKRA je baš za one koji ne kupuju hrvatske novine i magazine.

Želim Vam puno uspjeha i da HRVATSKA ISKRA bude postojala bar sto godina! Želim sretan Božić, u Novoj godini 2001 puno zdravlja,

Srdačan pozdrav,

Mira Pilinger, Toronto

1. prosinac, 2000.

... Šaljem Vam \$60.00 za pretplatu, a \$ 40.00 ISKRI za božićnicu.

U mislima sa Vama i cijeloj redakciji HRVATSKE ISKRE želim sretan Božić i puno zdravlja i uspjeha u radu u Novoj godini.

S poštovanjem,

Toni Novaković, Mississauga

Iskreno i srdačno čestitamo našoj 3-godišnjoj slavljenici "HRVATSKOJ ISKRI", marljivom i upornom uredništvu na požrtvovnom radu, rezultati kojeg se vide u svakom novom izdanju. Za svakoga se nađe zanimljivog štiva, kao i poučnih savjeta.

Bravo! Samo tako naprijed! Jedva čekamo novi broj!

Bedem ljubavi

Isječak iz privatnog pisma:Zaista, ta "HRVATSKA ISKRA" vrlo je zanimljiv časopis. Odmah da kažem, tehnički prijelom lista nije savršen (n. pr. 18. stranica u dvobroju 69/70 - gornji i donji dio stranice nisu razdvojeni, pa se čini kao da je sve to jedan članak; a i inače vidi se da je sve rađeno s puno srca i malo znanja), no sadržaj je zapravo jako zanimljiv. Pročitao sam "ISKRU" od korica do korica i saznao mnogo toga što nisam znao i što nisam čitao u našim novinama. Što i nije neobično, jer novine gotovo i ne čitam, a pogotovu ne sve, pa sam se tako zapravo jako solidno informirao iz HRVATSKE ISKRE. A prilog o Vukovaru vrlo je zanimljiv i poučan.

M.K. umirovljeni novinar iz Zagreba

Poštovana Valentina,

Hvala Vam lijepa na redovitom slanju HRVATSKE ISKRE. Ima nešto tajnovito u hrvatskoj ljubavi. Nježna je poput cvijeta, a čvrsta kao kamen o koji se razbijaju snažni valovi života.

U duhu Kristova mira želim Vama, Vašoj obitelji, svim suradnicima i svim ljudima dobre volje oko Vas sretan Božić i Novu godinu 2001.

Sve vas lijepo pozdravlja,

Ante Ljubas

Oakville, svi smo uživali u našoj djeci....

Božićna priredba hrvatske škole u Oakvillu

U nedjelju, 10. prosinca održana je božićna priredba đaka hrvatske škole kod župe Presvetog Trojstva u Oakvilleu. Program koji su izveli učenici uvježbali su učitelji hrvatske škole, časne sestre Sr. Smiljana i Sr. Krešimira, Vič. Ilija kao i roditelji. Trebalo je puno rada, pomoći u pripremi od kulisa na pozornici, kostima, razglasa, do glazbe. Priredba je bila zanimljiva, osvježujuća i ne preduga.

Program je počeo prigodnim igrokazom u kome su sudjelovali đaci sedmog i osmog razreda. Poslije toga su slijedile recitacije, pjesme koje su izveli učenici od predškolskog do osmog razreda. Program je bio popraćen i sviranjem na harmonici Vič. Ilije. Još jedno iznenađenje. "Otkrili smo da Vič. Ilija nije samo svećenik, pjevač, svirač, pisac nego i kompozitor. Njegovu novu skladbu izveli su đaci na priredbi, a mi prisutni smo sve nagradili velikim pljeskom.

Sve je završilo - kao što je to već običaj u našoj župnoj zajednici, izvrsnim ručkom kojeg su pripremile naše vrijedne župljanke i druženjem u prijateljskoj atmosferi..

BLAGOSLOVLJEN BOŽIĆ I SRETNIA I USPJEŠNA NOVA GODINA !

Biserka Milinković

Dopisnik HRVATSKE ISKRE

Uredništvo HRVATSKE ISKRE želi svim svećenicima, svim sponsorima, svim suradnicima i prijateljima, svim čitateljima, svim društvima, udrugama, fondovima, svim radio postajama, hrvatskom konzulatu i cijelom osoblju, posebno onima koji su po zatvorima zbog svoje ljubavi za domovinu, svim Hrvatima dobre volje u domovini i cijelom svijetu, hrvatskoj vladi i svim čimbenicima, kao i svim prijateljima u Kanadi, Hrvatskoj, kao i po svijetu blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu 2001.

Ča bi rekel Božiću
kaj želim si ja.
Rekel bi, naj vsakomu
puno srca da.

Da bu narod narodu
Kak i bratu brat,
i da zadovolen bu
Jenput i Hrvat.

Dragutin Domjanić

Na placu Bana Jelačića djecu za Božić vozi ovako uređen vlakčić...

Vijesti iz Toronta

ČESTITKE....

Dragi čitatelji Hrvatske iskre,

U ime osoblja Generalnog konzulata, moje obitelji i u moje osobno ime, iskreno vam želim da nadolazeće blagdane provedete u toplini obiteljskog doma, ispunjeni duhom mira, sloge i ljubavi među ljudima,

Zajedničkim trudom ujedinjenog hrvatskog naroda zauvijek je oživotvorena slobodna i demokratska Hrvatska kakvu su zamišljali mnogi iseljenici. U novom tisućljeću predstoji nam nastaviti graditi prosperitetnu domovinu, zemlju napretka i blagostanja, mira, pravde, istine i ljudskih sloboda, međusobne solidarnosti i socijalne pravde, ujedinjenu u obitelj naroda.

S tom nadom i čvrstom vjerom u puno ostvarenje tih ciljeva, svim Hrvatima i građanima Hrvatske želim sretan Božić, te obilje sreće, zdravlja i napretka u novoj 2001. godini.

Vaš,

Josip Picukarić
Konzul

Vesele i blagoslovljene Božićne blagdane te sretnu Novu 2001. godinu svim članovima i prijateljima hrvatske zajednice želi ženska udruga "BEDEM LJUBAVI". Svima iskrena hvala na pomoći i podršci u našem radu tijekom ove godine.

Najnovije vijesti.....

Trideset tisuća građana pred grobom prvog hrvatskog predsjednika

ZAGREB, 11.prosinac, - Izaslanstva Vlade i Sabora, te stranačka izaslanstva Hrvatske demokratske zajednice položila su jučer vijence i zapalila svijeće na grobu prvoga hrvatskog predsjednika, Franje Tuđmana na Mirogoju. U povodu prve godišnjice smrti, kod groba Franje Tuđmana okupilo se više od 30.000 građana, članova i simpatizera HDZ-a, te predstavnika braniteljskih udruga.

U ime Hrvatskog sabora vijenac su na Tuđmanov grob položili potpredsjednici Zdravko Tomac i Ivica Kostović. Vijenac je u ime Vlade položilo izaslanstvo u kojem su bili potpredsjednici Goran Granić i Željka Antunović. Potpredsjednici Sabora Tomac i Vlade Granić istaknuli su veliku ulogu predsjednika Tuđmana u stvaranju hrvatske države i u njezinoj obrani.

"Danas se sjećamo predsjednika koji je bio na čelu države u njezinim najtežim trenucima", rekao je Granić, ističući kako je riječ o osobi koja ima mnogo zasluga, ali i pogrešaka. Granić je rekao kako će povijest ocijeniti Tuđmanove pozitivne i negativne strane, dodajući kako su mu odali počast za sve dobro što je učinio. Vijence su na grob prvoga hrvatskog predsjednika položila i izaslanstva Hrvatske stranke prava i Demokratskog centra, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i predsjednik Gradske skupštine Goran Hill, te predstavnici braniteljskih udruga i mnogi građani.

Okupljeni građani oko groba predsjednika Tuđmana često su za vrijeme odavanja počasti skandirali pokojnom predsjedniku i pjevali domoljubne pjesme. Povremeno se oko groba stvarala velika gužva, a često su se čule i uvrede upućene novinarima i predstavnicima vlasti. Osim Zagrepčana, na Mirogoj su autobusima stigli i brojni građani iz drugih dijelova Hrvatske te inozemstva u 170 autobusa. U crkvi sv. Marka jučer su misli zadušnici, koju je predvodio župnik Franjo Prstec, bili nazočni članovi obitelji Tuđman, stranački dužnosnici HDZ-a te brojni poštovatelji Franje Tuđmana, kojih se pred crkvom okupilo još oko 7.000. (Glas Slavonije)

PRUŽNE BARIKADE: NEPOZNATI U SIVERIĆU POKUŠALI ZAPRIJEČITI PRUGU ŽELJEZNIČKIM PRAGOVIMA

SIVERIĆ - U nedjelju, pet minuta poslije ponoći, brzi vlak 824, koji iz Splita u Zagreb polazi u 21.55, na izlasku iz kolodvora Siverić naletio je na nekoliko željezničkih pragova poslanih na tračnice. Udar je bio jak, ali vlak nije iskočio iz tračnica, nego je nastavio vožnju i tek u Kninu izvijestio da je naišao na zapreku. Nakon prolaska brzog vlaka, 20 minuta poslije teretni vlak 61806, koji iz Šibenika u Kutinu vozi fosfat, na istome je mjestu naletio na još veću hrpu teških željezničkih pragova, koji su ga zaustavili jer je nekoliko pragova ušlo između osovina.

Na sreću, vlak nije iskočio iz tračnica, a sa 150 minuta zakašnjenja stigao je na odredište u Knin. Kako doznajemo od dežurnog za područje operative HZ Split, na vlakovima i vagonima nije zabilježena šteta. Na mjesto događaja izašli su policija, istražitelji, sudski organi, predstavnici HZ-a iz Splita i Knina te šef kolodvora u Drnišu. Očevid je trajao do četiri sata, kad je oslobođena lokomotiva teretnog vlaka i otvoren promet tim dijelom pruge. Tko bi mogao biti počinitelj, još nije poznato jer nitko ne želi davati izjave. Policija intenzivno traga za počiniteljima, a u pomoć su dovedeni psi tragači.

Tijekom jučerašnjeg dana, u razgovoru s mještanima Siverića koji žive u blizini mjesta na kojem se dogodio incident, doznali smo da je ovo prvi ovakav slučaj i da ne pamte ništa slično.

- To od domaćih ljudi nije nitko napravio. Zbog čega bi mi koji smo se borili za ovu državu išli uništavati njezinu imovinu? Mi isto tako nismo primijetili nikakve nepoznate osobe u blizini pruge, niti smo čuli kad se dogodio taj incident. Postoji mogućnost da su to napravili Srbi iz susjednog sela Tepljuh, jer oni u takvim situacijama imaju iskustva. Ako su to oni postavili, želio bih ih samo pitati zbog čega, jer nemaju nikakva razloga - kazao nam je Mićo Bukarica, kojega smo našli u njegovu domu u Siveriću.

U cijeloj priči najzanimljivije je to što je barikada postavljena i drugi put, prije nailaska teretnog vlaka. Može se zaključiti da je postojala očita namjera počinitelja da se napravi materijalna šteta s mogućim posljedicama i za ljudske živote. Ima li događaj iza sebe i političkih repova, teško je govoriti, ali je sigurno da nije bila riječ o šali ili nečem sličnom. (Večernji list, 11.prosinca)

Haag uručio poziv Stipetiću da svjedoči o Bljesku i Oluji !

ZAGREB — Istražitelji Haaškoga suda u petak su, kako smo neslužbeno doznali iz visokih vojnih krugova, uručili poziv za razgovor načelniku Glavnoga stožera Oružanih snaga RH generalu zborna Petru Stipetiću. Razgovor generala Stipetića s haaškim istražiteljima trebao bi se održati u Zagrebu, no još uvijek se ne zna kada će to biti. Točnost ovih navoda pokušali smo potvrditi kod glasnogovornika MORH-a brigadira Dušana Vire, preko kojeg nam je general Stipetić poručio "kako ništa ne zna o tome".

Podsjetimo, prije nekoliko mjeseci tjednik "Globus" objavio je informacije kako Haaški sud provodi istragu protiv generala Stipetića. Predmet pokretanja istrage, kako su to prenijeli i drugi mediji, bila je uloga generala Stipetića u vojno-redarstvenoj akciji Oluja i njegovo zapovijedanje postrojbama HV-a na području Banovine i Korduna, gdje su počinjeni navodni ratni zločini. General Stipetić tada je izjavio kako je "iznenađen takvim postupkom Međunarodnoga suda, ali da je spreman suočiti se s haaškim istražiteljima i sa Sudom".

O provođenju istrage protiv generala Stipetića od strane Međunarodnog suda za ratne zločine, hrvatski državni vrh, kako je objavljeno u medijima, doznao još u svibnju ove godine prilikom posjeta glavne haaške tužiteljice Carle del Ponte Hrvatskoj, a tada je najavljeno kako bi se o eventualnom podizanju optužnice protiv generala Stipetića Haaški sud trebao očitovati u rujnu. Neslužbeno smo također doznali da su haaški istražitelji obavili razgovore i s još nekim visokim dužnosnicima. (Slobodna Dalmacija, 10. prosinca)

Hrvatska Vlada odbila Haaški zahtjev za Tuđmanovim svjedočenjem

Vlada nije htjela potpuno ispuniti zahtjeve haaškog suda prema kojima je 16 bivših hrvatskih obavještajaca, među njima i Miroslav Tuđman, trebalo svjedočiti o tajnim HIS-ovim i SIS-ovim izvješćima koja dokazuju ratne zločin HVO-a u BiH.

Vlada Republike Hrvatske, kako sad stvari stoje, neće u potpunosti udovoljiti zahtjevu haaškog suda za saslušanjem svih 16 bivših obavještajaca koji su s terena dostavljali ili primali tajne izvještaje o ratnim zločinima HVO-a u BiH. Tim je činom vlada, zapravo zabranila najznačajnijim obavještajcima, kao što je Miroslav Tuđman, da svjedoče u Haagu.

Dozvoliti će svjedočenje tek terenskim obavještajcima, nižeg ranga i s manjim saznanjima, dok je Miroslavu takva mogućnost gotovo zabranjena, pa on može odahnuti. U protivnom bi, naime, morao haaškim tužiteljima pojašnjavati ulogu hrvatskih tajnih službi u hrvatsko-muslimanskom ratu, a time i još uvijek nerazsvijetljenu ulogu svog pokojnog oca koji je, navodno, itekako zavukao svoje prste u taj sukob.

Takvim polovičnim prihvaćanjem haaških zahtjeva i izbjegavanjem otkrivanja Tuđmanove odgovornosti Vlada je amnestirala sina Miroslava od svih špijunskih zlodjela kojima je oporbenim prvacima, novinarima i običnim građanima čitavo proteklo desetljeće bez ikakve osnove tražio elemente nacionalne izdaje. Njegovom su, pak, amnestijom mehanizmom analogije jednom i za svagda pomilovani i svi ostali čelnici HDZ-ovih obavještajnih službi.

(HDZINFOCENTAR)

Osvrt: Marulić simpozij

Kad je bilo najavljen simpozij o Maruliću, bila je to samo štura najava predavanja - predavači, mjesto, vrijeme - ništa "dopadljivo". Razmišljala sam o tome što bih ja mogla naučiti o Maruliću, ta ono što smo naučili u školi nije bilo ništa naročito. Judita, njegovo glavno djelo, početak hrvatske knjižvenosti i čovjek koji je počeo pisati narodnim hrvatskim jezikom! Naravno, mi koji smo rasli pod kumunističkim sistemom, bili smo namjerno prikraćeni svega onoga što je bilo povezano s nekim vjerskim ili biblijskim tumačenjima, pa je to tako bilo i u odnosu na Marulića i njegovo djelo.

I onda sam otišla na simpozij. I? Što se dogodilo? Otkriće! Pravo, pravcato otkriće čovjeka, pisca, domoljuba, vjernika. Nije to bilo neko suhoparno predavanje "ljudi od knjige", nego dinamično, zanimljivo predstavljanje čovjeka koji je živio pred više od četiri stoljeća, a čije su teme i djela i danas tako suvremena. Hvala svima koji ste organizirali taj simpozij i približili nam tog velikana našeg roda. Hvala svim tim našim neumornim radnicima, istraživačima koji širite Marulićevo djelo i hrvatsko ime po svijetu.

Na kraju bih željela nešto predložiti organizatorima za buduće takove simpozije: obavijestite zajednicu svim mogućim raspo-

loživim sredstvima, to jest ne samo preko radio programa i tiska, kao što je Župni vjesnik i HRVATSKA ISKRA, nego i elektronskim putem preko interneta.

Da li je netko iz uprave Croatian Academy of America razmislio o suradnji sa hrvatskim školama na ovim prostorima, i to u prvom redu sa srednjoškolicima i njihovim učiteljima, te da se i oni uključe u takove simpozije?

Svakako bi trebalo naglasiti ako je dotično predavanje na engleskom kako bi se mogle pozvati i osobe koje ne govore hrvatski.

I sada ono najvažnije: na drugim takovim predavanjima postoji mogućnost da se kupe snimljane kazete (po \$5.00 komad) ili video trake, i to opet uz minimalnu naplatu. Da li se to može učiniti i na našim seminarima? Zabilježimo za budućnost neponovljivo - predavanja, rad, "živi govor" predavača koji se nikad više ne može ponoviti!

Razmislimo o tome! Tim bi se postiglo više toga - ostalo bi sve zabilježeno za budućnost, snimljeni materijal bi se mogao upotrebljavati u školama, emitirati djelovi na radio programima, širiti među Kanadanim.

Nažalost, nismo dovoljno svjesni što smo imali i što imamo - iako samo mali narod!

Biserka Milinković

Čestitamo svima koji su sudjelovali u Simpoziju o Marku Maruliću: (stoje s lijeva na desno) Vlado Petranović, Anita Mikulić-Kovačević, prof. Vinko Grubišić, Gabriella Mecky, Milka M. Zlomislić, prof. Mirko Tomasović, Biserka Butković, prof. Ivo Šoljan, Barbara Šešelj, dr. Vlado Bubrin, Dunja Lacković

Miran i blagoslovljen Božić i sretnu Novu 2001. godinu želi vam uredništvo HRVATSKE ISKRE

Neka Božić i Nova godina donesu....

....Onim vrijednim ljudima, marljivih ruku, plemenitih srca, mudrih glava, mnogih hrvatskih društava, klubova, organizacija, fondova, udruga koji svojim akcijama dokazuju da zajednica ne spava - još više snage za daljnji uspješni rad. BRAVO!

....Onima koji godinama hiberniraju, prodavaju zjake, ubijaju dokolicu, šire negativizam, igraju partije tračeva, zlonamjerno kritiziraju, a ne rade, štetno djeluju na okolicu - VELIKU GLASNU BUDILICU!

....Ljudima koji svojim optimizmom i entuzijazmom šire nadu, ne idu samo utrim putem već gaze nove staze, pale svijeću gdje je mrak, ne galame već smirenom riječju "čiste zrak" - ISKRENE ČESTITKE!

....Onima koji žive u kokonima svilene bube, koji misle da su OTOK (elitisti kojih nema nigdje na listi) da postanu, ako već ne dio matične cjeline, a onda barem POLUOTOK. Neka im Božić otvori oči, da radeći zajedno - kad se na kraju sve zbroji pred ljudima i Bogom - bolje će proći!... I dobru lektiru, Thomas Merton: "No man is an island",

... "ČESTITKE" odgovornom ili odgovornima za "nestanak" velikog broja knjiga namijenjenim za hrvatsku knjižnicu i čitaonicu. Neka im Božić probudi SAVJEST - ako je imaju!

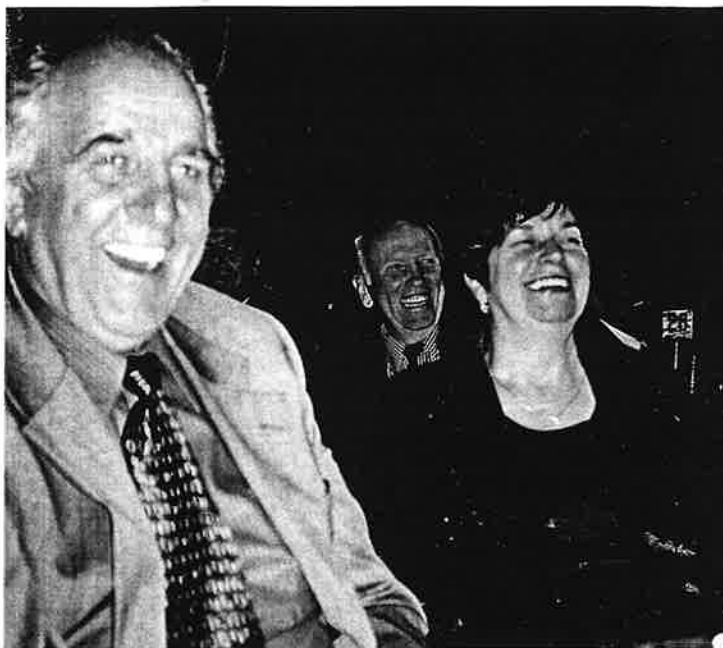
....Nekim našim izučanim novinarima s ove i one strane "velike mlake", neka Božić eliminira s pera izvjesne "dlake", neka im ubrizga potentnu injekciju dobrog ukusa, žurnalističke etike, jer smeće ne jedemo, pa ne želimo ni čitati, hvala! A izdavačkim kućama "žutog tiska" - VREĆE ZA SMEĆE!

.... Za moju generaciju, sebe i starije, molim Božić neka nas podari zdravljem, strpljivošću i snagom da možemo starjeti i jest, kad dođe vrijeme umrijeti dostojanstveno, a ne biti na teret

sebi i bližnjima. Neka ne postanemo čangrizavi svadljivci. Neka nam srca ne "pokriju snjegovi pesimizma i led cinizma već griju poruke nade, ljepote, veselja i hrabrosti"! Nemojmo postati razočarani gledajući oko sebe, jer sa "svim svojim prevarama, mukama i slomljenim snovima, svijet je još uvijek lijep!" (DESIDERATA). I život! Kad uzmemo u ozbir alternativu!

....OPROST zlonamjernim neprijateljima, samozvanim cenzo-rima, dinosaurima Jurassic parka, "stoperima" širenja hrvatske riječi u HRVATSKOJ ISKRI, a sve brojnijem (unatoč gore navedenim) čitateljstvu, suradnicima, prijateljima, pokroviteljima i urednici ISKRE još mnogo godina prosperiteta!

MIR LJUDIMA DOBRE VOLJE!

Pogledajte ovaj smijeh za vrijeme koncerta Kiće Slabinca!

Preporučujemo Vam:

GENERALTOURIST TRAVEL SERVICE LTD.

Special Agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

General Tourist Travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplovne i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske," kojeg možete slušati: na radio postaji CHIN 100.7, FM od ponedjeljka do petka od 14:00-15:00, te nedjeljom od 12:00-13:00 sati. (15.40AM)
- Za sve informacije obratite se na naš ured.

- IVICA (JOHN) LONČARIĆ -

3045 Southcreek Rd., Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

(905) 602-8900 Generaltourist@ICA.net www.generaltourist.com **Fax: (905) 602-8899**

RUSSIA TO REPAY 250 MILLION DOLLARS OF DEBT TO CROATIA?

Moscow - At the invitation of the chief of Russia's diplomacy, Igor Ivanov, on Monday afternoon Croatian Foreign Minister Tonino Picula came to Moscow for a two-day working visit. This is Picula's first visit to the Russian Federation in his capacity as the head of Croatia's diplomacy, and his political talks with his host Igor Ivanov are expected to take place on Tuesday morning.

Picula and Ivanov have met at international meetings several times this year, and the Croatian Foreign Minister's first working visit to Moscow is an opportunity to exchange opinions on the bilateral relations between the two countries, problems of South-eastern Europe and other relevant international issues.

Along with Picula, Croatian Economy Minister Goranko Fizulic arrived in Moscow too, in order to participate in The International Conference West-East on Trade Relations and Development in the 20th Century". Although this Conference is the main reason of his visit, Fizulic was received, immediately after his arrival in Moscow, by Russian Construction, Technology and Science Minister Alexander Dundukov. On this occasion, the ministers, who are also at the head of the Intergovernmental Commission of the Republic of Croatia and the Russian Federation, held detailed talks on economic ties between the two countries.

The main subject of their talks was the balancing of exports and

imports between the two countries, which now amount, on average, to 550 million dollars annually. Croatia exports to the Russian market goods and services in an amount of 50 million, while its exports from Russia are ten times as much.

Their other topic was Russian interest in transporting its "black gold" to the West via the Croatian pipelines and the terminal at Omislije. A contract on this business has already been concluded between Croatia's Janaf and the Moscow-based oil company, Jukos. The plan is for Russia to export 15 million tons of oil to the West through the Croatian pipelines, and the talks between Dundukov and Fizulic should give new impetus to the expansion of this business.

Of course, an unavoidable topic was the repayment of the Soviet "clearing" debt to Croatia amounting to 250 million dollars. Croatia had even earlier asked for this debt to be settled, but Belgrade had prevented this, since it is a question of Moscow's debts to the former Yugoslavia. But the new Yugoslavia today recognises the principle of equality as regards the succession of the former joint state, so that there should be no obstacles to concrete negotiations and a final settlement of this issue. Incidentally, Belgrade too is anxious now to see the Soviet debt repaid to the successors of the former Yugoslavia as soon as possible. (Dec. 5.2000, HIC)

CROATIA "RIGHT" TO COMPLAIN OF UNEQUAL TREATMENT

Chief Prosecutor Carla del Ponte criticised the international community's apparent reluctance to pressure the new Yugoslav government into cooperating with the war crimes tribunal. Del Ponte, speaking at a seminar for ambassadors in The Hague last week, said "Serbia can not be let off the hook. The damage to the credibility of the international criminal justice process will be enormous." While pointing out her dissatisfaction with the level of Zagreb's cooperation with the Tribunal, especially with respect to crimes committed during Operation Storm in 1995, del Ponte said, "Croatia is quite right to point to unequal treatment."

Diplomats from 50 countries accredited at The Hague attended the "Diplomatic Information Seminar", the first of its kind. The Yugoslav charge d'affaires, appointed by former Yugoslav president Slobodan Milosevic, did not attend. He left a message explaining he had "other obligations" or "priorities", reflecting his new president's attitude towards the Tribunal.

In her address to the diplomats, del Ponte reiterated the main points of a report she delivered to the United Nations Security Council the previous week. She outlined the results of exhumations carried out in Kosovo and called once again for Article 5 of the Tribunal Statutes to be amended to allow for investigations into crimes committed in the province after the arrival of international forces. Del Ponte also called for the financial assets of accused persons to be frozen and possibly made available to the victims of crimes. The prosecutor also repeated her concerns over the fall in the number of arrests. Del Ponte ended her speech with a reference to what she describes as the "Milosevic case". "One big question, obviously, is what will happen with Milosevic, now that he is no longer in power," she

said. " [Yugoslav] President [Vojislav] Kostunica takes the line that cooperation with the ICTY [International

Criminal Tribunal for the former Yugoslavia] is not a priority for him. We will have to see what that means. "But sooner or later Milosevic must be brought to trial before the international tribunal. That is my public position and it is my private position. We must insist Milosevic is brought to justice.... The international community has to speak clearly and consistently about arrests issue.

"I am planning to visit Belgrade as soon as possible and I want to raise the Milosevic issue face-to-face with the new president. But, if I am to be successful, I will need the support of all your governments."

Del Ponte said she regretted the Tribunal was not able to prosecute all offenders, but for practical reasons investigators had to be selective. It was therefore right that those in the highest political and military positions should be brought to trial, for they carried the greatest responsibility, she said.

The seminar was initiated by Tribunal President Claude Jorda to inform diplomats on activities and challenges faced by the courts, and to stress the importance of member states' cooperation to the tribunal's success. Jorda said it was needed "now more than ever." The dramatic political changes in Croatia and Serbia, he went on, placed the international court at crucial crossroads.

"Without cooperation from the countries you represent, the Tribunal will not be able to accomplish its mission in the shortest possible time, and that would impact on its credibility and dash the hopes created by its establishment," Jorda said. (CroWorldNet)

U Croatiji za vrijeme izbora najboljeg sportaša

Ottawa:

Army to probe drunken brawl

A six-member inspection team arrives today in Bosnia to investigate what the army's top generals calls "a number of incidents", including a drunken brawl between Canadian peacekeepers and Croatian police. Off-duty soldiers visiting Zagreb on a day pass got into a "dispute" with the local police Nov. 25.

Toronto Star, Dec. 2, 2000.

Na grobu predsjednika dr. Franje Tuđmana

Nedjelja 10. prosinca - Zagreb nakon jutarnje kiše, okupan toplim suncem, neuobičajenim za ovo doba godine. Od ranoga jutra, u potpunoj tišini, u centar grada pristižu hodočasnici iz svih krajeva Hrvatske. Na Trgu bana Jelačića, neuobičajeno nedjeljno jutro, neki se ljudi propituju za puteve prema Mirogoju. Dosta ih žuri put Kaptola. Prva obljetnica smrti prvog predsjednika RH, građani odlaze na grob odati svoje poštovanje. S Kaptola izvanredan promet ZET-ovih autobusa, besplatno i u kontinuitetu, bez posebnog reda vožnje. Ljudi pristižu sa svih strana, u tišini se ukrcajavu. U rukama cvijeće, svijeće, svijeće s trobojnicama... Sve podsjeća na živost uobičajenu za dan Svih Svetih.

Nisam primjetio da je igdje u tisku bio najavljen poseban program autobusne vožnje ili prometnih pravila prema Mirogoju. Izgleda, bilo je podređeno tome da se današnjem danu dade čim manje značenje. Prošla je godina bila godina medijskog rušenja i opovrgavanja svega dobrog što je učinio prvi naš Predsjednik. Prometna policija raspoređena po raskršćima, ali bez posebnog angažiranja na reguliranju prometa. Prije 11 sati stvara se prometni kaos i kolaps prema Mirogoju. Osobni automobili, autobusi sa svih strana Hrvatske, zapažam registracije Makarske, Karlovca, Požege, Slavonskog Broda, Kutine..., svi silom žele do pred ulaz u Mirogoj. ZET-ovi autobusi jedva se probijaju prema Mirogoju, gdje se već nalazi nekoliko tisuća ljudi. Prometna policija doima se zatečenom u smislu prometne regulacije. Hodočasnički se autobusi stihijski upućuju prema Krematoriju.

Pred crkvom 'Krista Kralja' sve puno ljudi, nije moguće prići. Na grobu i oko groba pokojnog prvog predsjednika RH Dr. Franje Tuđmana, također mnoštvo ljudi. Sve do centralnoga križa u aleji pripremljen cijeli niz vijenaca iz svih dijelova Hrvatske. Vijenci i cvijeće se polažu u tišini.

Najednom, tiho pa sve glasnije, iz mase dopire pjesma - "Bože čuvaj Hrvatsku". A zatim se prolomi mirogojskom tišinom, gromki glas jednog hodočasnika: "Sveti Ante ako si u raju, vrati nam Svetog Franju..." Slijedi sponatani pljesak, pa se opet začu pjesma "Zdravo djevo, kraljice Hrvata", pa zatim "Zovi, samo zovi, mi smo Tvoji sokolovi..."

Odlazim s Mirogoja i prije nego je sve privedeno kraju. Bojim se gužve i želim stići na Sv. Misu. I u odlasku vidim mnoge koji tek dolaze. Danas će cijela Hrvatska, još cijeli dan, hodočastiti na Predsjednikov grob. Na njemu stoji "Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što!"

Ne mogu zaboraviti oznaku na prsima jednog hodočasnika s juga Hrvatske, iz Kaštela. U autobusu, dok smo dolazili na Mirogoj, na njegovim je prsima stajala poruka: OČEVI DOMOVINE NE UMIRU NIKADA!

Danas kao da se to potvrdilo i bilo vidljivo na grobu posljednjeg hrvatskog velikana ovog tisućljeća.

Za Hrvatsku iskru Toronto

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.tel.hr

HRVATSKA ISKRA

Uredništvo: 1137 Centre Street
Thornhill, Ont. L4J 3M6
Canada
Tel: (905) 738-0053
Fax: (905) 738-9853

Poštovatelji prvog hrvatskog predsjednika na misi zadušnici u Mississaugi

Prva obljetnica smrti predsjednika dr. Franje Tuđmana

U župi Hrvatskih Mučenika u nedjelju 10. prosinca u prepunoj dvorani župe služena je misa zadušnica prigodom prve godišnjice smrti prvog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Vel. Lozić se je toplo obratio svim vjernicima govoreći im o tome kako nas je danas ovdje sabrala ista krv, iste želje. Govorio je o tome kako je on svjestan molitvi koje su upućivane Bogu za domovinu u ona teška vremena kad je bilo vrlo neizvjesno da li će Hrvatska ikad biti slobodna. Rekao je kako je ova prepuna dvorana župe svjedok ljubavi naše zajednice prema domovini i velikanima domovine, koji su zadužili svakoga od nas. Posebno je naglasio kako jedan narod, ako se odrekne svojih velikana, polako umire. Nad Hrvatskom se u zadnje vrijeme polako navlače oblaci i mi, kao i svi drugi Hrvati, ponosna čela možemo pogledati svakome u oči, i izreći molitve i zahvale za našeg prvog Predsjednika. Na kraju je rekao da trebamo biti prepoznatljivi i u svom hrvatstvu i u svom bogoljublju, i to ne riječima, već djelima. Vel. Lozić je završio riječima Kranjčevića, 'ostanite vjerni idealima, jer onaj koji sumnja u svoje ideale, već je ustvari mrtav'.

Prepuna župna dvorana ljudi koji su došli odati počast prvom predsjedniku, čovjeku koji je ostvario san mnogih koji su bili prisiljeni napustiti Hrvatsku u vrijeme komunističkog terora, bila je u potpunoj tišini, prepuna poštovanja. Pri kraju sv. mise zbor je započeo omiljenu pjesmu "Bože, čuvaj Hrvatsku" - tada je dvorana odjekivala od glasova štovatelja prvog predsjednika Republike Hrvatske.

Nakon mise zadušnice, par riječi rekao je gosp. Josip Pavičić, predsjednik HDZ-a Kanade. U svom kraćem govoru osvrnuo se na rad i život predsjednika dr. Franje Tuđmana, govorio je o vječnoj Hrvatskoj i završio riječima da hrvatski narod u ovim teškim danima treba biti zajedno i bdjeti nad Hrvatskom kako ne bi iznevjerili oca domovine.

Pozvao je sve u dvorani da se pridruže na mali domjenak koji su priredili članovi HDZ-a u povodu ovog dana. Mnogi su se odazvali ovom pozivu, tako da je mala dvorana u podrumu bila uskoro prepuna ljudi. Mislim da su kratka komemoracija i mali domjenak bili zaista lijepa gesta članova HDZ-a. (VK)

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Danas, 10. prosinca u katedrali Svetog Preobraženja u Unionvillu u vrlo svečanoj ceremoniji, kojoj su prisustvovali visoki dostojanstvenici reda Malteških vitezova, kao i drugi visoki dostojanstvenici iz Quebeca, u redove Malteških vitezova primljen je i dr. Zvonimir Šeparović, supruga Branka, kao i gosp. Alan Mihić.

Vrlo svečanu ceremoniju koja se održala u prekrasnoj slovačkoj katedrali Svetog Preobraženja predvodili su neki Malteški vitezovi, koji su dobro poznati našoj zajednici, sudac Walter Borosa, dr. Marko Mihić, kao i neki drugi dostojanstvenici. Nakon svečanog dodjeljivanja odlikovanja raznim vitezovima i damama ovog malteškog reda, prešli su na ceremonijal primanja novih vitezova. Polaganjem svečane zakletve, koja se sastojala od raznih tradicionalnih ceremonijalnih događanja, u Malteške vitezove primljeni su nama dobro poznat dr. Zvonimir Šeparović, njegova supruga Branka, kao i Alan Mihić. Nakon ceremonije primanja dr. Šeparoviću je dodijeljeno visoko priznanje Malteških vitezova za njegov predani humanitarni rad na zaštiti žrtava, posebno onih koji su dali živote u posljednjih nekoliko desetaka godina. Dr. Šeparović za one koji to ne znaju, je predsjednik Hrvatskog viktimoškog društva.

Gđa. Nada Mihić sa dr. Zvonimirom Šeparovićem

Dr. Šeparović ima šansu ulaskom u Malteške vitezove jako proširiti djelokrug svoga rada, tako da je zaista velika čast, ne samo za dr. Šeparovića i njegovu suprugu, već i za Hrvatsku, da je i on postao Malteškim vitezom. Čestitke HRVATSKE ISKRE dr. i gđi. Šeparović, kao i Alanu Mihiću. (VK)

Sima Jovanovac i Blanka Došen vas sve pozdravljaju...

Razmislimo: Prošli petak nazvala sam mog poznanika Pakistanca, islamske vjere, da mu čestitam Ramadan. Nisam bila sigurna da li je u uredu, ali bio je tamo. Nakon kratkog pozdrava i dobrih želja, rekao mi je da u podne ide u džamiju - uzima pola dana dopusta jer je samo svc za Alaha i Njegovu slavu. I ne samo to, za vrijeme Ramadana, njegova supruga sve podređuje svojoj vjeri.

Zamislila sam se - pa koliko nas radi sve samo za slavu Božju, koliko molimo, postimo, radimo, žrtvujemo se, slavimo dan Gospodnji...

Biserka Milinković

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Želim ti....

Utjehu u danima poteškoća,
Osmjeh kada se tuga nametne,
Dugu nakon oblaka,
Smijeh neka poljubi tvoje usne,
Zalazak sunca neka ti grije srce,
Nježan zagrijaj u malodušnosti,
Prijateljstva neka ti razvedre biće,
Ljepotu gledaj svojim očima,
Samopovjerenje neka ti nadvlada sumnjičavost,
Vjeru da bi mogao vjerovati,
Hrabrost za upoznavanje samog sebe,
Strpljenje za prihvaćanje istine,
I ljubav neka ti upotpuni život.

Blagoslovljen i miran Božić i sretno novo stoljeće gg. Anti Ljubasu i Ranku Primorcu

Prijatelji iz Canade

Gg. Bradašević, Pavlović i Milotić su radili na baru za vrijeme večere Fonda Slavonija

Post festum

Izbor najboljeg sportaša i sportašice naše zajednice u Južnom Ontariju zaista je pohvalna ideja. Posebno je to pohvalno kad dolazi od ljudi koji već trideset godina uporno rade kako bi sportski radio, "Glas Hrvatske", i dalje bio centar sportskog, ali i onog drugog života. Njihov rad nije nimalo lak, no teškoće ih nikada nisu smele u tom teškom radu. Slušajući gosp. Mileka ili gosp. Jolića kako govore o počecima ove radio postaje, kad taj radio nije bio samo sportski, već i centar političkog života shvatila sam kako bi se ova ideja, izbor najboljeg hrvatskog sportaša u Kanadi - trebala proširiti i na ostale "sportovce".

U našim zajednicama rade ljudi, koji su dali sve od sebe za ovu stvarnost. Mnogih od njih više nema, a mnogim je oštećeno zdravlje neprekidnim i predanim radom za Hrvatsku i ovu zajednicu u kojoj mi živimo i radimo. Sad smo na ulazu u 21. stoljeće, kao i u novi milenij - iza nas je stoljeće borbe, stoljeće rada i napora koji su konačno urodili plodom: mi imamo svoju Hrvatsku, slobodnu, demokratsku koja je na putu u blagostanje.

No, za takvu Hrvatsku mnogi od nas dali su sve od sebe, pa pitam vodeće ljude ove zajednice: zar nije konačno vrijeme da mi, naša zajednica, zahvali ljudima iz naše zajednice, koji su se žrtvovali za ovu stvarnost. Zar nije vrijeme da se, uz sportaša godine, imenuju ljudi, a bit će ih bar stotinu, ako ne i više, koji su učinili ono što će biti zapisano zlatnim slovima u knjizi života Hrvatske, kao i ove zajednice. Vrijeme je da se zajednica zahvali onima koji su sebe ugradili u Hrvatsku. Pismena zahvalnica ne košta puno, a donijela bi toliko zadovoljstva mnogima koji možda misle kako su možda zaboravljeni njihovi naponi kad nije bilo jednostavno zvati se Hrvatima.

Valentina

Stranica 43

Stranica 6

Hrvatska bratska zajednica (HBZ), Odsjek 515, "Bernard M. Luketich" i ove je godine organizirao doček sv. Nikole, 3. prosinca. Ovaj puta doček je bio u Lovačkom klubu u Hrvatskom poslovnom centru u Mississaugi, gdje se je našlo tridesetak djece sa roditeljima, članovima ovog odsjeka HBZ. Naš sv. Nikola (inače popularni Nikica Vrdoljak) već je potpuno uživljen u tu svoju najdražu ulogu koju veselo obavlja svake godine u ovo vrijeme. Mnoga djeca su ga grlila, mnogi su se željeli slikati s njim, no neki mali, oni koji su tek prohodali, malo su se bojali. No, kad je došlo vrijeme darova, koje je pripremio ovaj odsjek, a

Kako smo se grile na dočeku svetog Nikole...

Za roditelje i bake i djedove isto tako su se članovi Odsjeka 515 (zapravo uglavnom obitelj Šmintich) dobro pobrinuli s hranom i pićem, tako da je svatko otišao kući zadovoljan i nasmijan. Hrana je bila izvrsna, društvo još bolje, jer kako je rekla jedna baka tamo, da je bilo izvanredno zadovoljstvo gledati tu našu djecu kako razgovaraju, smiju se zajedno i grle!

Lijepo je bilo te nedjelje popodne u Lovačkom klubu u Mississaugi, i djeci i sv. Nikoli i nama odraslim, članovima tog odsjeka. No nadam se da će jedna iduća proći: govoreno je kako bi se našli možda ovog ljeta negdje da se djeca još bolje upoznaju. Tako bi se pojačala i obnovila prijateljstva stvorena 3. prosinca na dočeku sv. Nikole među Hrvatima HBZ odsjeka 515.

Obitelji Šmintich, i starijima i mlađima, Nikica - sv. Nikola - hvala, hvala! (VK)

Koncert Kiće Slabinca

U subotu 9. prosinca u Croatia banquet hallu održan je koncert popularnog Kiće Slabinca u organizaciji gosp. Ivice Lončarića i njegove supruge Karmen. Prije nego išta kažem o toj izvanrednoj večeri, dozvolite mi da se zahvalim Ivici i Karmen na jučerašnjoj pjesmi, smijehu, zadovoljstvu - jer zaista se tako dobro nismo dugo bavljali!

Kićo je došao u Kanadu održati par koncerata, kako sam već rekla, u organizaciji bračnog para Lončarić, to jest, radio postaje "Zvukova Hrvatske". U pratnji popularnog Kiće došli su i zagrebački V.I.S. "Lampaši", koji su otvorili koncert s pjesmom "Hrvatska mati me rodila", nastavili sa "Serbus, dragi Zagreb moj", a dalje su se redale drage nam pjesme jedna za drugom. Uz izvrsne komentare, viceve koje su tjerali mnogobrojne posjetitelje do suza, Kićo je pjevao tako da su nam skoro suze koji puta stale u grlu. Od poznate "Slavonac sam", pa "Slavonija, ja sam tvoje dijete", "Inati se Slavonijo", pjesme o dravskom pecarošu ("da mi nude cijelo more, zlatnu udicu - imam Dravu, hvala Vam za sve!" - pjevao je Kićo za sve one iz tog kraja), pa onda mnoge pjesme o

Osijeku, Vukovaru, o svemu što nam je drago u cijeloj Hrvatskoj. Redale su se pjesme iz svakog dijela Hrvatske, a plesni podij je bio puno premalen da primi sve plesače. Ipak, kako sam vidjela, nitko se nije ljutio na guranje, jer bilo je silno važno plesati na drage nam riječi i glazbu hrvatskih pjesama.

Mnogo poznatih lica sam vidjela u Croatia jučer, a ovaj koncert posjetio je i konzul gosp. Ivan Picukarić sa suprugom, kao i iznenađni gost dr. Zvonimir Šeparović, koji će danas, 10. prosinca biti primljen u Malteške vitezove. Dr. Šeparović je pozdravio skup, čestitao Kići na 31. obljetnici pjevanja, kao i onoj 30 godina od kad je prvi puta zapjevao u Kanadi (kad smo svi bili tako mladi!) i poželio svima dobro večer i poručio neka ne zaborave domovinu.

Mladi Anthony Plastić, Sabrina Mikulić i Vanita Kelava (koja peče izvrsne kolače) na koncertu Kiće Slabinca

Napustila sam Croatia banquet hall kasno, poslije dvanaest sati. Mi smo bili jedni od prvih koji smo napustili ovaj izvanredni koncert, i to mi je bilo zaista žao, jer ovako se dobro dugo već nismo bavljali i naplesali! Kićo nas je i nasmijao, ali i razveselio do suza! "Lampašima" velika hvala na dolasku, Kićo dođite nam opet, Ivica i Karmen velika hvala na ovom koncertu! Bilo nam je fantastično! (VK)

Dr. Zvonimir Šeparović primio visoko odličje Malteških vitezova

Za vrijeme ceremonije...

Jović "šokiran" zabranom objavljivanja Mesićeva svjedočenja: Haaški sud traži od hrvatskih vlasti da poduzmu sve potrebne mjere za obustavu objavljivanja svjedočenja te da se Sudu dostave obavijesti o identitetu osoba potencijalno odgovornih za otkrivanje dokumenata i kršenje naredbi i odluka Suda o zaštiti svjedoka

HAAG/ZAGREB /SPLIT, 3. prosinca - Naredbu koju je Slobodnoj Dalmaciji uputio Haaški sud o zabrani objavljivanja svjedočenja hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića glavni urednik Slobodne Dalmacije Josip Jović ocijenio je u nedjelju "šokantnom", dodavši da će odluku o daljnjem objavljivanju tih tekstova donijeti "nakon što se prouče svi pravni aspekti te zabrane".

U izjavi Hini Jović je ocijenio da je "krajnje neobično i pravno veoma sporno da jedna međunarodna sudska institucija izravno izdaje naredbe građanima i pravnim subjektima jedne suverene države". "U takvom postupku Suda u Haagu", drži Jović, "zorno se vidi i pozicija naše zemlje u odnosu na taj sud". "U ovom trenutku ne znam svoju pravnu poziciju kao urednika i to ovih dana moramo izanalizirati, ali osjećam odbojnost prema toj naredbi i nemam nikakvih moralnih obveza prema Haagu", izjavio je Jović.

"Ako je Sud htio zaštititi nečije svjedočenje to je trebao učiniti na drugi način, a ne ograničavati slobodu novina jedne suverene države da svoje čitatelje obavještava o onome što ih, objektivno, itekako zanima", naglasio je Jović, ustvrdivši da je ta naredba iz Haaga "došla nakon što je Stjepan Mesić pozvao Haaški sud da tako nešto napravi".

"Iako današnji predsjednik Mesić tvrdi da i sada stoji iza svega što je rekao u Haagu, očito je da se panično boji sadržaja sljedećih nastavaka svog svjedočenja. A trebao bi se, kao predsjednik države, ponašati suprotno i potruditi se da svjedočenje ugleda svjetlost dana, čime bi otklonio sve nedoumice", kazao je Jović.

Ocijenio je kako svjedočenje predsjednika Mesića ima veliko političko značenje i da je pobudilo veliki interes čitatelja Slobodne. Jović pri tom optužuje Mesića i da "ne preza od obmanjivanja javnosti". "Predsjednik Mesić stalno govori kako je u Haagu svjedočio u procesu protiv Slavka Dokmanovića, a iz te naredbe Slobodnoj jasno se vidi da je on u Haagu bio svjedok u predmetu koji se zove 'Tužitelj protiv Blaškića', naglasio je Jović.

Glasnogovornica Tužiteljstva Haaškog tribunala Florence Hartmann kazala je u nedjelju da je transkript svjedočenja hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića pred Sudom tajni dokument čija objava predstavlja kršenje zaštitnih mjera svjedoka.

Hartmann je telefonski za Hinu komentirala "Naredbu o trenutnom prekidu kršenja mjera zaštite svjedoka" od 1. prosinca, koju je Sudsko vijeće Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije, pod predsjedavanjem suca Claudea Jorde, uputilo Slobodnoj Dalmaciji i tjedniku Globus.

"Zabranjeno je objavljivanje dokumenata koji imaju status tajnog dokumenta", istaknula je glasnogovornica Tužiteljstva.

SVJETSKI PRESEDAN:

HAASKU NAREDBU SLOBODNOJ DALMACIJI O ZABRANI OBJAVLJIVANJA MESIĆEVA SVJEDOČENJA ŽESTOKO KRITIZIRAO ZAMJENIK PREMIJERA dr. GORAN GRANIĆ: JAVNOST IMA PRAVO SVE ZNATI, TO UOPĆE NIJE PROBLEM HAAGA!

Zagreb, 5. prosinca, Predsjednik Stipe Mesić nije tražio nikakvu zaštitu Haaškog suda i nema ništa protiv objavljivanja njegova svjedočenja pred Tribunalom. No, on kao zaštićeni svjedok ne smije izlaziti u javnost s onim što je govorio, pa stoga i upućuje na generala Tihomira Blaškića koji zna sve o Mesićevu svjedočenju i koji onda može reći nešto o tome.

U slučaju da Slobodna Dalmacija ili Globus objave njegovo svjedočenje pred Haaškim sudom, predsjednik Mesić drži da to nije u njegovoj nadležnosti, niti da se radi o ikakvu sporu između njega i Haaškog suda, nego o sporu Suda i "nekih drugih".

Glasnogovornik Haaškog suda Jim Landale u telefonskom

Tjednik Globus (članak u studenome) i Slobodna Dalmacija (28. 29. i 30. studenoga) objavili su izjave ili transkripte svjedočenja zaštićenog svjedoka pred Tribunalom, piše u Naredbi čiju je kopiju u nedjelju dobila i Hina.

Na upit kakva će biti reakcija Suda oglušili se prozvani mediji o zahtjev Tribunala, Hartmann je odgovorila da je protivno svim standardima svugdje u svijetu objavljivati cjelokupni dokument ili izvatke tajnog sudskog dokumenta, te se protiv odgovornih može pokrenuti sudski postupak.

I glasnogovornik Haaškoga suda Jim Landale potvrdio je u nedjelju za Hinu da će, u slučaju da se hrvatski list oglušili o sudsku naredbu, Tribunal pokrenuti sudski postupak protiv odgovornih osoba.

"Druga bi stvar bila da su od predsjednika Mesića novinari zatražili da prepriča sadržaj svog svjedočenja u Haagu", kazala je Hartmann koja je i sama bila novinarka francuskog dnevnika Le Monde.

Svjedočenje zaštićenog svjedoka mora ostati tajno, kazala je. Zapitala se kako bi to bilo da se objavi, primjerice, svjedočenje žene silovane tijekom rata u BiH i kako bi se to odrazilo na njezinu obitelj i djecu. Konačno, kazala je Hartmann, ne bi li objava svjedočenja rijetkih preživjelih stravičnog pokolja na Ovčari predstavljala poziv na ubojstvo tih zaštićenih svjedoka.

Haaški sud u svojem pismu koje će, prema Landalleovim riječima, u ponedjeljak biti dostavljeno medijima, traži se od hrvatskih vlasti da poduzmu sve potrebne mjere za obustavu objavljivanja svjedočenja te da Sudu dostave obavijesti o identitetu osoba potencijalno odgovornih za otkrivanje dokumenata i kršenje naredbi i odluka suda o zaštiti svjedoka. (Vjesnik)

Ponedjeljak, 4. prosinca 2000.

Butković: "Globus" neće poštivati Naredbu Haaga

ZAGREB, 3. prosinca - Globus neće poštivati Naredbu Haaškog suda o zabrani objavljivanja svjedočenja zaštićenih svjedoka, jer ako ocijeni da je dokument važan za javnost, on će biti i objavljen. Istaknuo je to u nedjelju glavni urednik tog tjednika Davor Butković.

U izjavi za Hinu Butković je naglasio da bez pravomoćne sudske presude Haaški sud ili bilo koja druga institucija ne može naredivati što se smije a što ne smije objavljivati, jer je to u suprotnosti s načelima slobode medija. (Hina)

razgovoru za naš list u ponedjeljak nam je kazao kako se iz "Naredbe" jasno vidi da ako se objavi u medijima nešto što se događalo na zatvorenom dijelu suđenja u Haagu, to predstavlja oblik vrijeđanja Suda. Premda postoji veliki raspon u tom pravnom terminu, a za takve postupke predviđene su sankcije, Landale napominje da se pod terminom "vrijeđanja suda" može podrazumijevati objavljivanje materijala sa zatvorenog dijela sudskog procesa, što se smatra manjim prijestupom u odnosu na fizičko zastrašivanje svjedoka u sudskom postupku, pa su na temelju toga predviđene i različite sankcije za odgovorne osobe.

Haaški sud se u slučaju Slobodne Dalmacije i Globusa po prvi

put susreo s ovakvim primjerom u koji su izravno uključeni mediji i po prvi put na ovakav način, koji se tumači kao vrijeđanje Suda. Do sada su, pak, uglavnom bilježeni pokušaji zastrašivanja svjedoka ili podmićivanja svjedoka, no nikada nije bilo govora o objavljivanju dokumenata koji su nastali na zatvorenom dijelu suđenja.

Na naš upit zbog čega je Haaški sud odlučio izravno uputiti pismo Slobodnoj, odnosno Globusu, a da nije pritom prvo zatražio pomoć hrvatskih vlasti, Landale je odgovorio kako je "Naredba" zapravo upozorenje za ono što se može dogoditi u slučaju da se objavi zaštićeno svjedočenje. Činjenicu da se u konkretnom slučaju radi o aktualnom šefu države Stjepanu Mesiću, glasnogovornik Haaškog suda nije želio komentirati.

- Ukoliko se objavljuju takvi materijali, onda se krše zaštitne mjere za svjedoke na Haaškom sudu i time se vrijeđa Sud. Te zaštitne mjere i postoje kako bi se zaštitila sigurnost svjedoka – naglašava Landale, te dodaje da takve odredbe trebaju poštivati sve zemlje koje imaju veze s Haaškim sudom. Stoga je, ponavlja Landale, "Naredba" i poslana kako bi se hrvatske medije upoznao s mogućim posljedicama njihove odluke da objave ono što je sudski zaštićeno. Ukoliko se mediji ogлуše na takve zahtjeve, Haag može pokrenuti tužbu protiv odgovornih osoba za objavljivanje takvih napisa.

- Objavljivanje transkripata nije problematika Haaškog suda i ne znam zašto se Tribunal doveo u takvu situaciju, ali mislim da kad je cijela stvar već krenula u javnost, najbolje rješenje bi bilo da onda javnost u to ima potpuni uvid - kratko je u ponedjeljak haašku "Naredbu" komentirao zamjenik premijera i čelni čovjek Savjeta za suradnju s Haaškim sudom dr. Goran Granić.

VLADA vs. HAAG:

POTPREDSJEDNIK HRVATSKE VLADE UPUTIO OŠTRE PRIGOVORE MEĐUNARODNOM TRIBUNALU ZBOG NJIHOVIH ZAHTJEVA

Granić: Ni pod prijetnjom sankcija nećemo pristati na diktat iz Haaga!

Haaški sud je neugodno iznenađen posljednjim izjavama zamjenika premijera i predsjednika Savjeta Vlade RH za suradnju s Haaškim sudom dr. Gorana Granića koji je uputio oštre prigovore na račun njihova rada.

- Tribunal istražuje zločine po etničkom principu, tako da u Hrvatskoj jedna ekipa istražitelja istražuje zločine počinjene nad Hrvatima, a druga zločine nad Srbima, a da pritom ne vode računa kakav je to bio rat, što se tu zapravo događalo, niti vode računa o hijerarhiji odgovornosti od početka izbijanja rata do danas.

Moglo bi se zaključiti da se ovakvim pristupom Tužiteljstva uzročnici rata amnestiraju - kazao je u intervjuu za Globus zamjenik premijera te dodao kako suradnju između Suda i naše zemlje Hrvatska ne doživljava kao suradnju "u kojoj Hrvatska treba izvršavati nečije naloge jer hrvatska Vlada može izvršavati samo naloge Hrvatskog sabora, ničije druge".

Strpljenje na koncu

U Haaškom sudu, u Uredu glavne tužiteljice, naglašavaju pak kako nema govora ni o kakvom politiziranju rada Suda, nego da se istražuju svi veći zločini počinjeni na području bivše Jugoslavije.

Glavna tužiteljica Suda Carla del Ponte u svom nedavnom govoru pred UN-ovim Vijećem sigurnosti ustvrdila je kako s Hrvatskom i dalje postoje teškoće u suradnji, premda ima napretka u odnosima, s obzirom na situaciju prije promjene vlasti u našoj zemlji, a to je pojasnila riječima kako teškoće ponajviše postoje tamo gdje Hrvatska smatra da bi suradnja s Haagom bila protiv njezinih političkih ili sigurnosnih interesa.

Vjerojatni povod ovakvim opaskama tužiteljice jest nemogućnost njezina ureda da dobije nove materijale potrebne za suđenje u slučaju Kordić - Čerkez, koje je pri svom kraju i čiji bi odvjetnici završne riječi u procesu trebali održati najvjerojatnije sredinom idućeg mjeseca. Glavna tužiteljica zamjera Hrvatskoj i to što se njezini zahtjevi objavljuju po medijima, i to ponajviše s negativnim predznakom, a u istraživanju zločina počinjenih nakon akcija Bljesak i Oluja Tužiteljstvu je onemogućen pristup svjedocima i dokumentacija o tim događajima.

- Posrijedi je pritisak Haaškog suda na Hrvatsku. Naše strpljenje je pri kraju i ova Vlada ne može prihvatiti diktat nikakvog tužiteljstva ako

Neslužbeno smo saznali, a to su nam potvrdili i visokopozicionirani izvori u izvršnoj vlasti, da je ovih dana vicepremier uputio pismo Haaškome sudu koje su njegovi suradnici ocijenili "vrlo oštrim, pa čak i prijetećim".

HND u srijedu s komentarom

Predsjednik Hrvatskog novinarskog društva Dragutin Lučić Luce kazao nam je kako će se Izvršni odbor HND-a sastati u srijedu, a na dnevnom redu bit će slučaj haaške naredbe i Globusa te Slobodne Dalmacije.

Za sada Lučić nije želio izlaziti u javnost ni s kakvim komentarima, rekavši kako se još nije konzultirao sa stručnjacima, pa mu pravno nije sve potpuno jasno, no to će učiniti do srijede, pa će nakon sastanka Izvršni odbor HND-a izići u javnost sa svojim stajalištem o ovom slučaju.

MINISTAR STJEPAN IVANIŠEVIĆ

Prema Slobodnoj - poduzeti mjere!

Osvrćući se na nalog iz Haaškog suda da se obustavi objavljivanje nekih dokumenata, ministar Stjepan Ivanišević je rekao da su tijela državne uprave obvezna na suradnju sa Sudom, ali da je nešto drukčija situacija kad se radi o privatnim osobama. To pravilo važi i za javne medije koji su u privatnom vlasništvu.

Međutim, kad se radi o novinama koje su u većinskom vlasništvu Hrvatskog fonda za privatizaciju, on bi u ovakvom slučaju trebao poduzeti potrebne mjere. Novinari su saznali da se prema Zakon o tajnosti osobnih podataka, pa će službenik koji daje takve podatke javnosti snositi odgovornost. (Slobodna Dalmacija)

se ne želi prihvatiti temeljni koncept da je zadaća Haaškog tribunala da pokreće postupke za pojedinačne slučajeve - uzvraća zamjenik premijera Granić te dodaje kako je u krvavom ratu na hrvatskoj strani pobijeno oko 15 tisuća ljudi, a rezultat svega je da se podižu optužnice protiv Hrvata.

- Kako to možete protumačiti nego kao političku manipulaciju? Ja je jedino tako mogu protumačiti - decidan je zamjenik premijera koji je kazao i to da pojam suradnje obuhvaća dogovor i dijalog, a ne diktat. On

je kritizirao i pokretanje postupaka za akcije iz 1995. godine, kada nisu riješeni zločini iz 1991. godine. Hrvatska, naime, zastupa kronološki pristup istraživanja zločina.

S takvim se stajalištem pak ne slažu dužnosnici Haaškog suda koji naglašavaju da nema nikakvog politiziranja te da će svaki veći ratni zločin počinjen na području bivše Jugoslavije biti istražen.

- Naš jedini kriterij su ratni zločini koji su počinjeni - naglašava glasnogovornica Tužiteljstva Florence Hartmann, te dodaje da je istraživanje svakoga ratnog zločina proces, a brzina istrage ovisi o dostupnosti materijala pa nema govora ni o kakvom etničkom kriteriju.

Nove optužnice

Dužnost Suda je procesuirati zločine počinjene na području bivše Jugoslavije od 1. siječnja 1991. godine, naglašava Hartmann. Sud trenutačno istražuje niz zločina, uključujući i one počinjene u akciji Oluja, a radi se i na proširenju optužnice protiv Slobodana Miloševića.

- Suprotstaviti ćemo se svakoj ideji koja će politizirati situaciju ili izvlačiti stvari iz konteksta, što može potpuno zamaglitli sliku svih događaja na ovom prostoru. Ali mora svima biti jasno da Hrvatska više nije u situaciji da joj se mogu postavljati takvi uvjeti, niti će itko u ovoj Vladi takve uvjete prihvaćati.

Hrvatska ne može dopustiti pokušaj izjednačavanja krivnje i amnestiju agresora - upozorava pak Goran Granić koji je dodao da to Vlada neće učiniti čak ni u slučaju da Haaški sud pred Vijećem sigurnosti za takvo ponašanje hrvatske Vlade zatraži sankcije za našu zemlju.

Širite HRVATSKU ISKRU

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Na ulazu su vas dočekivali veseli Slavonci i Slavonke (Mirko Kokanović, Marija Bradašević, Mandica Pavlović)

prodaju, a već ih nije bilo za kupiti! Gosp. Krijan, predsjednik Fonda govorio je u svom govoru o načinu rada, o tome kako oni osobno susreću ljude kojima treba pomoći, i od srca se je zahvalio svima u dvorani govoreći kako Slavonski fond nisu samo članovi Fonda, već svatko u ovoj dvorani, tko pomaže one koji su potrebiti. Istaknuo je kako Fond Slavonija nije rodoljubno društvo, već opće hrvatska udruga, koja pomaže tamo gdje je potrebno. U ovih deset godina, po riječima gosp. Krijana, pomoć od skoro tri milijuna dolara otišla je na sve strane, po Hrvatskoj i po Bosni i Hercegovini, dok je najmanji dio tog novca otišao u Slavoniju. Fond Slavonija pomaže, kako ističe gosp. Krijan, svakoga u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, i svatko dobiva pomoć po potrebi.

Gđa. Hazel McCallion, gradonačelnica Mississauga, koja sebe naziva "gradonačelnicom Hrvata u Mississaugi" čestitala je Fondu na izvrsnom radu, dok se u isto vrijeme zahvaljivala svim Hrvatima na njihovoj kontribuciji Kanadi. Dodala je kako je ponosna na park u Strelsvillu, na hrvatsku župu u centru Mississauga, i da posebno čestita onima koji već 10 godina pomažu svoje u domovini Hrvatskoj. Rekla je u jednom trenu: "When I raised the Croatian flag when you weren't even a country, I knew you were going to be a country!" Mislim da ne moram istaknuti koliko je puta pljesak prekidaio njene riječi, a posebno nakon ove rečenice.

Jedni od gostiju bili su i konzul Picukarić i njegova supruga

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

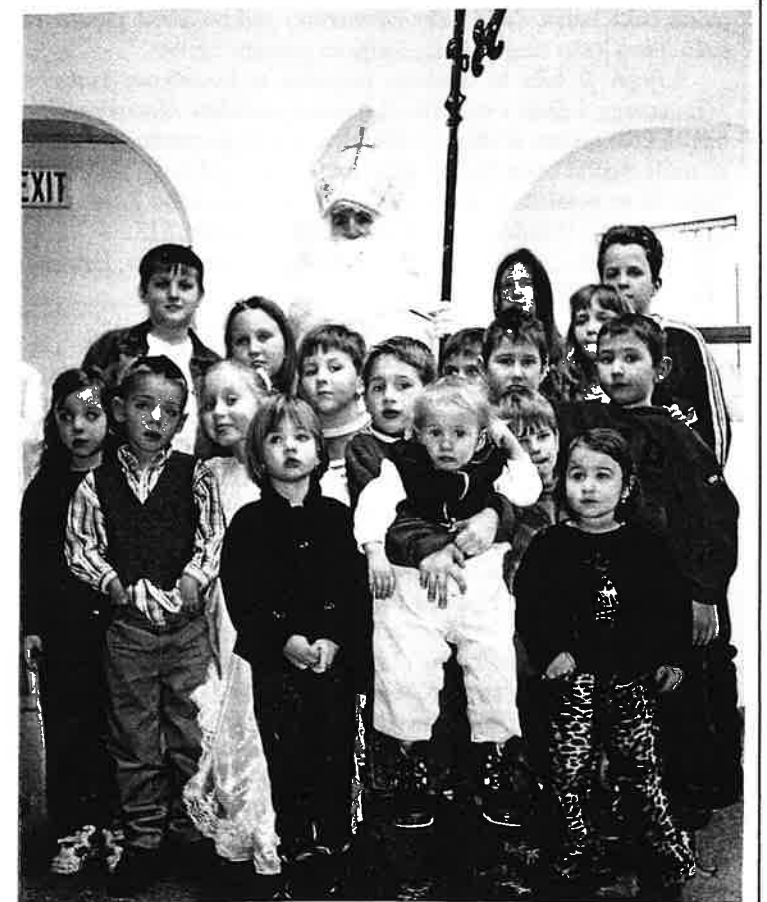
Večera je po običaju bila izvrsna, od samog ulaska u Litvansku dvoranu gdje su vas dočekali veseli "Slunjski bečari", kuhana rakija, Slavonke i Slavonci u svojim "zlatarama" i slavonskim nošnjama. Žamor, pjesma, zadovoljstvo. Pozornica je bila uređena u slavonskom štimungu! Vel. Ivica Lozić iz župe Hrvatskih mučenika pozdravio je sve prisutne zahvalivši im se na radu, a potom je blagoslovio večeru koju smo blagovali. A večera je bila prava "slavonska" - od super čvaraka do sarme, kuhanog mesa sa ljutim hrenom, pečeno meso itd, i na kraju izvrsni slavonski kolači! Kuharice su bile "Slavonija catering" uz članice Fonda Slavonija.

Glazba je isto bila izvrsna! Uz VIS Treći stupanj, naše dečke, prisutne su zabavljali gosti iz Hrvatske, Šima Jovanovac i Blanka Došen. Pjevali su razne popularne hrvatske pjesme iz svih krajeva Hrvatske, tako da se plesni podij gotovo nikad nije praznio. Uz brojne plesače i plesačice našla se je i gradonačelnica, koja je zaista uživala plešući sa svojim Hrvatima.

Ovo večer je bilo zaista posebno, kako po posjeti, tako i po rezultatima. Nažalost, do danas nisam dobila izvješće o tome gdje će biti upućna pomoć ovog Fonda, no vidjevši koliko je ljudi posjetilo Litvansku dvoranu, sigurna sam da je prihod bio zaista poseban. U idućem broju HRVATSKE ISKRE obavijestit ćemo vas koga ste iz Hrvatske i BiH pomogli svi vi, kroz Fond Slavonija.

I što reći na kraju: čestitamo, čestitamo Fondu Slavonija na izvrsnom radu, a zahvaljujemo svim članovima Fonda na ustrajnoj želji za pomoći onima kojima smo upravo obavezni pomoći mi, koji imamo više. Hvala vam svima. (VK)

Doček Sv. Nikole Hrvatske bratske zajednice odsjek 515

Mama, pogledaj me, tu sam sa svetim Nikolom.....

Stranica 41

Izbor najboljih hrvatskih sportaša Kanade

U četvrtak, 30. studenog, u Croatia restaurantu u Mississaugi, održano je proglašenje najboljeg hrvatskog sportaša i sportašice za 2000. godinu. Organizator je bio radio sat Glas Hrvatske, koji je tom prigodom proslavio 30-obljetnicu svojeg postojanja.

Uz nazočnost mnogih utjecajnih ljudi hrvatske kolonije Toronto i okolice, Generalni konzul Republike Hrvatske, gosp. Ivan Picukarić je predao priznanja najboljoj hrvatskoj sportašici i sportašu Kanade, kao i prigodnu svčšanu čestitku, koju je istaknutim sportašima (svakome posebno) poslao Predsjednik Republike Hrvatske gosp. Stjepan Mesić, koja glasi:

Štovani,

Zadovoljstvo mi je da kao Predsjednik Republike Hrvatske mogu čestitati na ovom vrijednom priznanju i zaželjeti da i ubuduće ostvarujete dobre rezultate u sportu.

Od hrvatskog se sporta na svim razinama očekuje da čitavom društvu bude pokretač i poticatelj prema zdravom načinu života, prema postignućima kojima se mogu istraživati vlastiti potencijali i sposobnosti u neograničenom razvoju svakog pojedinca.

Cilj je Republiku Hrvatsku predstavljati na pozitivan način, pritom uvijek naglašavati opću vrijednost sporta, ali i posebnost hrvatske kulture, tradicije i drugih njezinih vrijednosti.

S poštovanjem,

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić

Zagreb, 29. studenog.2000
Broj:01-036-00-3018/2

Zajednička slika za izbora najboljeg hrvatskog sportaša i sportašice

Za najbolju sportašicu proglašena mlada Sandra Matijašić, koja je juniorski prvak Kanade u karateu u kategoriji do 16 godina starosti. Mladoj hrvatskoj sportašici to je treća titula državnog prvaka u posljednje tri godine.

Danny Draganić, Sandra Matijašić i konzul gosp. Ivan Picukarić nakon predaje polaka najboljim sportašima

U muškoj konkurenciji, titula najboljeg sportaša, pripala je mladom nogometašu Toronto Croatia-e, Danny Draganiću koji je sa svojim klubom ove godine osvojio Hrvatski nogometni turnir za Sjevernu Ameriku i playoff CPSL-a (kanadske profesionalne lige).

U lijepom i opuštenom sportskom ugodaju, goste su zabavljali Šima Jovanovac i Blanka Došen sa svojom grupom.

Izbor najboljeg hrvatskog sportaša i sportašice Kanade postat će od ove godine tradicionalan.

Bruno Pilaš

Banket Fonda "Slavonija"

Kako je rekao Generalni konzul Republike Hrvatske, gosp. Ivan Picukarić u svom pozdravnom govoru na početku ovog banketa, kako konjak postaje bolji ako odsjedi, tako i ovo društvo, Fond Slavonija, postaje sve bolje i bolje što duže radi!

Kuharice, koje su vam spremale dobru hranu na večeri Fonda Slavonija, našle su vremena da se i nasmiju

Ova večera koja je okupila skoro 900 ljudi u Litvanskoj dvorani 2. prosinca ove godine zaista je uspjela. Svečani gosti, od gradonačelnice gđe. Hazel McCallion do Generalnog Konzula RH gosp. Picukarića - svi su sa zadovoljstvom pozdravili domaćine i čestitali im na izvrsnom radu. Ovaj fond je prešao desetu godinu svog postanka, i uz izvrstan rad, "zaradio" i ime skoro najpopularnije večere u našoj zajednici, jer karte nisu ni izašle u

SVI MINISTRI PODRŽALI NOVU PLATFORMU ZA SURADNJU S HAAŠKIM SUDOM

VLADA ŽELI JASNIJA PRAVILA SURADNJE

Na zatvorenoj sjednici, i bez ikakva naknadnog publiciteta, Vlada je prošloga četvrtka raspravljala o tome zašto su se odnosi između Hrvatske i Haaškog suda u posljednjih nekoliko tjedana zakomplicirali, te kako iz toga izići. Budući da o toj raspravi javnost nije obaviještena ni u uobičajenoj formi priopćenja, bilo je očito da Vlada želi s tim u vezi izbjeći svaku moguću medijsku buku. Prema onome što se u takvim okolnostima moglo doznati, Račanova je ekipa prošloga četvrtka utvrdila platformu za razgovore s predstavnicima Haaškog suda i haaškog tužiteljstva, s kojom su se suglasili svi ministri. Stavovi potpredsjednika Vlade dr. Gorana Granića, koji predsjedava Savjetu za suradnju s Haagom, dobili su potpunu podršku. O tim će stavovima idući tjedan biti obaviješten Haag i međunarodna zajednica.

Politički pristup Haaga

Nadležne hrvatske vlasti našle su se pogođene istupom glavne tužiteljice Carle del Ponte pred Vijećem sigurnosti UN-a, odnosno njezinom tvrdnjom da Hrvatska nije kooperativna kad treba pribaviti svjedoke i predati dokazne dokumente. Taj je istup Carle del Ponte bio samo upadljiv djelić širega mozaika koji je Vladu nagnao da raspravlja o suradnji s Haaškim sudom, a dio kojega je i najava optužnica za ratne zločine počinjene u "Oluji" ili neposredno nakon nje.

Dr. Granić u jednom nedavnom javnom istupu iznio je niz argumenata koji navode na zaključak da Haaški sud primjenjuje "politički pristup prema ovim prostorima". Jedan od argumenata za takvu ocjenu jest da se procesuiraju događaji iz 1995. godine, a da se ne procesuiraju ona što se događalo između 1991. i 1995. - Gotovo je uvreda za sve nas da se izvlači pojedino pitanje, na primjer Medački džep kao problem, a da se za desetke "medačkih džepova" koji su se dogodili po cijeloj Hrvatskoj ne postavlja pitanje. Zar su Sotin, Berak, Bačin, Škabrnja, Saborsko, Lovas, Tovarnik, Bogdanovci - manje važni? - pita se Granić.

Hrvatska može i samo procesuirati zločine

Nova je hrvatska vlast dokazala da je u stanju i sama procesuirati zločine. To joj također daje odvažnost da se odupre pokušajima diktiranja uvjeta suradnje, na kojem inzistira haaško tužiteljstvo, umjesto na dogovoru i dijalogu. Dr. Granić je napomenuo da Vlada nema od Sabora mandat za takvu suradnju, te ako bi se takva praksa Haaga nastavila, Vlada bi morala Saboru podnijeti izvještaj i zatražiti promjenu mandata.

Zauzevši jasne, a po nekima i tvrde stavove o suradnji s Haagom, Vlada je odlučna u tome da se ne dovede u pitanje puma suradnja s Haagom, a da se uzmu u obzir hrvatski stavovi. Pritom se nada podršci međunarodne zajednice, koju su neki njezini istaknuti predstavnici navodno već obećali, ali će se za svoje pozicije u ovoj fazi boriti isključivo razgovorima, metodama tihe diplomacije. Time se može objasniti i činjenica što se nitko iz Vlade u ovom trenutku s haaškim temama ne želi medijski izložiti. (Večernji list)

HRVATSKA DOSAD BEZ MOGUĆNOSTI PRAVNOG PROPITIVANJA OSNOVA HAAŠKIH OPTUŽNICA

Vlada mora promijeniti Ustavni zakon o suradnji s Haagom

Otkad je počela suradnju sa sudom u Haagu, ova se vlada trudila stvoriti dojam da su ti odnosi partnerski, a istrage Haaškog i hrvatskih sudova komplementarne sa zajedničkim ciljem - utvrditi i kazniti počinitelje ratnih zločina. U početku je zaista izgledalo da je partnerstvo na djelu.

Ocjene su se naglo i drastično pogoršale nakon izbora u SRJ i dolaska Vojislava Koštunice na vlast, da bi već u studenome Carla del Ponte lobirala pred Vijećem sigurnosti da učine dodatne pritiske na Hrvatsku kako bi dobila što prije tražene dokumente. Doduše, u Haag se vratila s nešto drukčijim ocjenama hrvatske suradnje, a na diplomatskom je brifingu u Haagu istaknula da je prioritet prisiliti SRJ da izruči optužene,

osobito Miloševića. No njezin se zamjenik Blewitt cijelo vrijeme iz drugog plana poigrava optužnicama za zločine koje su počinili Hrvati, pa je našao potrebnim da odmah poslije Koštuničine pobjede pred novinarima "optuži" mrtvog Tuđmana, da učestalo najavljuje prve optužnice protiv Hrvata do kraja ove ili početkom sljedeće godine.

Zakon dovodi Hrvatsku u ponižavajući položaj

Kako biti partner sa sudom koji radi toliko očito u ritmu politike, a ima tako široke ovlasti? Kako se zaštititi ako pokuša svoje ovlasti zlo-upotrijebiti za politiziranja sa Srbijom? S Ustavnim zakonom o suradnji kakav je, pod međunarodnim pritiskom, prihvatila bivša HDZ-ova vlast - partnerstvo je nemoguće. Prema tom ustavnom zakonu, nakon što Haaški sud dostavi hrvatskoj Vladi nalog za uhićenje, a na njemu će se, prema najavama, nalaziti vrlo visoki državni dužnosnici i vojni zapovjednici iz bivše vlasti - Vladi ne preostaje nikakav manevarski prostor. Valja ih uhititi, nakon što dobiju optužnicu pred županijskim se sudom utrudje tek njihov identitet te jesu li djela u nadležnosti Haaškog suda. I donosi se odluka o predaji slučaja Međunarodnom kaznenom sudu. Tim si ustavnim zakonom Hrvatska nije ostavila mogućnost pravnog propitivanja osnova same optužnice, već jednostavno mehanički - izručuje optuženika.

Takav si zakon, koji potpuno veže ruke nacionalnom pravosuđu, nijedna država ne bi dopustila. On je bio iznuden od HDZ-ove vlasti pod prijetnjom sankcija, i to je bila ona "premudra" politika da se najprije odbija suradnja Sudu na koju je država obvezna i štiti zločin, a potom se prihvaća ponižavajući položaj kakav nijedna država ne bi prihvatila.

Pravni lijek protiv haaških manipulacija

Ova vlada ne samo da je deklarirala suradnju sa Sudom, već je pokazala i spremnost na nju i ima legitimitet predložiti Saboru promjenu Ustavnog zakona o suradnji sa Sudom, tako da ostavi vlastitom pravosuđu mogućnost preispitivanja utemeljenosti optužnice. I to ne zato da bi izbjegla izručiti nekoga tko je uistinu odgovoran za zločine, već da bi imala pravni lijek protiv eventualnih haaških manipulacija pravdom. Odnosno, da bi imala odgovarajući odgovor ako uskoro stigne optužnica protiv bivšeg vojno-političkog vrha, utemeljena na tezi da je "Oluja" bila kampanja za etničko čišćenje Srba, Knin civilni cilj i glavni grad "rsk", ako se takvim "izazovom" hrvatskoj Vladi pokuša nagraditi Koštunica zato što će dopustiti otvaranje Ureda tužiteljstva u Beogradu, i možda razmisliti o izručenju vukovarske trojke Radića, Šljivančanina i Mršića, koji su ipak pikizbneri. Karadžić, Mladić i Milošević bit će "preosjetljivo" pitanje za demokrata Koštunicu, a budući ministar srpske policije general Momčilo Perišić, bivši zapovjednik napada na Zadar, Mostar i Srebrenicu, pravit će dodatne probleme demokratskim Koštuničinim snagama. (Večernji list)

Služite se našim pokroviteljima

Modern Age Plastics Inc. 50 Fasken Dr., Units 2, 3, 4,
Rexdale, Ont., M9W 1K5
Tel. (416) 675-2955
Fax (416) 675-2965

STAN TRTANJ

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specializing in Acrylics: Designing, Displays, Advertising, Homeware

NOVI RJEČNIK HRVATSKOGA JEZIKA

Najduže iščekivani hrvatski rječnik napokon je tiskan: Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" i "Školska knjiga" upravo su objavili Rječnik hrvatskoga jezika, pozamašan svezak s oko 65 tisuća riječi, nešto manje od tri i pol tisuće fraza, otprilike četiri tisuće sintagmi, s potpunim gramatičkim opisom približno 11 tisuća glagola, te priloga, pridjeva i drugih riječi... Tiskan u sunakladništvu, Rječnik hrvatskoga jezika prodavat će se po 580 kuna, a namijenjen je najširoj publici u rasponu od školske mladeži do akademika.

Glavni je urednik Rječnika Jure Sonje, pomoćnica glavnoga urednika Anuška Nakić, stručna tajnica Dijana Vlatković, a u užem suradničkom timu još je tridesetak stručnjaka, od jezikoslovaca do onih iz drugih znanstvenih područja čija je osnovna terminologija uvrštena u Rječnik. Nakon dosad jedinoga, Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića, koji je "Novi Liber" već objavio u tri na tržištu odlično potvrđena izdanja (zadnji 1998.), hrvatska se jednojezična leksikografija pothvatom dvaju nakladnika obogaćuje djelom iste vrste kao dobrodošlom mogućnošću rječničkoga izbora. (Večernji list)

Vijest o smrti prof. dr. Vladimira Anića

Hrvatsko jezikoslovlje ostalo je bez jednoga od svojih najistaknutijih pripadnika: u 71. godini umro je prof. dr. Vladimir Anić, kroatist širokih vidika koji je u znanstvenim krugovima priznat kao izvanredno teorijski potkovan lingvist, a u najširoj hrvatskoj javnosti najpoznatiji kao autor Rječnika hrvatskoga jezika, suautor (uz Ivu Goldsteina) Rječnika stranih riječi, te suautor (uz Josipa Šilića) Pravopisa hrvatskoga jezika. Smrt ga je zatekla upravo u završnim pripremama četvrtoga, proširenog izdanja toga pravopisnoga priručnika koje bi se u izdanju "Novoga Libera" i "Školske knjige" trebalo pojaviti za mjesec dana, te kao jednoga od suradnika u početnim radovima na posve novom, pionirskom djelu u hrvatskoj leksikografiji - Enciklopedijskom rječniku hrvatskoga jezika (takoder u nakladi "Novoga Libera").

Četrdesetak godina prof. Anić je djelovao i kao sveučilišni nastavnik, od toga gotovo dva desetljeća kao voditelj Katedre za suvremeni hrvatski književni jezik na Odsjeku za kroatistiku zagrebačkoga Filozofskoga fakulteta, afirmirajući u novim naraštajima hrvatskih filologa ideju, istaknutu i u naslovu njegove posljednje knjige jezikoslovnih ogleda, o neraskidivoj vezi jezika i slobode. (Večernji list)

Sjećanje na Strossmayera u HAZU: VIZIONAR EUROPSKE VELIČINE

Biskup i mecena, znanstvenik i filozof, političar i erudit, sve je to u jednoj osobi sjedinjavao Josip Juraj Strossmayer, čije se 185. obljetnice rođenja i 95. obljetnice smrti jučer svečanom sjednicom prisjetila Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu, ustanova kojoj je Strossmayer utemeljitelj i veliki donator. Jedna od najsvestranijih i najutjecajnijih ličnosti hrvatskoga crkvenoga, kulturnoga i političkoga života u 19. stoljeću, Strossmayer je bio i osoba europskoga značenja i veličine, jedan od najpoznatijih Hrvata u svijetu. Njegova su se djela 27. studenoga u Akademiji prisjetili akademik Ivo Padovan, predsjednik HAZU, mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski (što je dužnost koju je Strossmayer obavljao punih 55 godina), i akademik Franjo Sanjek, povjesničar koji je osvijetlio Strossmayerov europsizam.

- Strossmayerovi mnogobrojni govori, propovijedi, pisma i rasprave - rekao je akademik Padovan - predstavljaju dragocjeno blago koje je takve znanstvene vrijednosti da se sve do danas spominju i obrađuju pojedina njegova razmišljanja. Samo objavljena Strossmayerova korespondencija, podsjetio je još I. Padovan, obuhvaća 961 pismo na više od 2200 stranica, a govori, poslanice i rasprave tiskani su na 1600 stranica. Mons. Marin Srakić vidi u Strossmayeru osobu koja je kao rijetko tko obilježila hrvatsku povijest, čovjeka čiji su temeljni ideali hrvatski narod i Katolička crkva, premda njegovi putovi do ostvarenja tih ideala kadšto nisu bili shvatljivi ni nama samima. Izazivao je i oprečne ocjene, od hvalospjeva do pokuda, jer ga se znalo promatrati iz, uglavnom političke, perspektive kasnijega vremena, a ne

iz prilika njegova doba. Strossmayer je nastojao, reći će mons. Srakić, da Hrvatska u Europu ne uđe kao neka njezina prikripina nego kao zemlja koja ima što Europi ponuditi.

Za akademika Franju Sanjeka, koji se osobito osvrnuo na Strossmayerov osebujni prinos Prvom vatikanskom saboru, taj je velikan briljantan vizionar koji je na Prvom saboru anticipirao ono što će se u Katoličkoj crkvi početi događati tek gotovo stoljeće poslije, nakon Drugoga vatikanskog sabora. (Večernji list)

ŠIBENSKA KATEDRALA SV. JAKOVA UVRŠTENA NA POPIS SVJETSKJE BAŠTINE

Šibenska katedrala sv. Jakova odlukom članova Glavne skupštine Odbora za svjetsku baštinu UNESCO-a, koji su se sastali u Australiji, uvrštena je na svjetski popis spomenika kulture. Međunarodno vijeće za spomenike i lokalitete ICOMOS koje je vrednovalo sve nominacije za popis svjetske baštine prije te skupštine, ocijenilo je da je šibenska katedrala upotrebljavana u kontinuitetu, da je dio tkiva grada Šibenika i jedinstven primjerak arhitekture na jadranskom području s obzirom na konstrukciju kupole i svih drugih dekorativnih elemenata. Sv. Jakov, po ocjeni svjetskih stručnjaka, jedinstveno je svjedočanstvo prijelaznog razdoblja od gotike prema renesansi u sakralnoj arhitekturi.

Inicijator nominacije tog vrijednog šibenskog kulturnog spomenika za upis na svjetsku listu baštine bilo je Ministarstvo kulture, a nakon toga Konzervatorski odjel u Šibeniku pripremio je potpunu dokumentaciju potrebnu za to. Prije više od godinu dana grad Šibenik i službeno je uručio prijedlog UNESCO-vim predstavnicima.

Pored katedrale sv. Jakova na popis svjetskih kulturnih spomenika uvrštena je i povijesna jezgra grada Šibenika, što će pridonijeti očuvanju i zaštiti šibenskih palača Rossini, Gogola, kuće Tambaca te brojnih drugih vrijednih arhitektonskih spomenika grada Šibenika.. (Večernji)

IZLOŽBA GLAGOLJICE U DUBLINU U IRSKOJ

U Dublinu, glavnom gradu Republike Irske, 20. 11., otvorena je izložba pod naslovom Otkrivanje glagoljičnog pisma Hrvatske. To je prva izložba glagoljice u svijetu, otvorena u sklopu dugoročnog projekta Ministarstva kulture RH kojim se predstavljaju najvažniji segmenti kulture hrvatske pismenosti i knjige u inozemstvu. Izložba je postavljena u prestižnoj dvorani Long Room dUBLINSKE sveučilišne knjižnice Trinity College Library, koju godišnje posjećuje oko pola milijuna ljudi, jer su u njoj izloženi najstariji i najvrjedniji irski rukopisi, a izložbu glagoljice posjetitelji će moći razgledati tri mjeseca, do 20. 2. 2001.

U skladu s izložbenim prostorom (vitrine, panoi) prikazano je stotinjak izložaka od originalnih rukopisa do pretisaka i faksimila, tiskanih knjiga (u Hrvatskoj - Senj, Rijeka - ili izvan nje - Venecija, Tübingen, Rim itd. - u razdoblju od 1483. do 1893.) i odljeva dvaju glasovitih glagoljskih spomenika, Valunske i Bašćanske ploče (u naravnoj veličini) te novih color-snimki glagoljskih spomenika koji se čuvaju u domaćim i glasovitim inozemnim knjižnicama. Izložba glagoljice pruža uvid u gotovo tisućljetni razvitak ovoga pisma na hrvatskom tlu i njegove uporabe u vjerskom i mnogim svjetovnim prigodama te njenu prisutnost u suvremenom životu: umjetničke tvorbe, edukacija i znanstvena istraživanja, aplikacije na predmete svakodnevice... (Slobodna Dalmacija)

HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA

Dobrovoljnim radom osniva se prva hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno - knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga.

Unaprijed HVALA!

Nazovite, molim: Ivicu Puhalo, tel: (905) 507-1389

HRVATSKA VLADA

NA AKTUALNOM PRIJEPODNEVU VLADI PITANJA POSTAVILO 57 ZASTUPNIKA

ZAGREB - Četverosatnim aktualnim prijedpodnevom, u kojemu se za pitanje Vladi javilo čak 57 zastupnika, počela je u utorak 8. sjednica Zastupničkog doma Hrvatskog sabora.

Vladimira Šeksa (HDZ) zanima zašto Zastupnički dom, unatoč isteku roka koji je dao Vladi, još nije dobio prijedlog zakona kojim će se regulirati način uporabe povjerljive arhivske građe i transkripata, poglavito onih iz Ureda Predsjednika, Vlade i Ureda predsjednika Sabora, koji se i dalje "kao rijeka bez povratka" slijevaju u medije. Ministar kulture Antun Vujić konstatirao je kako je na prijedlog nadležnog sorskog Odbora i Vlade prolongirano donošenje toga zakona dok se ne napravi novo cjelovito rješenje, po uzoru na europsko zakonodavstvo.

Željko Pavlič (HSL) ocijenio je da je poskupljenje struje neke građane umjesto 25 posto po džepu opalilo 100 posto. Traži objašnjenje je li Vlada bila upoznata s takvim negativnim posljedicama poskupljenja? Potpredsjednik Slavko Linić odgovorio je da je za socijalu uvedena izvanobračunska tarifa, te će oni koji ne mogu platiti struju dobiti socijalnu pomoć, ali struja ne može biti svima socijalna kategorija.

Štrajk službenika

Pravaša Borisa Kandarea zanima zašto nema zakona koji bi regulirao kojim plovnim koridorom mogu ploviti tankeri koji prevoze visoko opasni teret po Jadranskom moru, a ministar prometa pomorstva i veza Alojz Tušek obrazložio je da je naše more premalo da se zakonom propisuju koridori te da taj problem mogu riješiti samo pojačane inspekcije na moru. Na Kandareov upit kolika je šteta nastala u TLM-u isključenjem struje usred procesa proizvodnje, Linić je kazao da trenutačno ne zna točnu štetu te da će zastupniku pismeno odgovoriti. No, dodao je da će ubuduće uprava TLM-a morati u svoje poslovanje ukalkulirati cijenu struje jer porezni obveznici neće snositi te troškove.

Odgovarajući na pitanje Ante Đapica (HSP), Željka Antunović je ustvrdila kako je ona odgovorna za potpisivanje kolektivnog ugovora državnim službenicima, ali i istaknula da se njime ne jamči božićnica i dar za djecu. "Okolo tog pitanja nije bilo nikakvog sporazuma, rečeno je samo da će biti božićnice i dara ako bude novca u proračunu. A novca nema, kao ni razloga za štrajk državnih službenika", zaključila je potpredsjednica Antunović.

Vlado Jukić (HSP) podsjetio je nazočne na 18. studeni, kada se 400 hrvatskih direktora sastalo sa 16 puta manjim brojem srpskih direktora u Beogradu. "Na obljetnicu pada Vukovara oni su tako u ozračju bratstva i jedinstva, kao predstavnici hrvatske i jugoslavenske gospodarske komore, izmjenjivali zdravice i davali izjave kako su Srbi bolji turisti od Nijemaca", ustvrdio je Jukić, koji je Vladu zamolio za komentar tog susreta, a u svjetlu uvjeta hrvatske Vlade za normalizaciju odnosa s Jugoslavijom.

Komentar mu je dao premijer Ivica Račan, kazavši kako u ovome trenutku ne postoje bitni razlozi da se hrvatsko gospodarstvo ne ponaša u skladu s vlastitim interesima pri pokušaju da proširi tržište svoje robe. "Druga je stvar što je posjet u nekim momentima bio neodmjeren, no nije to jedina neodmjerena stvar u hrvatskom gospodarskom i političkom životu, a nitko od nas ne može odgovarati za neodmjerene izjave koje su se pritom mogle čuti", istaknuo je Račan.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) osvrnula se na priznanje ministra za Europske integracije Ivana Jakovčića da je na izborima 1990. godine svoj glas SDP-u dao na dva biračka mjesta - u Pazinu i u Puli. Stoga je upitala premijera što će poduzeti prema ministru ovakvih moralnih kvaliteta, koji je svjesno kršio hrvatski zakon, te može li nas takav čovjek voditi u Europu. Premijer joj je obećao da će se utvrditi je li do takvog Jakovčićeva postupka došlo zbog pogreške u izbornom postupku ili njega samoga.

Poduzima li što Komisija za hrvatske granice kako bi se utvrdila državna granica sa SRJ u spornim djelovima, pitao je Željimir Janjic (HSL), navodeći kao primjere probleme na području Vukovarsko-srijemske županije od Iloka do Starošinaca i Račinovaca, gdje hrvatsko stanovništvo ne može zbog neutvrđene granice koristiti svoje zemljište ili ga koristi uz teškoće. Premijer mu je odgovorio kako nadležna komisija radi na tome te ga podsjetio kako i u zaključcima Vlade stoji da je rješavanje tih pitanja pretpostavka normalizacije odnosa između Hrvatske i Srbije. "Normalizacije neće biti ili neće biti završena dok se to ne riješi", rezolutan je bio premijer.

Splitska obilaznica

Ivica Tafra (HDZ) pitao je ministra Tušeka što je s trećom fazom gradnje splitske obilaznice od Lovrinca do Stobreča te je li moguće da odobrena proračunska sredstva završe u proračunskoj masi ako radovi ne počnu do kraja mjeseca. Ministar Tušek odgovorio je kako je došlo do ponavljanja javnog natječaja za odabir najpovoljnijeg izvođača radova. Natječaj će biti završen u najkraćem roku, a novac je osiguran, istaknuo je Tušek.

Više zastupnika, uglavnom iz redova HDZ-a, negativno je ocijenilo deklaraciju zagrebačkog summita, pa je tako Nevio Setić pitao premijera zašto je Vlada pristala prihvatiti strategiju Europske unije pod pojmom zapadni Balkan kad Hrvatska kao srednjoeuropska zemlja tamo ne pripada. "Mi ne prihvaćamo pojam zapadni Balkan, ali ga ni ne dramatižiramo, kao što se radilo u prethodnom razdoblju. Važnije je za nas da iz naše unutamje politike izbacimo Balkan u političkom smislu", rekao je Račan, još jednom naglasivši kako je za Vladu RH regionalan pristup neprihvatljiv.

"Rizični nogomet"

Uoči utakmice Dinamo - Hajduk tri su mladića, navijača splitskog tima, napadnuti noževima. Zanima me dokle je stigla istraga i pitam vas bi li bilo bolje uopće ne igrati prvenstvo, primjerice dvije godine, kad ne možemo osigurati da se ovakve tragedije ne događaju - upitao je Marin Jurjević (SDP).

Ministar Šime Lučin izvijestio je da su dva ranjena mladica izvan životne opasnosti i da je na osiguranju spomenute visokorizične utakmice bilo čak 1000 policajaca na terenu i oko stadiona. No, napomenuo je kao je nemoguće kontrolirati sve što pojedinci i grupe navijača rade po gradu te je rekao da će zagrebačka policija ovaj slučaj brzo riješiti.

Pjevači i ulagači

Željko Glavan (HSL) pitao je kako to da jugopjevači brzo dobivaju radne dozvole, pa se još na HTV-u daju i priloz i tome kako se pjevačicama na čelo lijepe i novčanice od tisuću njemačkih maraka. Zanimalo ga je zašto tako brzo ne dobivaju dozvole i potencijalni ulagači u Hrvatsku. Ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović naglasio je da postoji procedura oko dobivanja dozvola, koja je za sve ista. (Slobodna Dalmacija, 6. prosinca)

Na slavonskoj večeri: naši svećenici

SLAVKO LINIĆ, POTPREDSJEDNIK VLADE :

Stranci su nas prisilili da smanjimo proračun

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade, bez uvijanja govori o tome kako je Vlada, zbog negativnih ocjena analitičara iz vanjskih finansijskih krugova, odustala od prve verzije državnog proračuna za iduću godinu i napravila novu, znatno restriktivniju. Stručnjacima koji pripremaju analize za strane investitore nije trebalo puno da bi uočili mane Vladina prijedloga, posebno velik deficit između tekućih proračunskih rashoda i prihoda. Linić objašnjava:

- Deficit je bio velik i zato što su u proračun ušli neki novi izdaci poput duga umirovljenicima. Nakon negativnih ocjena stranih analitičara, naša situacija na svjetskom tržištu kapitala bila bi pogoršana. Time bi došla u pitanje prodaja novih izdanja državnih vrijednosnih papira, porasle bi kamate na vrijednosnice, a pitanje je i kako bi strani investitori ocijenili ozbiljnost Vlade u provođenju strukturnih promjena. To nas je natjeralo da još jednom analiziramo prijedlog proračuna i da idemo u daljnje restrikcije. Do sličnog je zaključka došao i Međunarodni monetarni fond, a u novom prijedlogu naše se projekcije uvelike poklapaju s njihovima. Stalo nam je do pozitivne ocjene MMF-a, jer to je ujedno znak investitorima i njihovim analitičarima da se ne moraju bojati ulaziti u finansijske transakcije s Hrvatskom i da su njihovi dosadašnji plasmani sigurni. Interes je Vlade da do kraja godine zaključi stand-by aranžman s Fondom.

* Zašto je važno da se dogovor s Fondom postigne do kraja godine?

- Važno je to zbog toga jer ćemo vec u siječnju izići na svjetsko finansijsko tržište s novim izdanjem obveznica. Sigurno je da ćemo u tom nastupu biti mnogo jači budemo li u tome trenutku već imali ugovor s MMF-om. Vjerujem da ćemo još u tijeku ovoga mjeseca imati sastanak s predstavnicima Fonda. Zato je sada vrlo važno kako će proračun proći u Saboru. S obzirom na to da je premijer imao puno razgovora s predstavnicima Sabora koji čine parlamentarnu većinu, možemo očekivati da će politika štednje i velike odgovornosti prema troškovima dobiti podršku.

Vlada premalo reorganizirala državnu upravu

* Problem su plaće u javnom sektoru zbog kojih sindikati najavljuju štrajk.

- Kad realno gledamo što je Vlada učinila u ovih gotovo godinu dana, premalo je učinjeno na reorganizaciji državne uprave. Zakon o javnim službenicima i namještenicima, koji je Vlada predložila prošloga četvrtka, napokon će omogućiti da se napravi red u plaćama. Dosad je svako ministarstvo moglo primjenjivati svoja pravila, zajednička regulativa bila je zanemariva, u državnoj administraciji u tom je pogledu bio kaos. No ne ide se na smanjenje plaća, nego na smanjivanje izdataka za plaće. To je povezano s racionalizacijom svih službi koje se financiraju iz državnog proračuna. Od onih koji ostaju tražit će se velika odgovornost, a ubrzano će se rješavati višak zaposlenih. Oni koji su na platnom popisu državnog proračuna bit će u pravima izjednačeni sa zaposlenicima u realnom sektoru.

Za proračun je to velik izvor ušteda.

* Zašto Ministarstvo financija nije već u prvu verziju proračuna ugradilo kriterije koje sugerira MMF? Sada je i pravno teže izvesti promjene, jer prijedlog proračuna već je upućen u saborsku proceduru.

- Ovaj je proračun ispred zakonskih rješenja. Naznačuje velike promjene u broju zaposlenih i u organizaciji državne administracije, a zakoni će tek uslijediti. Proračun će tjerati sve ministre da u proceduru šalju zakonske akte koji će regulirati organizaciju, plaće i prava radnika u javnom sektoru. Proračun najavljuje decentralizaciju do koje će doći u drugoj polovici iduće godine. Socijala će u većem dijelu nego u prvoj varijanti proračuna ići na lokalnu samoupravu. Školstvo također. Odgovarajuće zakone tek treba napraviti. Rekli smo također da ćemo biti puno agresivniji u zakonskom provođenju socijalnih prava, jer mnogi koriste proračunski novac mimo zakona.

Socijala za neke unosnija od plaća

* Kako se državni novac može koristiti mimo zakona?

- Jesu li sve mirovine po zakonu? Jesu li sva prava branitelja određena prema zakonu? Inspeksijski nadzor to mora utvrditi, a nezakonito korištenje proračunskog novca ne smije ugroziti one koji imaju zakonska prava. Prema podacima koje smo dosad prikupili, neki su s nezakonito korištenim socijalnim pravima ostvarili veće prihode nego što su prihodi od plaća. To je neodrživo. Problem je s ovim proračunom može li se govoriti o decentralizaciji dok nemate odgovarajuće zakone, može li se govoriti o smanjenju izdataka za socijalu dok nisu do kraja dovršeni inspeksijski nalazi? Imamo podatke o tome da sto tisuća ljudi radi na crno, a koliko je od njih istodobno možda u Zavodu za zapošljavanje? Tih sto tisuća ljudi nije okvima, nego poimenična brojka i sad je analiziramo. Dakle, išli smo u nove redukcije proračuna prije nego što su dovršeni svi prateći zakoni, da bismo analitičarima još jasnije naznačili smjer ekonomske politike, ali to će ujedno biti bič nad svim ministarstvima i državnom upravom da u kratkom roku izbaci velik broj zakona. Kroz državni proračun predstavljen je program Vlade, a sad taj program još treba biti pretočen u zakonsku formu.

* Kakvo je raspoloženje unutar Vlade? Razmišlja li koji ministar može o tome da odstupi jer štednja i reforme nisu popularni potezi i nije lako biti ministar s malo novca na raspolaganju?

- Godina dana brzo prođe, ali još pronalazimo neke stare obveze. Zaskočiti nas mogu presude u privatizacijskim sporovima, gledamo ugovore u MORH-u i MUP-u, temeljem kojih dolaze presude na račun države, a nitko ih dosad nije uračunao. Imamo presude vezane uz prodaju vojnih i nacionaliziranih stanova u kojoj je uzeto više novca nego što je trebalo. Još nas zatrpavaju dugovi iz desetogodišnjeg razdoblja. Državna uprava sve to mora brzo rješavati i uvijek se bojimo hoćemo li biti dovoljno efikasni. Ali ovakav proračun kakav smo utvrdili izražava zajedništvo nas u Vladi i odlučnost sviju da se on provede.

Restrukturiranje prije prodaje ograničava razvoj

* Očekivani prihodi od privatizacije u idućoj godini više nisu 12,5, nego 8,5 milijardi kuna. Znači li to da se odustaje od prodaje dionica HT-a u 2001.?

- Ne. Smanjenje planiranih prihoda daje nam nešto više mogućnosti za odlučivanje o tome koji postotak vlasništva prodati, no i 8,5 milijardi kuna zahtjevna je svota. Moramo natjerati sve koji rade na privatizaciji da se već iduće godine ude u proces privatizacije i u ugovore o tome vezane za HT, za Inu, HEP i Croatia osiguranje. Tu nema milosti, ugovori moraju biti sklopljeni u idućoj godini.

* Neće se dakle prvo ići na restrukturiranje, pa tek onda na prodaju?

- Prisutna je teza da prvo treba restrukturirati poduzeća da bi se onda postigla veća cijena. No ta je filozofija vrlo opasna. Tko nam daje pravo da ograničavamo razvoj? Znae, Ina nam je bitna radi razvoja. Restrukturiranje odnosi novac na slabosti, a ne na ulaganja i razvoj, a o razvoju lne ovisi niz malih i srednjih poduzeća koja su vezana na Inino poslovanje. Zato nam je potrebna brza privatizacija, sa strateškim partnerom koji će snažno investirati, na primjer u prirodni plin, u istraživanje, distribuciju plina itd. To može dati velik zamah gospodarstvu, koje bi se okrenulo drugom izvoru energije. Ako bismo sad dvije godine potrošili na strukturne probleme i zaustavili razvoj, da bismo poslije ostvarili nešto veću cijenu, zapravo bismo izgubili. Za Hrvatsku je veći interes privatizacija koja će otvoriti nova radna mjesta, nego restrukturiranje o vlastitom trošku. HEP i Ina moraju u privatizaciju. (Večernji list)

Nove knjige

DRUGO IZDANJE “POVIJESTI HRVATSKE”

Knjigu “Povijest Hrvatske” Dragutina Pavličevića izdala je nedavno izdavačka kuća “Pavičić”. To je drugo, izmijenjeno i prošireno izdanje o sintetskom prikazu povijesti Hrvata i hrvatske države od najstarijeg spomena imena Hrvat i doseljenja na Jadran, pa do naših dana, a napisana je prema izdanju iz 1994. U prvom izdanju knjige, kultura, umjetnost i znanost, obrađene su samo do 1790., a u ovom izdanju do najnovijeg doba. Ta knjiga donosi i nova poglavlja o Hrvatskoj u Drugome svjetskom ratu (NDH, partizanska Hrvatska), zatim u drugoj Jugoslaviji, kao i ono s kronologijom zbivanja od 1991. do danas.

Knjiga je opremljena i sa 16 novih povijesnih zemljovida u boji i drugim ilustrativnim materijalom te imenskim i zemljopisnim kazalom. Knjiga donosi autorov pristup shvaćanju povijesnog razdoblja, a knjiga je vrijedna i zato što donosi cjeloviti pregled, kao i najnoviju povijest. Pavličević (68) je izjavio da je odlučivši se pisati knjigu, pisao sintezu, jednim kako je rekao “žurnalističkim” rječnikom. Ustvrdio je i kako je kod nas nazočna “totalna politizacija povijesti”, a od povjesničara najviše se koristio Macanom koji piše najslikčnije njemu. (Vjesnik)

ĆIRIL RIBIČIĆ: "GENEZA JEDNE ZABLUDE"

Oni koji misle da se pozicija može postići na taj način da se čerupa bosanska kokoš, da se bataci podijele Srbima, a krilca i kljun, kroz koji će onda curiti državni budžet, daju Hrvatima, grdno se varaju - bio je slikovit predsjednik Republike Stipe Mesić na predstavljanju knjige Ćirila Ribičića “Geneza jedne zablude” u prepunoj dvorani Kulturno-informativnog centra u Zagrebu. O čemu piše Ćiril Ribičić u knjizi izdavača naklade Jesenski i Turk iz Zagreba, govori i njezin podnaslov: *Ustavna analiza nastanka i djelovanja hrvatske zajednice Herceg Bosne*. - Riječ je o puno zablude, a najosnovnija zablude, od koje je sve krenulo, bila je da svi Srbi trebaju živjeti u jednoj državi, iz čega je proistekla druga, da svi Hrvati trebaju živjeti u jednoj državi - rekao je Mesić o događajima na prostorima bivše Jugoslavije, pripremama rata i posljedicama. (...)

Iz publike koja je bila na predstavljanju knjige reagirali su građani nezadovoljni položajem Hrvata u BiH, pitajući predsjednika Mesića kako komentira odnos Bošnjaka prema Hrvatima. - Njihov je odnos isti kao i Hrvata prema Bošnjacima - odgovorio je Mesić. - Ne možeš nekome svaki dan opaliti šamarčimu, pa ga onda pitati zašto te ne voli - završio je slikovito. (Večernji list)

DEMISTIFICIRANJE POJMA "ZAPADNI BALKAN"

Rijetko se neka knjiga u Hrvatskoj, datumom svoga izlaska, podudara s međunarodnim događajem kojim je potaknuta. Riječ je o "Zagrebačkom summitu" koji je u Zagrebu okupio predstavnike iz petnaest zemalja Europske unije, Hrvatske i drugih zemalja. Što znači pojam "Balkan"? Neke odgovore na to goruće pitanje nudi knjiga dr. Anelka Milardovića "Zapadni Balkan" koja je objavljena u nakladi "Panlibera" iz Zagreba, edicije kojoj je pokretač i konceptijski moderator upravo Anđelko Milardović, glavni i odgovorni urednik.

Dr. Milardović prikazuje u knjizi političke ideje i inicijative o rekonstrukciji prostora bivše Jugoslavije od 1993. do 2000. U knjigu je uvrstio dokumente Europske unije, dokumente Pakta o stabilnosti i druge dokumente u svezi s idejama o rekonstrukciji Balkana. (...)

"U sociologijskom i politologijskom smislu polazimo od teze da je hrvatsko društvo u procesu globalizacije i da će s tim povezani procesi uvelike odrediti njegovu budućnost. Radi se o budućnosti središta ili periferije u europskom prostoru. Bez pretjerivanja se može reći da je ovo vrijeme preslagivanja, preuređenja i stvaranja nove političke slike onih odnosa koji će nam odrediti naše živote u idućih pedeset i više godina", rekao je na predstavljanju knjige autor Anđelko Milardović.

Prof. dr. Zdravko Tomac istaknuo je da su nam potrebni politolozi kao Milardović, kako bismo demistificirali ono što nam se upravo događa, to jest, kako bismo saznali hoće li ili neće Hrvatska biti zarobljenik zapadnog Balkana. "Odgovor je u ovoj knjizi, koju sam pročitao, i mogu reći da se sada manje bojim pojma zapadni Balkan. On je, naime u našim glavama", zaključio je prof. dr. Tomac. (Vjesnik)

POVIJEST BOSNE I HERCEGOVINE

Kratka politička i kulturna povijest Bosne i Hercegovine, koju je sačinio povjesničar dr. Dragutin Pavličević, tiskana je ovih dana u knjižici od svega 56 stranica s preglednom povijesnom kartografskom gradom i mnoštvom ilustracija u boji, u nakladi zagrebačkog Hrvatskog informativnog centra. Knjižica će zasigurno pomoći svakom čitatelju koji želi upoznati to multietničko područje u jugoistočnoj Europi, koje se od sredine devedesetih ravna po glasovitom Daytonskom sporazumu.

NA PROMOCIJI KNJIGE 1500 LJUDI

Prostrana dvorana i predvorje Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu bili su preuski za oko 1500 prisutnih na prvom predstavljanju drugog izdanja knjige *"Predsjedniče, što je ostalo?"* Nenada Ivankovića, koji je u društvu s dr. Miroslavom Tuđmanom i predstavljacima dočekan dugotrajnim pljeskom. Svi vi, hrvatski Split, odgovor ste na pitanje iz ove knjige o povijesnoj ličnosti koja je znanjem i htijenjem osnovala Hrvatsku, rekao je Zoran Vukman, kolumnist "Slobodne Dalmacije". O ulozi predsjednika Tuđmana i njegovu razložnu oprezu od aktualne europeizacije balkanskom integracijom govorio je dr. Andro Ozretić, nazvavši postavljene uvjete ponižavajućim. N. Ivanković je Split nazvao gradom u kojemu je uvijek kao nigdje u Hrvatskoj nepogrešiva kolektivna svijest.

"Demokracija nije počela 3. siječnja i ova vlast nema pravo oduzimati narodu ponos. Nema države osim ove koja u Haag šalje svoje izvještajne dokumente i ljude. Koalicijska šestorka na vlasti, koju smatram nesposobnom, povukla se pred deklaracijom o Domovinskom ratu", rekao je M. Tuđman najavljujući s Ivankovićem program njihove udruge, odnosno stranke, za tri tjedna. Na pitanje kani li se kandidirati za budućeg lidera RH izjavio je: - Hrvatska je puna lidera, a pravi je onaj koga slijedi narod. (Večernji list)

FRAN SUPILO - ROMANTIK I REALIST

Odluka izdavača Golden marketinga i Narodnih novina da pokrene biblioteku Povijest hrvatskih političkih ideja u znanstvenoj je javnosti dočekan s interesom. Pred nama je, uz već objavljenih nekoliko radova, i knjiga koja sadrži 63 politička spisa Frana Supila (1870-1917) čiji je izbor izvršio akademik dr. Ivo Petrinović, koji je napisao i uvodnu studiju te priredio opširnu bibliografiju. Svi Supilovi tekstovi pretiskani su iz izvornika bez ikakvih pravopisnih i drugih intervencija. Kao vrstan poznavatelj života i nazora Frana Supila, Petrinović se zauzima za valorizaciju njegovih gledišta i političke uloge jer drži da je naše vrijeme, a posebno stvaranje samostalne hrvatske države, učinilo mogućim objektivnije prosuđivanje te povijesne ličnosti. (Slobodna Dalmacija)

OSMOJEZIČNI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK

Treći svezak Osmojezičnoga enciklopedijskog rječnika predstavljen je u Leksikografskom zavodu "Miroslav Krleža". Po sveobuhvatnosti građe iz općega i stručnoga jezika jedinstven u svjetskim razmjerima, taj višejezičnik donosi natuknice na hrvatskom jeziku u polaznom stupcu, te njihove ekvivalente na ruskom, engleskom, njemačkom, francuskom, talijanskom, španjolskom i latinskom jeziku. - OER je upućen svima onima koje zanimaju strani jezici - rekao nam je glavni urednik Tomislav Ladan - a sve je veći broj takvih ljudi, od djece u vrtićima do umirovljenika. Njegovu upotrebljivost pojačavaju i gospodarstveni i politički razlozi. Ulazimo u procese europske i svjetske integracije i globalizacije: tu su strani jezici, i slavenski, i romanski, i germanski, strahovito potrebni i važni. Ruski, koji iz raznih razloga nije bio u posljednjih pola stoljeća atraktivan, na primjer među strukovnjacima osobito kotira jer tvrdje da je na ruskom napisana, i u jeftinim knjigama dostupna, najbolja literatura za matematiku, kemiju, tehniku, mehaniku...

Usto, iz ove ogromne banke podataka mogu se praviti pojedinačni rječnici: vrlo lako, promjenom programske podrške, mogu se izlučiti dvojezičnici ili manji posebni strukovni rječnici. Predviđeno je šest svezaka i sedmi dodatni s apsolutnim indeksom svih riječi: to je posebnost OER-a po kojoj je upotrebljiv u više smjerova, jer taj indeks omogućuje svakom stranom tragaču da iz svojeg jezika dođe do hrvatskog - zaključuje T. Ladan. (Večernji list)

Jeste li znali?

SARKOFAG ZA KARDINALA STEPINCA

Na stotu obljetnicu rođenja zagrebačkog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca (8. svibnja, 1898. - 10. veljače, 1960.), mjesto njegova rođenja, internacije i smrti, Krašić, doživjet će slavje kakvo se u tome kraju ne pamti. U počast tomu velikom Crkve u Hrvata, domoljubu i zaštitniku slabih i progonjenih za vrijeme 2. Svjetskog rata, čovjeku savjesti i žrtvi bezbožnog komunizma, bit će otkriven spomenik, rad prof. Josipa Poljana.

Ta velika svečanost, što se održava u ozračju očekivane beatifikacije ujedno je prilika da se podsjetimo kardinalova počivališta u Zagrebačkoj katedrali, gdje mu je odnedavno postavljen spomenik u obliku groba, sarkofag. Autor mu je zagrebački kipar, grafičar i likovni pedagog Hrvoje Ljubić. (1942.), koji na sakralnim kompozicijama radi od druge polovice sedamdesetih godina.

Sarkofag je rađen u čistom srebru, tehnikom ručnog kovanja i svi su motivi zasebne kompozicije, koje opet čine logičnu cjelinu. Tom cjelinom prosijavaju britki svijetli elementi kroma, smiono ukomponirani, djeleći motive među sobom i istodobno povezujući objekt. Taj prilično neuobičajen sklad bijelih i svjetlih odnosa, činio se autoru krajnje suptilnim, posebice zato što je od samog početka želio izbjeći pozlatu. Samo su glava s mitrom i heraldički elementi pozlaćeni, kao relikvije sa staroga grobnog mjesta.

O crtežima i njihovoj reljefnoj obradi može se kazati da su slijed umjetnikovih poniranja u vlastitu osobnost. Zato u cijelom objektu nalazimo odjeke njegovih likovnih nastojanja, kao i senzibiliteta, što ih je, kako kaže, s poštovanjem ponudio i podijelio sa svima koji pohode Stepinčev sarkofag.

Kao što je poznato, mjesto iza oltara na kojemu su čuvani zemni ostatci zagrebačkog nadbiskupa kardinala Stepinca desetljećima su pohodili vjernici, dapače, i sam papa Ivan Pavao II. prigodom posjeta Hrvatskoj posvetio se molitvi na tom istom mjestu. Bilo je to priznanje osobi kardinala, Sluzi Božjem, kako u Crkvi obično označuju Stepinca, i svakako, Crkvi u Hrvata, značenje koje prelazi hrvatske granice. Bilo je to ujedno i priznanje čovjeka s vrha službe Katoličke crkve kao osobni stav u pogledu očekivane Stepinčeve beatifikacije.

Vratimo se sarkofagu. Koji su sve motivi odabrani i koja su im značenja? Po Ljubićevim riječima, scene na sarkofagu odražavaju pojedine momente iz nadbiskupova života, dakle, života u potpunosti predanog vjeri, čovjeku u čistoj, ogoljenoj istini. U okolnostima koje su pratile njegov život bilo je čovjeku njegove snage i predodređenja nemoguće ostati pasivnim.

Zato se scene i kreću od najviših dometa Euharistijskog slavlja u Mariji Bistrici godine 1935., ili skromnog, kontemplaciji posvećenog pohoda Križnom putu, do grotesknog suđenja u Zagrebu 1946., i od svečanosti blagoslova zvona u Biskupiji kninskoj do prizora s roblje u Lepoglavi, ili pak scene na odru u Katedrali uz nazočnost vrhbosanskog nadbiskupa Smiljana Čekade i kardinala Franje Šepera godine 1960. Spomenimo i preostale dvije krovne scene, opet toliko suprotne unutar sebe: pitoma scena s djecom u Krašiću, i motiv glasovite nedjeljne službe ispred Katedrale 1943.

Danas, nakon cijelog tog kompleksnog zahvata i dugoga rada u atelijeru, svakako je zanimljivo znati kako autor doživljava svoje djelo? Kaže da su mu ostali neki osobni zapisi, nešto literature, početne skice motiva i korpusa sarkofaga, puno crteža i nacрта, nešto proba i puno fotografija, koje su mu svojedobno poslane iz Rima. I naravski, sjećanja na taj oprežan rad. Već je više od pola godine kako je sarkofag iz atelijera premješten na to impresivno

mjesto u Katedrali. Od vremena do vremena ga obiđe i posebno mu je zadovoljstvo umiješati se među vjernike i posjetioce.

Dr. Alojzije Stepinac
hrvatski mučenik

- Sjetim se tu niza ljudi koji su manje ili više vezani uz nastanak cijelog objekta - kaže Ljubić - ljudi koji su dapače bili vrlo važni u pojedinom momentu, od ekipe u rafineriji plemenitih kovina, gdje se srebro topilo; radnika u šibenskoj i valjaonici u Kerestincu, gdje su se tanjili veliki limovi; ekipe u Jadranu, gdje se je galvanski nanosio krom na elemente uglova i krovista, kao i mojih kolega s kojima sam kroz cijelo vrijeme promišljao i analizirao zahvat. Posebno izdvajam dvojicu kolega i prijatelja od kojih sam gotovo generacijski udaljen. Prvi je moj negdašnji profesor na Školi primjenjene umjetnosti, sjajan kipar i nadasve esteta Ante Despot, i drugi, moj negdašnji učenik na istoj školi, izvanredan zlatar i perfekcionista Boris Pokos.

- Sarkofag je zamišljen kao potpuno čist središnji objekt iznad staroga grobnog mjesta, pa je u tom smislu Katedralni odbor mudro odlučio proširiti kor i stubište. No, danas je - dodaje Ljubić - stisnut svijećama, cvijećem, zavjetnim pločicama i pločicama zahvale, što osobito nekorespondira sa središnjim objektom. Ipak, nije li upravo ta vjernička intervencija znak da je Stepinčev grob i dalje živo mjesto molitve i kontemplacije?

Vjesnik 7. svibnja 1998.

Gg. Victor Maurus i Ivan Pavlović na ulazu u Litvansku dvoranu (Fond Slavonija)

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Turizam

TURIZAM S HRVATSKE I CRNOGORSKE STRANE PREVLAKE - I TURISTIČKI I POLITIČKI PROJEKT

DUBROVNIK, 3. prosinca -Turistički kompleks na Prevlaci, koji je još ljetos izazivao oprečne reakcije, znane izjave (i različita tumačenja) o zajedničkom projektu Hrvatske i Crne Gore, ovih je dana napokon našao svoje mjesto i u Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije, odnosno Općine Konavle. Tako je njegova realizacija ponovo aktualizirana, a taj se kompleks poslije Zagrebačkog summita sve više spominje i kao mogući dio Pakta o stabilnosti. Ako izbori što će se iduće godine održati u Crnoj Gori, dadu Crnogorcima pravo na svoj potpis, projekt će biti još jedan korak bliže ostvarenju.

Valja podsjetiti kako je riječ o projektu što ga je još 1996. izradilo dubrovačko poduzeće Alfaplan d.o.o. Pod prvotnim nazivom Prostorne mogućnosti razvitka turizma na području poluotoka Oštra, predložila ga je Vlada RH, preko Ministarstva turizma. Kojim povodom je predložen i u čemu je zapravo bit zajedničkog projekta, koji bi u konačnici trebao osigurati turistički procvat toga dijela hrvatskoga juga, pitali smo voditelja projekta Stjepu Butijera, koji je sudjelovao u razgovorima crnogorske i hrvatske strane o izgradnji kompleksa na Prevlaci.

Dokument iz 1996. godine poslužio je Hrvatskoj kao jedan, kako ga Butijer naziva- politički projekt. Razlog je vrlo jednostavan: Hrvatska je njime pokazala Ujedinjenim narodima kako na Prevlaci ne želi vojno-strateške objekte, nego samo razvoj jedne gospodarske grane - turizma. Stoga je projektom predviđena izgradnja deficitarnih turističkih kapaciteta na tom području koji bi, ujedno trebali biti objekti tzv. političkog umirenja, točka mira dviju država. Nikne li slično naselje i na crnogorskoj strani, takvo bi cjelovito turističko naselje osiguralo da ulaz u Boku kotorsku bude u potpunosti turističkoga karaktera.

Nikad nije bilo rečeno da bi to bio zajednički projekt, već projekt svakoga na svom dijelu zemljišta. A to je vrlo bitno, ističe Butijer. Prednosti su višestruke, tvrdi, kako za općinu Konavle, tako i za Dubrovačko - neretvansku županiju, ali i za cjelokupni razvoj turizma u Hrvatskoj. Globalno, naglašava Butijer, vrlo je važno što se tu radi o prvoj pravoj luci kad se dolazi s Otranta, o mjestu na kojemu se skreće u Boku kotorsku i gdje se može razviti nautički, odnosno rekreacijski turizam. Dodatna su prednost cjelokupnoj zamisli i izuzetni klimatski uvjeti, mnogo povoljniji

nego što su to, primjerice, u samom Dubrovniku ili pak negdje drugdje na jadranskoj obali. Vjerujem da bi taj projekt značio dobrodošlicu brodovima što iz Otranta stižu u Hrvatsku, smatra Butijer. Naravno, riječ je o turističkim brodovima, jahtama i sličnim plovilima, koji bi se, nakon ulaska u Jadran, tu mogli opskrbiti hranom i drugom robom, ali i ostati dan, dva, pa i više. Za Županiju i najjužniji dio Hrvatske bila bi to itekako dobrodošla i velika turistička promidžba. A na takvo turističko naselje s oko 3000 kreveta i svim drugim pratećim sadržajima, zbog čega ga već sada nazivaju malim gradom, nadovezivala bi se i druga turistička naselja, što bi u konačnici potaklo i konavosku poljoprivredu i zaposlilo sve turističke kapacitete, uključujući i one u Cavtatu.

Šansa je to i za razvoj ruralnoga turizma, jer bi se, kako objašnjava Butijer, jednim dijelom projekta aktiviralo i turističko naselje Molunat, odnosno more i kopno od Molunta do Prevlake, a potom i sela Vitaljina, Đurinici i mnoga druga. Prisjetimo li se, pak, i davne želje da se u Konavlima izgrade jedan ili dva terena za golf te da se uz Konavoske dvore stvori i velika rekreacijska zona, turistički bi kompleks, tvrde njegovi idejni tvorci, zahvaljujući country turizmu, mogao (i morao) osigurati i povratak stanovništva u danas prilično zapušteno područje ovoga dijela Hrvatske.

Što se tiče zajedničkog projekta Crne Gore i Hrvatske, naglašeno je, on je zajednički samo po tome da svaka strana gradi na svome zemljištu. Zna se da je vlasništvo Prevlake neupitno, dakle hrvatsko, ona pripada stanovništvu s toga područja, što se vidi već po kartama iz 14. ili 15. stoljeća, ako ne i starijima. Stoga nema bojazni glede gradnje na tom području. Ona podrazumijeva i pravičnu naknadu vlasnicima za zemljište, i to bez obzira na to na koji im je način ono oduzeto.

Ipak, da bi stvar bila jasnija, valja podsjetiti i na onaj dio što bi ga izgradila crnogorska strana. Koliko se, naime, moglo shvatiti iz ne tako davnih razgovora hrvatskih i crnogorskih predstavnika, Crna Gora bi preko puta poluotoka Oštra, dakle na otoku Mamula i uz uvalu Luštica izgradila turističko naselje slično onom na hrvatskoj strani. A to je naselje zapravo i ključ onoga dijela koji se u jednom času pokazao spornim i dijelom interpretacije o zajedničkom poslu, koji bi, dakle, trebao, ako je suditi prema nekim najavama, ući i u Pakt o stabilnosti. (Vjesnik)

NADBISKUP VRHBOSANSKI PULJIĆ POZVAO HRVATE NA JEDINSTVO

GREBNICE, 27. studenoga (Hina) - Nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić izjavio je da je Hrvatima katolicima u BiH za njihov opstanak potrebna potpora iz Republike Hrvatske i od Hrvata iz cijeloga svijeta. Puljić je to rekao služeći misu u selu Grebnicama u bosanskoj Posavini u neposrednoj blizini entitetske granice s Republikom Srpskom.

Puljić je danas blagoslovio mjesto gdje će se uskoro početi graditi nova katolička crkva u Grebnicama, svega nekoliko stotina metara od granice s Republikom Srpskom, gdje su se u tijeku rata vodile jedne od najjačih borba i gdje su Hrvati pružali nesalomljiv otpor.

Pozivajući više puta na jedinstvo i slogu među Hrvatima-katolicima u BiH, kardinal Puljić je poručio da se suočimo sa svim političkim protuhama koje nas žele preplašiti i obeshrabriti. "Ne trošimo snagu da jedni drugima potkopavamo jamu", rekao

je, napomenuvši kako se Hrvati za svoja prava i opstanak u BiH trebaju boriti kroz institucije vlasti. Kardinal Puljić je pritom kazao kako u borbi za hrvatske interese u BiH treba tražiti dužnosnike koji se neće zauzimati za osobne interese, već za interese naroda.

Kardinal je rekao kako je Crkva na tim prostorima u krizi, ali je uvjeren u njezin opstanak kao i opstanak katolika u BiH, ako se, kako je rekao, uzdamo u Boga. Po njegovim riječima, Katolička crkva u BiH nikada neće napustiti nacionalne interese. Puljić je odbacio kritike u kojima se Katoličkoj crkvi zamjera da se previše bavi onim što nije njezina stvar. "Nemamo nikakvog razloga osjećati kompleks manje vrijednosti u BiH", rekao je kardinal Puljić, služeći misu. (Hina)

BORIS MARUNA, RAVNATELJ HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Boris Maruna već se dugo nije pojavljivao u medijima, a glavni je razlog za to bio, kako nam je rekao, što je u Matici već dva mjeseca financijska policija. No, kako su u posljednje vrijeme učestale rasprave o hrvatskome iseljeništvu, Maruna je odlučio dati ovaj intervju, posebice zato što ga je nekoliko puta prozvao i njegov prethodnik iz redova HDZ-a Ante Beljo.

* Zašto je u Matici financijska policija?

- Došla je provjeriti poslovanje Matice u posljednjih sedam godina s obzirom na to da je poslovala bez upravnoga odbora i bez odgovornosti bilo kome. Uputna je, primjerice, sama činjenica da je Hrvatski informativni centar ovdje boravio sedam godina i da Matici nije platio ni lipe. Naprotiv, Matica je plaćala i njegov telefon, što nije teško dokazati računima. Oni su nekada iznosili i do 40.000 kuna, a sada ne plaćamo više od 17.000 kuna mjesečno. No, osnovni je razlog u tome što se nije radilo prema Statutu Matice.

* Policija je došla samoinicijativno ili na Vaš poziv?

- Došla je samoinicijativno, ali nakon što sam razgovarao sa Stankom Vidićem.

* Je li u svemu tome riječ o osobnome sukobu između Vas i Ante Belje ili je posrijedi nešto drugo?

- Ante Beljo vrlo bi rado to doveo na razinu nekakvoga animoziteta, ali skoro ga i ne poznajem. U 30 godina emigracije vidio sam ga samo jednom u Los Angelesu, a u Hrvatskoj možda tri ili četiri puta. Naravno, nije mi dobro sjeo kad je 1993. sada pokojni Vinko Nikolić dobio samo dan da se odseli jer nije htio Belju za tajnika. A ideja je bila da ga Nikolić uzme i da radi što se radilo dotad. Nikolić to nije htio i ubrzo je odatle odletio kao zadnje hrvatsko smeće, a samo zato što nije htio čovjeka sumnjive pismenosti.

* U čemu je glavna razlika otkako ste na čelu Matice zamijenili A. Belju?

- U tome što je Matica do prije šest mjeseci bila podstanar u vlastitim prostorijama. Sada nastojimo ne samo vratiti joj ugled nego je i usmjeriti u njezinu temeljnu svrhu.

* A što se promijenilo u njezinu radu?

- Matica je ostavljena kao i ostatak Hrvatske. Drugim riječima, ovdje je samo lansirane godine za potrebe HIC-a ili ne znam čega potrošeno 17 milijuna kuna, što za ovu jednu Hrvatsku nije malo. Onda su 1991. Godine HRT-u oduzete neke emisije koje su prešle u privatne ruke, u Beljino privatno poduzeće, koje je s istim ljudima u "fušu" proizvodilo nekakve emisije za iseljeništvu. I onda se barata s golemim brojem sati emitiranih emisija u svijetu, što ne stoji jer su u raznim vremenskim zonama emitirane iste emisije. Matica Belju nije zanimala kao takva, već ga je zanimalo njegovo privatno poduzeće, Marketing d.o.o.

* Nagada se da Vaše zdravstveno stanje nije baš najbolje.

- Imam osjetljiva pluća i kako je došla jesen, nekakva je bakterija proizvela upalu, pa sam deset dana morao biti na antibioticima. No, rad Matice zbog toga nije ništa osjetio. Inače sam dobro.

* Koliko politika utječe na Vaš rad?

- Politike u mom poslu nema. I kad sam nagovorio Jakšu Kušana da uđe u Upravni odbor kako bi se uistinu nešto učinilo, pristao je uz uvjet da se cijela stvar depolitizira. Matica mora biti jedna od ustanova hrvatske vlasti u kojoj ne bi trebalo mijenjati ljude iz političkih razloga. Ja nisam tražio ovaj posao. U neku ruku nametnuo mi ga je Ivica Račan, ali, poput Kušana, sa zadatkom da depolitiziramo Maticu.

* Svojedobno se pisalo kako biste voljeli biti veleposlanik u Madridu ili u nekoj drugoj zemlji. Imate li još takve ambicije?

- Ni to mi nije potrebno, ali mislim da bih na jednom od tih mjesta mogao biti od koristi Hrvatskoj.

* Znači da uskoro odlazite za veleposlanika?

- Ne bih se upuštao u to da nekim ljudima ne pokvarim posao.

* Kakvom ocjenjujete sadašnju politiku prema iseljeništvu? Je li ona neprijateljska, kako neki tvrde?

- Sadašnji predsjednik države sudjelovao je u prijašnjoj politici još od 1990. i zna kako stvari stoje. To možemo reći i za gospodina Račana jer on savršeno dobro zna, recimo, odakle je i kako dolazio novac i u kojim

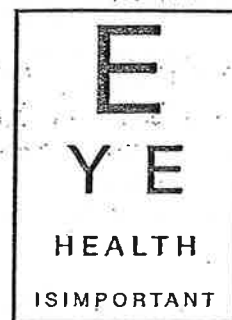
količinama. Račan je, uostalom, oženjen autentičnom emigrantkinjom i smatram da jako dobro znade o čemu je riječ. On, prije svega, inzistira na depolitizaciji jer sve ovo što je rađeno bilo je kontraproduktivno ne samo za Hrvatsku nego i za emigraciju. Bio mi je ovdje nedavno jedan ekonomist koji bi želio nešto učiniti s emigracijom, ali jedan od osnovnih problema o kojem smo raspravljali jest nepovjerenje tih ljudi u vlasti u Hrvatskoj, stečeno još za hadezeovske vlasti, i kako ga natrag zadobiti bez ikakve primitivne demagogije primitivnoga čovjeka koji primitivnim ljudima govori primitivne stvari na koje oni padaju. Recimo, odbivši dati HIC-u novac Vladi sam jednim udarcem uštedio više od milijun njemačkih maraka. A isti HIC i danas putem satelitskoga programa prikazuje, primjerice, Sabor, gdje pola sata dobije Vladimir Šeks, a svi ostali samo deset minuta. To je čista vulgarna propaganda u kojoj se jedan čovjek rođen 1945., što bi trebao biti g. Račan, prikazuje kao teški komunist koji Hrvatsku vodi natrag u komunizam, dok bi nas pravi boljševici kao što je bio Franjo Tuđman vodili u bolje sutra. Ne zauzimam se za to da se hrvatskoj emigraciji obećavaju brda i doline. No, zauzimam se za Hrvatsku koja neće ukrasti ništa svojim ljudima koji dođu u nju. Taj naš čovjek vani nije samo nekakav tip kojega treba prevaniti. On je često za hrvatski prosjek natprosječno sposoban za nekakav posao ili prinos društvu.

* Često za iseljeništvu upotrebljavate termin emigracija. Neki kažu kako ih to podsjeća na udbaška vremena, da im se diže kosa na glavi kad ga čuju.

- Slušajte, termin dijaspora jednostavno je glup. Zašto onda imamo državu? Cijeloga sam se života borio za nju i ne mogu sada biti dijaspora. Mogu biti samo iseljenik izvan domovine, mogu biti turist ili "gastarbajter", ali dijaspora ne. Postoji samo hrvatsko iseljeništvu i ono će biti od koristi dok bude postojalo, odnosno dok bude postojala Hrvatska koja funkcionira kao izvor iseljeništvu. Najveća politička pogreška koju sam učinio u životu bila je u tome što sam se 1990. upustio u organiziranje HDZ-a. Na to sam gledao kao na pokret, što je uostalom i ostao, pa zato danas nemaju ni stranku, ali sada nemaju ni pokret jer su izgubili vlast. U Hrvatskoj su kroz povijest vladale razne podjele i one su se odražavale i na hrvatsku emigraciju. Tako smo i 1990. dobili novu strukturu u emigraciji koja je, kako se kasnije pokazalo, išla samo za tim da pokupi hrvatski novac, ali ne znam u koje svrhe. Jer, ako smo mi iz iseljeništvu platili oružje, zašto je trebalo opljačkati fondove u Hrvatskoj? Uostalom, nisam siguran da je pomoć iz iseljeništvu uopće bila potrebna. HDZ je emigraciju samo podvojio.

(Večernji list, 9. prosinca)

Preporučujemo.....

DR. PETER T. DONKO
OPTOMETRIST
7777 KIPLING AVE. STE. 104-
WOODBRIDGE, ONTARIO

(905) 264-1512

KIPLING AVE.

HIGHWAY #7

Hrvatska

ISKRA

SHS jer nije želio da u tom vijeću ojačaju izraziti Hrvati. U skladu s nalogom Predsjedništva, zapravo Pribićevića, uhićeni su i zatvoreni neki hrvatski suci i odvjetnici, pa neki hrvatski zastupnici, npr. Aleksandar Horvat i Ivica Frank, zatim neki hrvatski generali, npr. Stjepan Sarkotić i Antun Lipošćak. Pribićević je Predsjedništvu nametnuo da ono pozove srbijanske vojne odrede, što je srbijanska vlada jedva dočekala i od 9. do 18. listopada 1918. poraznjestila svoju vojsku po Hrvatskoj i Slavoniji, Bosni i Hercegovini te Dalmaciji. Pribićević je stalno isticao da ujedinjenje Države SHS s Kraljevinom Srbijom treba bezuvjetno i što prije provesti.

Pribićevićem nastojanjima da se ujedinjenje Države SHS i Kraljevine Srbije što prije obavi išla je u prilog i sve napetija situacija. Tu napetost stvarala su unutarnja previranja, ali još više širenje talijanske okupacije hrvatskog i slovenskog teritorija (na osnovi realiziranja Londonskog ugovora iz 1915.). U tom ozračju vođena je rasprava o ujedinjenju i na sjednici Središnjeg odbora Narodnog vijeća SHS 23. i 24. studenog 1918., održanoj u sabornici u Zagrebu. U raspravi su sudjelovali gotovo svi članovi odbora. Neki od njih govorili su i više puta. Među njima osobito se istaknuo Stjepan Radić, koji je uporno zagovarao samo uvjetno ujedinjenje, tj. da Hrvatska u novoj, zajedničkoj južnoslavenskoj državi mora biti ravnopravna, a ne izložena prevlasti Srbije. Nije stoga slučajno da su nahuškani demonstranti, koji su podržavali Pribićevićeva stajališta, ispred sabornice zahtijevali da im se Radić izruči.

Taj je odbor najzad izabrao delegaciju od 28 osoba za pregovore o ujedinjenju i prihvatio *Naputak* kojeg se ta delegacija trebala pridržavati za predstojećih pregovora u Beogradu. Pri glasanju za članove delegacije i za *Naputak* jedino je glas Stjepana Radića bio protiv. Radić je u članovima te delegacije gledao pretežno lakovjerne ljude, s kojima će Pribićević lako moći manipulirati na štetu hrvatskog naroda. I zbog toga, zabrinut za sudbinu Hrvatske, Radić je uputio svoj neposredni apel članovima te delegacije: *'Još nije prekasno! Ne srljajte kao guske u maglu!'*

Ono, čega se Radić bojao, to se i desilo. Došavši u Beograd, delegacija Narodnog vijeća SHS - pod utjecajem Svetozara Pribićevića - odustala je od *Naputka*, izradila *Adresu o ujedinjenju* (bez ikakvih uvjeta) i predala je regentu Aleksandru. On je prihvatio takvu *Adresu* i 1. prosinca 1918., u ime svog oca, kralja Petra Karađorđevića, proglasio ujedinjenje Države SHS s Kraljevinom Srbijom u *'jedinstveno Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca'*.

Tako provedeno ujedinjenje i nastanak Kraljevstva SHS odobrila je zatim srbijanska Narodna skupština. Hrvatski sabor nije sazvan, iako je bilo zahtjeva da se sazove i izjasni o provedenom ujedinjenju. A nije sazvan zbog toga što su Svetozar Pribićević i neki njegovi istomišljenici iz redova bivše Hrvatsko-srpske koalicije pretpostavljali da Hrvatski sabor sigurno ne bi odobrio tako provedeno bezuvjetno ujedinjenje.

Utanjanjem u Kraljevstvo SHS Hrvatska je izgubila svoju državnost koju je dotad, iako u različitim oblicima, imala tijekom više od tisuću godina. Razumljivo je stoga što su to utapanje mnogi Hrvati dočekali s nezadovoljstvom. Stranka prava reagirala je već 2. prosinca 1918. javnim proglasom. U tom je proglasu konstatirala da je vladarem zajedničke države postao srbijanski kralj, a time i zajednička država kraljevinom, za što nije tražen pristanak građana iz Države Slovenaca, Hrvata i Srba, niti su se o tome izjasnila najviša predstavnička tijela s područja Države Slovenaca, Hrvata i Srba. Delegaciju od 28 članova za pregovore, izabranu od Središnjeg odbora Narodnog vijeća SHS nije izabrao narod i ona, kao takva, nije mogla ni smjela tako olako prenijeti suverena prava naroda na srbijanskog suverena. Na kraju tog proglasa Stranka prava istakla je da će ona i dalje ostati dosljedna u svojoj težnji 'za ujedinjenje svih hrvatskih zemalja u republikansku državu u savezu slobodnih neovisnih država Slovenaca, Hrvata i Srba'.

Dana 5. prosinca 1918. došlo je u Zagrebu do krvoprolića. Nezadovoljni načinom prvoprosincačkog ujedinjenja i slavljenjem tog ujedinjenja koje su priredile Pribićevićeve pristaše, zagrebački građani i hrvatski vojnici iz dviju domobranskih pukovnija došli su na središnji zagrebački Trg bana Josipa Jelačića. Klicali su za republiku, protiv monarhije. Njihovi povici: *'Dolje dinastija! Dolje kralj Petar! Dolje srpski militarizam!'* - potakli su policijske organe da rastjeraju demonstrante. A kako to nije bilo lako zbog otpora demonstranata, policijske snage upobile su i oružje. Ubijeno je 15, a ranjeno više od 20 demonstranata.

Preporučamo Vam ovu knjigu!
Naručite ju za Božićni poklon!

NARUDŽBENICA

Naručujem jedan primjerak knjige dr. Ive Perića "POVIJEST HRVATA",
☐ hrvatski tekst, ☐ engleski tekst, na oko 300 stranica s ilustracijama.
Prilažem 35.00 US\$, uključujući AIR MAIL.

Naručujem jedan primjerak CD-ROM izdanja "POVIJEST HRVATA",
video i audio zapisi, 1000 fotografija, 500 str. hrvatskog i engleskog teksta.
Prilažem 50.00 US\$, uključujući AIR MAIL.
(Za više primjeraka, prvo zatražite fakturu od CTT-a preko njihovog Faxe.)

Osoba:.....

Adresa:.....

Tel:..... Fax:..... E-mail:.....

*Narudžbenicu s bankovnim čekom treba poslati na adresu CTT-a:
Centar za transfer tehnologije, I. Lučića 5, 10000 Zagreb, CROATIA
Tel: + 385(0)1 61 68 497, Fax: + 385(0)1 61 18 710, E-mail: CTT@fsb.hr*

Tata Branimir Parić sa djecom, sinom Brunom, kćerkom Anđelom i najmanjom Lucijom. Mama je kod kuće s četvrtom bebom!

Ing. Ivo Jolić za vrijeme govora (izbor sportaša godine)

POLITIČKI DOGAĐAJI U HRVATSKOJ KRAJEM 1918. GODINE

U Prvom svjetskom ratu 1914.-1918. , kao podanici Austro-Ugarske, Hrvati su u sastavu austrougarske vojske sudjelovali na tri bojišta: balkanskom - protiv Srbije i Crne Gore, istočnom - protiv Rusije, i kasnije na talijanskom - protiv Italije.

Dalmatinski i Istarski sabor tijekom rata nisu sazivani. Hrvatski sabor u Zagrebu radio je i u ratnim godinama jer je u njemu imala većinu *Hrvatsko-srpska koalicija*, suradnica ugarskog režima. Zbog toga Istvan Tisza, ministar-predsjednik ugarske vlade, nije dopustio raspust Hrvatskog sabora. Hrvatski oporbeni zastupnici u Hrvatskom saboru imali su tako priliku da javno kažu što misle o položaju i težnjama svog naroda. Zastupnik Stjepan Zagorac, pripadnik *Starčevićeve Stranke prava*, govoreći o hrvatskom pitanju (1915.), naglašavao je da on nije za dualizam, nije ni za trijalizam, nego za nešto bolje: da Hrvati, Česi, Mađari i Poljaci imaju svoje samostalne države unutar Habsburške Monarhije, koje bi s Austrijom činile savez država. Govoreći o tom istom pitanju, zastupnik Stipe Vučetić, pripadnik *Hrvatske stranke prava*, obrazlagao je (1916.) nužnost da se sve hrvatske zemlje ujedine u 'jednu samostalnu i slobodnu hrvatsku državu', hrvatsku kraljevinu.

Carevinsko vijeće u Beču sastalo se za vrijeme rata prvi put tek u svibnju 1917. Zastupnici iz hrvatskih zemalja (Dalmacije i Istre) te iz slovenskih zemalja osnovali su u tom Vijeću svoj zajednički zastupnički Jugoslavenski klub, koji je 30. svibnja 1917. objavio svoju deklaraciju, poznatu kao *Svibanjska deklaracija*. Tom su deklaracijom obmanjivali da 'na temelju narodnog načela i hrvatskog državnog prava zahtijevaju ujedinjenje svih zemalja u Monarhiji u kojima žive Slovenci, Hrvati i Srbi u jedno samostalno, od svakog gospodstva tuđih naroda slobodno i na demokratskoj podlozi osnovano državno tijelo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije'. Taj zahtjev bio je zapravo ponavljanje predratnih zahtjeva pristaša trijalizma.

Za trajanja rata bila je vrlo aktivna i hrvatska *politička emigracija*. Već uoči početka i početkom rata prebjeglo je u Italiju nekoliko hrvatskih političara i javnih djelatnika: Frano Supilo, Ante Trumbić, Ivan Meštrović i dr. Njima su se pridružila i dvojica bosansko-hercegovačkih Srba, a potom i pojedini slovenski politički emigranti. Oni su već u studenom 1914. zaključili da osnuju *Jugoslavenski odbor*, koji se potom, u travnju 1915., konstituirao u Parizu. Za predsjednika tog odbora izabran je Ante Trumbić. Odbor je odredio Frana Supila da održava vezu s vladama sila Antante. Glavni zadaci odbora bili su: da se nastupa protiv Austro-Ugarske i da se zalaže za izdvajanje južnoslovenskih zemalja iz njezina sastava, da bi se te zemlje mogle ujediniti sa Srbijom i Crnom Gorom u zajedničku jugoslavensku državu.

Hrvatski političari u Jugoslavenskom odboru - osobito Frano Supilo i Ante Trumbić, u mladosti istaknuti pravaši i borci za samostalnu hrvatsku državu - prihvatili su jugoslavensku orijentaciju silom prilika. Jer, hrvatski nacionalni prostor bio je u velikoj opasnosti da postane plijen velikotalijanske i velikosrpske ekspanzije. Kao realni političari držali su u takvoj situaciji moraju ići jedino prema cilju kojemu ih je vodio program Jugoslavenskog odbora. Nadali su se da će jugoslavenska državna zajednica, kad bude ostvarena, biti ustrojena kao federacija, u kojoj će hrvatski narod moći sačuvati svoju teritorijalnu cjelokupnost, njegovati svoj nacionalni identitet i u svemu biti ravnopravan. Nastojanje Jugoslavenskog odbora da stupi u dogovore sa srbijanskom vladom nije nailazilo na odziv te vlade. Nikola Pašić, predsjednik te vlade, nije bio za ravnopravno dogovaranje. Kao velikosrbin, on nije želio ujedinjenje, nego *prisajedinjenje*. Nije htio jugoslavenku federaciju, nego proširenu, veliku Srbiju. Kad je napokon sredinom 1917. pristao na dogovore na Krfu, bilo je to pod utjecajem raznih za Srbiju nepovoljnih okolnosti. Ali većine tu i tada postignutih dogovora nije se želio pridržavati.

Rat se približavao kraju i sa sigurnošću se predviđao slom i raspad Austro-Ugarske. Predstavnici slovenskih političkih stranaka, na svom sastanku 27. kolovoza 1918. u Ljubljani osnovali su *Narodni svet* (Narodno vijeće) za Sloveniju i Istru. Predstavnici hrvatskih političkih stranaka, zajedno s predstavnicima slovenske udružbe Narodni svet, sastali su se 5. listopada 1918. u Zagrebu i osnovali *Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba* (SHS). Za predsjednika Narodnog vijeća SHS izabran je Anton Korošec, Slovenac, a za potpredsjednike Ante Pavelić (zubar), Hrvat, i Svetozar Pribićević, hrvatski Srbin.

Dana 29. listopada 1918. sastao se Hrvatski sabor u Zagrebu. On je odlučio da se tim danom - na osnovi prava na samoodređenje i hrvatskoga državnoga prava - raskidaju sve dotadašnje državnopravne veze Hrvatske s Austrijom i Mađarskom, da se Hrvatska i Slavonija, Dalmacija i Rijeka proglašavaju neovisnom državom, koja 'pristupa u zajedničku narodnu suverenu *Državu Slovenaca, Hrvata i Srba*, te da se Narodnom vijeću SHS 'priznaje vrhovna vlast'.

Istog dana kad je proglašena Država SHS (29. listopada 1918.), Predsjedništvo Narodnog vijeća SHS - kao vlada te države, sa sjedištem u Zagrebu - obavijestilo je zapovjednika austrougarskih postrojba na talijanskom bojištu u kojima su se pretežno nalazili Hrvati, Slovenci i Srbi, da obustavi daljnje ratovanje i da se ta vojska povuče u vojame. Uputilo je tog dana i apel *zeleuom kadru* da prestane pljačkati i paliti te da se njegovi pripadnici jave u najbliže vojame ili vrate svojim kućama.

Osim Predsjedništva Narodnog vijeća SHS, kao središnje vlade, osnovane su i četiri zemaljske, pokrajinske vlade i to: za Hrvatsku i Slavoniju u Zagrebu, za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, za Sloveniju u Ljubljani i za Dalmaciju u Splitu. Svaka zemaljska vlada imala je svog predsjednika i svoje povjerenike za razna područja uprave.

U općinskim središtima na cijelom prostoru Države SHS djelovali su općinski odbori Narodnog vijeća SHS. Ponegdje su se oni iskazali kao stvarna vlast, a ponegdje tek kao politički organi koji su imali izvanjski utjecaj na postojeće općinske uprave.

Predaja austrougarske ratne flote Narodnom vijeću SHS - prema odluci cara Karla - obavljena je 31. listopada 1918. u Puli, glavnoj austrougarskoj ratnoj luci. Flotu je predao zadnji zapovjednik austrougarske ratne mornarice Miklos Horthy na admiralskom brodu *Viribus Unitis*, a primio novi, od Narodnog vijeća SHS postavljeni zapovjednik, kontraadmiral Janko Vuković-Podkapelski. Nakon te primopredaje na svim ratnim brodovima u pulskoj luci izvršene su hrvatske zastave. Sutradan, 1. studenog 1918. dva diverzanta, pripadnika talijanske ratne mornarice, uspjela su podmetnuti eksploziv pod admiralski brod *Viribus Unitis*, koji je nakon snažne eksplozije potonuo u pulskoj luci. S njim je potonuo i Janko Vuković-Podkapelski i dio posade.

Narodno vijeće SHS odredilo je da Jugoslavenski odbor, koji je do daljnjega ostao u inozemstvu, zastupa Državu SHS u njezinim vanjskim poslovima. O tome je Anton Korošec, predsjednik Narodnog vijeća SHS, posebnom notom obavijestio vlade Italije, Francuske, Velike Britanije i SAD.

S obzirom na različita stajališta o ujedinjenju Države SHS i Kraljevine Srbije postojala je potreba da se ta stajališta usuglase jednim dogovorom na međunarodnoj razini. Zbog toga je u Ženevi od 6. do 9. studenog 1918. održan sastanak na kojemu su sudjelovali Anton Korošec, predsjednik Narodnog vijeća SHS, Nikola Pašić, predsjednik srbijanske vlade, te predstavnici Jugoslavenskog odbora i srbijanske oporbe. Pregovori su bili naporni zbog sukobljavanja dviju različitih vizija ujedinjenja: one o potrebi poštovanja ravnopravnosti, koju su zagovarali Hrvati i Slovenci, i one o osiguranju velikosrpske hegemonije, koju su zastupali Srbijanci.

Najzad, pod pritiskom predsjednika francuske vlade na srbijansku stranu u tim pregovorima, postignuta su neka zajednička stajališta koja su bila sadržana i u zajedničkoj izjavi (*Ženevska deklaracija*): srbijanska vlada priznala je ravnopravnost Države SHS s Kraljevinom Srbijom glede provođenja ujedinjenja. Bilo je dogovoreno osnivanje zajedničke vlade te da će o unutarnjem uređenju zajedničke države odlučiti ustavotvorna skupština. Ženevski je sporazum omogućavao stvaranje zajedničke federativne države. Tomu su se protivili ne samo Pašić, nego i neki članovi srbijanske vlade, što je u njoj izazvalo krizu i formalnu Pašićevu ostavku na položaju njezina predsjednika. Time je smišljeno bio odbačen Ženevski sporazum kao da ga nije ni bilo.

Kao potpredsjednik Narodnog vijeća SHS Svetozar Pribićević, hrvatski Srbin (velikosrbin), imao je veliki utjecaj. Taj je utjecaj osigurao tako što je Središnji odbor Narodnog vijeća SHS malokad sazivan i sav je rad Vijeća bio usmjeren preko njegova Predsjedništva. A u Predsjedništvu je glavna riječ pripadala lukavom i nametljivom Pribićeviću. On je onemogućio primanje Stranke prava u Narodno vijeće

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

U RIMU U 70. GODINI ŽIVOTA, NAKON DUGE I TEŠKE BOLESTI UMRO VLADO GOTOVAC

RIM - Vlado Gotovac je nakon duže i teške bolesti umro u Rimu u četvrtak 7. prosinca u 11.15 sati. Poslije boravka u rimskoj bolnici Gemelli Gotovac je prebačen na liječenje u svoju rimsku kuću i uz njega je cijelo ovo vrijeme bila njegova supruga Simona Sandrić, liječnica i kardiologinja bolnice Gemelli. U petak u 18 sati u hrvatskoj crkvi svetog Jeronima održat će se misa u povodu smrti Vlade Gotovca, a u subotu ujutro će Vladinim zrakoplovom biti prebačen u Zagreb. Predviđeno je da se u ponedjeljak navečer u zagrebačkom HNK održi komemoracija, a u utorak u 10 sati ujutro održat će se komemorativna sjednica Sabora.

Pogreb Vlade Gotovca održat će se u utorak u 12 sati na zagrebačkom groblju Mirogoj, a posljednju počast građani će mu moći odati u utorak između 11 i 12 sati u mrtvačnici na Mirogoju. Zbog smrti istaknutog hrvatskog intelektualca i prijatelja, hrvatski predsjednik Stjepan Mesić odgodio je put u Palermo na UN-ovu konferenciju.

U povodu smrti Vlade Gotovca izjavili su Ivica Račan, premijer: Znali smo da je Vlado Gotovac teško bolestan. Znali smo da se bori za život, ali vijest koja nas je zadesila teška je i teško je primamo, jer znali smo da je Vlado velika moralna i ljudska vertikala Hrvatske i hrvatskog naroda, velika pojava u kultumom i političkom životu Hrvatske. Mi koji smo poznavali Vladu bili smo svjesni njegova velikog doprinosa demokratskoj alternativi koju smo zajedno s njim gradili. Zato je njegov odlazak, čak i kad se naslućivao, težak i teško pada. Meni ostaje da izrazim iskrenu sućut njegovoj obitelji i svim mnogobrojnim poštovateljima Vlade i njegova djela.

Zlatko Tomčić, predsjednik Sabora:

- Biološka nemilosrdnost, teška bolest, odvela je s ovoga svijeta našeg prijatelja, našeg saborskog zastupnika koji je cijeli svoj život posvetio književnosti, umjetnosti, politici. Bio je nemilosrdan u borbi protiv svih ekstremizama, patio je i borio se cijeli život protiv nepravde.

Anto Đapić, predsjednik HSP-a:

- Smrt Vlade Gotovca ogroman je gubitak za hrvatski narod. Teško se može riječima izraziti sve ono što je Vlado Gotovac značio u borbi hrvatskog naroda za neovisnost, borbi za državu i jednakost svih građana pred zakonom, ali meni ostaje u sjećanju čuveni njegov govor pred 5. armijskom oblasti, govor o slobodi u kojem su praktički izrečene sve one misli koje je hrvatski narod kroz usta Vlade Gotovca tog trenutka govorio samom sebi i cijelom svijetu.

Vlatko Pavletić, (HDZ), potpredsjednik Sabora:

-Mogu se pozvati na naše prijateljstvo koje je počelo s poznanstvom prije više od pola stoljeća. Ne gubim samo kolegu iz saborskih klupa i poštovanog političara, već gubim prije svega jedan dio svoje mladosti. Dragi Vlado, iza sebe si ostavio svijetao trag.

Dražen Budiša, predsjednik HSLS-a:

- Izražavam sućut obitelji pokojnog Vlade Gotovca. Njegova smrt je veliki gubitak za Hrvatsku, za hrvatsku kulturu i politiku. On je na oba ta područja trajno zadužio hrvatski narod.

Djelo utkano u državu

Predsjednik Stjepan Mesić o Vladi Gotovcu:

- Tužna vijest o smrti Vlade Gotovca nije duboko potresla samo mene, nego vjerujem i sve građane Hrvatske. Vlado Gotovac nije bio samo književnik i političar nego human čovjek. Trag onoga što je Vlado Gotovac radio osjetit će i generacije iza nas. Njegovo djelo utkano je u hrvatsku državu i hrvatsko društvo i vjerujem da će se sa mnom složiti svi oni koji su ga osobno poznavali, ali i oni koji su ga poznavali preko njegovih govora. Teško će biti zamisliti Hrvatsku bez govora Vlade Gotovca u Saboru i javnosti i bez njegovih pismenih doprinosa hrvatskoj politici i kulturi.

BIOGRAFIJA

1930. rođen u Imotskom kao jedina Ane i Martina, žandara 1947. seli se u Zagreb, gdje završava filozofiju i talijanski 1955. radi kao novinar na Radio Zagrebu, gdje upoznaje Vlastu, svoju prvu suprugu

1959. rodila mu se kći Ana

1971. uređuje Hrvatski tjednik, uhapšen i osuđen na šest godina zatvora u Staroj Gradiški, dotad je napisao 16 zbirki pjesama i 6 knjiga eseja

1982.-1984. zbog "delikta mišljenja" - ponovno uhapšen, zatvorsku kaznu odslužuje u Lepoglavi

1990. postaje predsjednik Matice hrvatske i na tome mjestu ostaje dva mandata

1991. umire mu supruga Vlasta

1993. ženi se uglednom kardiologinjom Simonom Sandrić

1996. dolazi na čelo HSLS-a, čiji je predsjednički kandidat

1998. nakon raskola HSLS-a postaje predsjednik LS-a 2000. zastupnik u Hrvatskom saboru

NEKROLOG VLADE GOTOVCA ZA SLOBODNU U POVODU POKOLJA HRVATSKIH REDARSTVENIKA U BOROVU SELU

Na stazi uskrsnuća

Vlado Gotovac je posebno za Slobodnu Dalmaciju 3. svibnja 1991. godine, u povodu pokolja 12 hrvatskih redarstvenika u Borovu Selu, napisao nekrolog. Objavljen je na naslovnici našeg lista sljedećeg dana. Gotovac je u tim teškim i zlokočnim vremenima napisao:

"Ničim ne smijemo uprljati svoju slobodu. I naša smrt mora biti čista. Veličina Hrvatske uspostavlja se samo istim vrijednostima u miru i u boju. Slijedit ćemo put uskrsnuća naših mladića. Njihova unakažena lica, njihova izmrcvarena tijela postat će naša slava. Domovina je skuplja zbog njihove patnje. Oni joj daju novu cijenu, sami ne tražeći nista. Naša nova vrijednost njihov je dar. San protiv podlosti. Mudrost protiv bjesnila. Znanje protiv sljepila. Govor protiv urlanja. Mašta protiv zločina. Dužnost protiv drskosti. Hrabrost protiv strvinarstva. To je ratni raspored između Hrvatske i njezinih neprijatelja.

Uskrsnuće obnavlja snagu samo u onima koje čisti. Zato su naši mladići stekli takvu ljudsku moć u nama. Svaki za sebe, svaki u svojoj slobodi, mi biramo slobodnu domovinu. Ne rulja u bijesu, ne val u bezumlju, već osobe što ispunjavaju svoju najvišu dužnost: uspostavljaju svoju slobodu i slobodu svoje zajednice zbog istih vrijednosti i zbog iste veličine. Tako nastaje moderna Hrvatska." (Slobodna Dalmacija, 8. prosinca)

Svečano urešen bor u Zagrebu

MUKE MEĐUNARODNE ZAJEDNICE S BOSANSKIM IZBORIMA

Predstavnici međunarodne zajednice, na trećim poslijeratnim izborima u BiH doživljavaju veliki neuspjeh. U Daytonu, na nedavnoj proslavi petogodišnjice potpisivanja Daytonskog sporazuma, zagovornici stvaranja jedinstvene, građanske države Bosne, očekujući da će to izborima ostvariti, već su u to ime popili sa svojim pokroviteljima šampanjac, ali očito preuranjeno.

Na ovogodišnjim izborima u BiH, 11. studenog, već poznate nacionalne stranke SDS kod Srba, HDZ kod Hrvata i SDA kod Muslimana, svaka je na svom području dobila najveći broj glasova. Istina je da ove stranke nisu uspjele pokupiti toliko glasova kao 1996., ali su znatno popravile svoj položaj u odnosu na izbore iz 1998. Doduše, završno objavljene "konačni preliminarni" nepotvrđeni rezultati izbora nešto se razlikuju od prvotnih, tako da je "multinacionalna" stranka Zlatka Lagumdžije SDP, nešto nadišla stranku Alije Izetbegovića, ali još uvijek predstavlja samo jednu manjinu na području muslimanskog entiteta. Dio Izetbegovićevih glasača prešao je Lagumdžiji u SDP, a dio Silajdžiću u SBiH. Dodik, koji je u Republici Srpskoj trebao igrati demokantu kao Koštunica u Srbiji, potpuno je poražen. Zbog toga je izostalo triumfalno objavljivanje konačnih rezultata, koje je bilo planirano za 28. i 29. studenog. Umjesto toga, 28. studenog OEES objavljuje konačne preliminarnе rezultate izbora. U ovom izvješću ni HDZ nema više od 173.009 glasova kako je to bilo prvotno objavljeno nego svega 161.358 glasova, ali to znači da još uvijek ima podršku apsolutne većine hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Prema ovim rezultatima u Parlamentu BiH od 42 zastupnička mjesta SDP bi imala 9 zastupničkih mjesta, SDA 8 i HDZ 5. SBiH bi također imao 5. U parlamentu Federacije od 17 stranaka najviše bi predstavnika imali SDA 38, SDP 37, HDZ 25 i SBiH 21 itd. Prema postojećim zakonskim odredbama rok za uspostavu novih zastupničkih domova državnog i federalnog parlamenta je 30 dana. Pitanje je da li će se ovaj zakonski rok ispoštovati jer Zlatko Lagumdžija želi, a za to ima i podršku nekih "visokih predstavnika" međunarodne zajednice, da oformi vladu bez nacionalnih stranaka. Okosnicu ove vlade bi činila njegova SDP u kojoj su okupljeni bivši komunisti i jugonostalgičari, ponajviše iz redova Muslimana, a nešto manje iz redova Hrvata i Srba. Konačni rezultati su dali njegovoj stranci malu prevagu nad strankom Alije Izetbegovića, ali Lagumdžija tvrdi da je njegova stranka nadnacionalna, a on sam vrlo dobro vlada engleskim jezikom i zato je na velikoj cijeni kod nekih "visokih predstavnika" međunarodne zajednice, koji su sve učinili za njega i samo što ga nisu ustoličili prije samih izbora.

U postizanju svojih ciljeva, predstavnici međunarodnog protektorata nad BiH krše pravila i zakone. Tako na pr. Wolfgang Petritsch, nakon izbora, poništava mandate deset izabranih predstavnika, koji su kod hrvatskog naroda u BiH dobili najveći broj glasova. Povod omeve, za Petritscha je Referendum hrvatskog naroda u vezi s Deklaracijom o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, koja je 28. listopada donesena u Novom Travniku. Referendum je održan na dan izbora i Petritsch optužuje za to HDZ, te kolektivno kažnjava HDZ, jer svi nositelji lista ovih mandata su članovi HDZ-a. Petritsch ne može kolektivno kažnjavati neku stranku, jer po izbomom zakonu mandati pripadaju izabranim kandidatima, a ne stranci. Zbog toga ni HDZ, kada je to htio, nije mogao oduzeti mandat Zubaku. Osim toga Referendum nije organizirao HDZ BiH, nego Hrvatski narodni Sabor Bosne i Hercegovine. Isto tako kada voditelj misije OEES-a, veleposlanik Robert L. Berry optužuje organizatore Referenduma za tobožnje remećenje izborne šutnje i kaže da "nije uobičajeno da se referendum održava na dan izbora" zaboravlja da su u njegovoj zemlji na dane izbora, održana ni manje ni više nego 53 referenduma! Ili možda misli da ono što je dopušteno Amerikancu - nije Hercegovcu i Bosancu? Osim toga njegov savjet Hrvatima BiH da idu na referendum tek kada zahtjev za referendum usvoji Vlada u Sarajevu, izraz je najvećeg licemjerja, jer hrvatski glasovi u Vladi nisu dovoljni da se izglasa takav zahtjev.

Tako su visoki tutori međunarodne zajednice u Bosni, Petritsch i Berry, došli na Balkan dijeliti lekcije iz demokracije, a ponašaju se protivno svim demokratskim principima, kao pravi diktatori. Zbog ovakvog ponašanja oni dobivaju sa svih strana opomene da ne zlorabe svoje ovlasti. Tako ih na primjer, Carl Gustav Stroh (vidi Hrvatsko slovo od 24.XI.) opominje da bi trebali osluhnuti malo i vidjeti što svaki od naroda u Bosni i Hercegovini želi. Na kraju svog članka on ih podsjeća

na nekadašnje upozorenje Talleyranda caru Napoleonu: "S bajunetama možete svašta učiniti - samo ne možete na njih sjesti."

I sarajevsko "Oslobođenje" kritizira međunarodne tutore, zamjeravajući im hapšenja u srpskom entitetu, neposredno pred izbore - iako na drugom mjestu zahtjeva da bi se što više osumnjičenih što prije sprovelo u Haag! Neki im iz SDA i SBiH također zamjeraju što nisu prije izbora zabranili HDZ, jer vide da je ukidanje mandata nakon izbora još veći izraz samovolje i nedemokracije. Sa svoje strane Petritsch i Berry vjerojatno pretpostavljaju da je HDZ ranije bila zabranjena, da bi se Hrvati u BiH tada homogenizirali oko neke druge stranke, tako da je i ovaj prigovor bespredmetan.

Inače u cijeloj BiH poslije izbora osjeća se neka apatija i to u prvom redu jer su očekivanja bila da ovi izbori rješavaju probleme, te da će izvana poteći kapital u Bosnu - a sada je jasno da toga nema. Apatičnost pučanstva je izražena i sve manjim izlascima na izbore. Tako je na ovim izborima 2000.-te, odaziv birača bio oko deset posto, manji nego na predhodnim, koji su isto tako pokazali pad u odnosu na prve izbore. Vjerojatno birači smatraju da ne treba ni glasovati kada će to već "visoki predstavnici" i sami odrediti, kako i što žele. Jedino Lagumdžija misli da je to sada pravi čas za njega i zato traži ključ kako bi zaobišao nacionalne stranke i oformio vladu bez njih. S tim ciljem je glasnogovornik njegove stranke izjavio da "apelira na formiranje jednog antinacionalističkog bloka za promjene".

On u svom apelu nastavlja licemjerno da je za "puno uvažavanje svih stranaka" ali u tim "svim strankama" nema HDZ-a, SDA i SDS-a za koje je glasovala većina glasača u BiH, jer one su eto nacionalističke, a njegova nije! Ako uz Lagumdžijinu stranku u tu koaliciju ude i SBiH, to jest Stranka za Bosnu i Hercegovinu, koja jest itekako nacionalistička, prevlast jedne nacije, za sada samo u Federaciji, je osigurana. To je srž ovog izbornog inženjeringa. Cijeli trik je u tome da dosadašnju ulogu SDA preuzme SBiH, donedavni splinter SDA, a da se Lagumdžija sa svojom SDP stavi na čelo. To je Lagumdžijin ključ preuzimanja vlasti i stvaranja centralizirane građanske države s parolom "jedan čovjek - jedan glas" - s kojom je svojevremeno Slobodan Milošević počeo stvarati svoje carstvo. Lagumdžija pri tome računa da bi na svojoj strani mogao imati međunarodnu zajednicu, koja je već umoma od bosanskog problema, na koji je potrošeno 5,1 milijarde dolara - pa nije isključeno da je u Bosni na pomolu jedna nelegitimna vlast.

Carl Gustav Stroh u gore navedenom članku podsjeća Petritscha na stanje u Austriji gdje bi također Austrijanci mogli imati parlament i bez kornuških Slovenaca, jer matematički je to izvedivo, ali kaže da nitko pametan u Austriji ne pomišlja na tako nešto, iako su tamo Slovenci tek manjina, a ne konstitutivni narod. Hoće li to Petritsch razumjeti, a trebao bi jer i on je Austrijanac slovenskog porijekla, ili će se i nadalje bahato razmetati svojom moći, ostaje da vidimo.

Što se tiče Hrvata u Bosni - oni su svojom strpljivošću i izdržljivošću već preživjeli jedan dugi period kada je važilo: "Kadija te tuži - kadija ti sudi!" Sada u sličnoj situaciji treba imati volju istrajati, a to - kako pokazuju najnovija zbivanja u Bosni i Hercegovini - imaju. Nažalost, za sada još nemaju podrške službene Hrvatske, kao što bi trebali imati, ali ni Račanova vlada ne može vječno. Važno je da Hrvatima BiH čvrsto stoje na vlastitim nogama i da se bore za ostvarenje svojih prava, a da je tome tako pokazala je to i TRIBINA O OBESPRAVLJENOSTI HRVATA U BiH POSLIJE IZBORA, održana 23. studenog u Zagrebu.

Predstavnici međunarodne zajednice, koji da bi centralizirali vlast u BiH, pokušavaju od tri stvoriti jedan narod, trebali bi se sjetiti da niti eksperiment s Jugoslavijama, gdje su tijekom skoro 70 godina, neki htjeli napraviti jedan jugoslavenski narod, pri tome likvidirajući stotine tisuća Hrvata, na stotinama mjesta, kao što su Bleiburg, Jazovka, Goli otok, Vukovarska bolnica, Škabrnja... da na koncu nisu uspjeli, nego se Jugoslavija raspala! To bi im trebala biti pouka da prestanu, u Bosni, po starom receptu putem sile, stvarati jedinstvo bez bratstva, demokracije i slobode.

Vladimir Đurić

Ivan Haramija: *Blagdani*

Humoreska

Kad god se približava neki blagdan u mojoj kući zavlada opasno stanje kao da se primiće, u najmanju ruku, sudnji dan. Priprema se brdo hrane (vraga brdo, to su čitavi planinaski lanci), pa bi neupućen čovjek mogao pomisliti da se naglo upetrostručio broj članova moje obitelji. Pritom se nemilosrdno troše gomile maslaca, margarina, ulja, brašna, jaja, maka, oraha, mesa i sličnih živežnih namirnica za koje sve žene u našoj mladoj državi (pa tako i moja, ne baš tako mlada životna suputnica) tvrde da su grozno skupe i da će nas zbog te skupocine jednog dana sve vrag odnesti. Kako se na kalendaru bliži kakav crvenom (ne komunističkom!) bojom obilježeni dan, tako se sve većom brzinom zaboravlja na sva stara, nova i buduća poskupljenja. Zaboravljaju se i ogromne količine sasušanih kolača bačenih poslije prošlih blagdana, jer ih nekoliko dana nakon njihovog nestanka više ni već ranijespomnuti vrag ne bi htio niti pogledati, a kamoli jesti (kolače, a ne blagdane). Jedino su mali žuti mravi uporni i neumorni potrošači gorespomnutih dobara, stvarajući od tih skupih, od ljudi ignoriranih slastica pričuvu za neku, mravljim instinktom predviđenu gladnu godinu ili pak za kakav njihov insekticidni blagdan. Da nema mrava, proizvodnja tolikih vrsta i takvih kolača (ostale jestvine da i ne spominjem) bila bi totalno besmislena. Čovjek u prosjeku ima jedan želudac koji je istinabog rastezljiv, ali nije beskonačno velik poput svemira, niti je bez dna kao deficit u državnom proračunu. A upravo taj želudac kroz koji ide (i prolazi) vječna ljubav, mora biti najveća žrtva te ljubavi, odnosno ljudske gluposti i pogrešnog računanja.

U mom djetinjstvu, a to je vrijeme kad je umro Josif Visarionovič Džugasvili Staljin (ali ne i staljinizam) nije se jelo pretjerano obilno, a još manje pretjerano luksuzno. Malo bolje se kuhalo onda kad bi netko od ukućana bio bolestan. Sjećam se da sam jedanput kao žrtva nekakve upale grla popraćene visokom temperaturom, osim odurnog lijeka (a koji lijek nije oduran?) dobio čak i naranče. Tada sam prigovorio roditeljima zašto mi naranče na daju kad sam zdrav i kad mogu jesti. Danas pak moje ženske u kući, ne čekajući bolest, jedva dočekaju nekakav blagdan kako bi na mene i na eventualne goste vršile nesmiljenu agresiju jelom i pićem. Nije mi jasno što sam im kriv kad me tih dana nemilosrdno pokušavaju preko svake mjere našopati nečim što bih inače u normalnim količinama vrlo rado pojeo jednog normalnog utorka ili četvrtka. Međutim, u normalne je dane hrana abnormalno skupa, tako se i ljudska prehrana sasvim uklopila u Einsteinovu teoriju relativnosti. A u praksi to izgleda ovako: uoči blagdana zavlada jedna nervoza iz straha da će nečeg u dućanu ponestati. Da nema dragog muža i još dražeg zeta, ženske bi za dopremu namirnica morale angažirati nepalskog šerpasa. Za one koji ne znaju, to su izdržljivi nosači tereta koji prate alpiniste prilikom osvajanja vrhova Himalaja. Nepalce, doduše, imamo i u našoj državi, ali su ti dečki privremeno angažirani u UNPA i ružičastim zonama sumraka gdje štite agresora od najezde neprijatelja. Sreća što u mojoj zgradi ne postoji lift, jer bi se isti pokvario pod teretom namirnica koje ja vlastitim rukama i nogama transportiram na četvrti kat. Posebnu radost predstavljaju oni artikli (vanilin prašak, npr) koji u pravilu budu zaboravljeni kad draga ženica sastavlja spisak, a bez kojih bi se stvamo dogodio smak svijeta i prije nego što svih sedam tona kolača bude zgotovljeno. To znači da mi predstoji još jedan silazak u ljubljenu samoposlugu pretrpanu sličnim papučarima ili pak samoinicijativnim gospodama koje će također nešto zaboraviti, ali neće imati koga okriviti za tako katastrofalan propust. A kad muž zaboravi kupiti muškatni oraščić, onda ne zaslužuje drugo nego da ga se objesi na prvi orah! Trgovci posebno vole blagdane. Tako upravo uživaju kada na Badnjak, pet sekundi prije zatvaranja dućana upada neka fina dama u namjeri da kupi brašno za kolače, a čitavu je godinu kupovala samo garderobu, ne misleći na dolazeći Božić koji već 1993. godinu pada na isti dan!

U međuvremenu je kuhinja već puna kojekakvih egzotičnih mirisa (naročito ako nešto prigori), posvuda prosipano brašno i šećera (na radost već prije spomenutih mrava), lonaca i pladnjeva, a muž, odnosno, zet, ili smeta ili bulji u televizor, lijenčina prokleta! Pošto tijekom te faze i na sam blagdan obvezatno pada kiša, prokleti muž žali što se ne može pretvoriti u mrava kako ne bi smetao ženama u obavljanju najvažnijih poslova na svijetu, značenje kojih im nitko živ u povijesti ljudskog roda nikad nije priznao. No, pošto je takvu vrstu pretvorbe nemoguće izvesti (Franz Kafka je tu bio sasvim specifičan i neponovljivi izuzetak), prokletom mužu ne preostaje do li strpljivo čekanje trenutka kad će biti

pozvan k stolu. Naravno, prokletom mužu baš tada neće biti do jela, jer zbog neradnog blagdana nije ogladnio ni toliko koliko bi ogladnio da je normalno zabušavao na radnom mjestu. Žene su se pak ionako najele samog mirisa tijekom pripravljanja jela, a i ono malo apetita ponestane im kad vide kako prokleti muž nezainteresirano prčka po tanjuru. Svečani blagdanski ručak pretvara se tako u tužnu komemoraciju začinjenu predbacivanjem kako je grehota ne pojesti svih trideset tona s toliko ljubavi pripremljenih kolača.

Najopasnije je pak ako se čovjek nađe na nekim svečanostima koje se protegnu do sitnijih sati. Jedanput su me na nekakvim svatovima pokušali natjerati da jedem bečke odreske u tri sata u noći. Nisu mogli shvatiti kako mi nije stalo od divnih, masnih komada mesa u doba kad inače spavam. A meni opet nije bilo jasno zašto bih ja u te sitne ure morao maltretirati svoje probavne organe samo zato što je dvoje ljudi doživjelo katastrofu (brak). Mojem prvom susjedu za stolom također nije bilo jasno zašto u to doba nisam žedan, a on ima neodoljivu potrebu za devedesetsedmom rundom gemišta. Možda bih i popio čašu toplog mlijeka, ali nisam takvim nerazumnim željama želio izazvati sveopći skandal. Zbog toga izbjegavam proslave bilo kakvih blagdana: od rođendana, obljetnica brakova (fuji!), dočeka novih godina, do državnih i vjerskih fešti. Za mene je najljepše slaviti i užitati kad radnim danom, dok se sav normalan svijet utapa u znoj lica svoga, ne radim ništa planirajući što ću raditi kad naidu blagdani.

Hrvatski kajkavski kalendar, 1994. Str.247

Pogledajte veselje na slavonskoj večeri....

**Preplatite se na
HRVATSKU ISKRU**

Kako su to spremale naše bake

Zelja nam je, naime, da na pragu novoga milenija podsjetimo naše mlade generacije na tradiciju spremanja božićnih jela koja će ostati na njima i koja će im potvrđivati identitet koji je na udaru i u opasnosti sa svih strana.

KUKURUZNI KRUH

U šalici mlijeka otopiti kocku kvasca i malo šećera. U zdjeli izmiješati 1 do 1,5 kg kukuruznog brašna kojem dodajemo i malo raženog brašna, s u čaši načinjenom mješavinom mlijeka, ulja i soli. To smjesi dodati ukisli kvasac i umijesiti kruh. Kruh valja ostaviti na toplome da se digne, zatim ga peći u zagrijanoj pećnici 35 do 40 minuta na temperaturi od 220 stupnjeva.

POSNA JUHA OD KRUMPIRA

(za 4 osobe)
1/2 kg krumpira, 1 glavica luka, sol, crvena mljevena paprika
Narezati glavicu luka, oguliti krumpir i narezati na kockice. Staviti u posudu, preliti s 1,5 l hladne vode. Kad zakuha, dodati sol i mljevenu papriku (dvije žličice). U danima kada nije post, u ovu gotovu juhu možete umiješati i nekoliko žlica kiselog vrhnja.

TAČKICE

2 šake brašna po osobi, 1 jaje, malo soli i voda, pekmez od marelica ili šljiva, mljeveni mak
Umijesiti mekše tijesto, razvaljati na dasci. Na jednoj polovici tijesta stavljati žličice pekmeza u razmacima od 10 cm, pazeći da razmak po visini i širini bude jednak.
Preklopiti drugu polovicu tijesta, prstima dobro stisnuti tijesto između hrpica pekmeza, i uz pomoć kotačića rezača rezati kvadratiće. Kuhati tačkice u kipućoj, lako osoljenoj vodi u dubokoj posudi. Kad isplivaju na površinu, vade se cjediljkom i stavljaju u hladnu vodu. Ocijeđene tačkice stavljaju se u drugu posudu s rastopljenim maslacom i posipaju mljevenim makom.

RIBLJA JUHA

2 do 3 glavice luka, 2 l vode, papar u zmu, 2 do 3 lovorova lista, 2 do 3 riblje glave (kod nas ovdje u Švedskoj dobre su i glave lososa, sleđa ili smuđa, ako već prema originalnom receptu ne možete nabaviti glave šarana), 2 dl bijelog vina, mljevena paprika i malo brašna
U vodi se kuha sitno nasjeckani luk, papar u zmu i lovorov list. Kad je luk kuhan, juha se procijedi. U drugoj posudi napravi se zaprška, zalije procijeđenom juhom i u nju spuste riblje glave, posoli se, doda mljevena paprika (malo slatke, malo ljute) i bijelo vino. Nakon 25 do 30 min u juhu se ukuhaju široki rezanci.

RIBLJI PAPRIKAŠ "fiš"

3 veće glavice luka, oko 2 kg miješane slatkovodne ribe, 1 dl ukuhane rajčice, 1 dl bijelog vina, 2 do 3 svježije paprike, sol, slatka i ljuta mljevena paprika, voda
U veliku posudu naslagati narezanu ribu, kosani luk, svježu papriku izrezanu na rezance te naliti vode više nego što je zapremnina ribe. Kad provrije, dodati sol i mljevene paprike i pustiti da intenzivno vrije oko 40 min. Tijekom kuhanja dodati vino i rajčicu te soliti i papriti po ukusu. Služiti odmah s domaćim rezancima.

Juha od graha

3/4 l graha trešnjeva, 2 do 3 mrkve, korijen peršina ili

pasternjaka, komadić korijena celer, 2 glavice crvenog luka, 1 do 2 češnje češnjaka, sol
Grah, sitno narezani luk i povrće prelijte s oko 3 l vode i pustite kuhati po prilici oko jedan i po sat. Kad je ukuhano, odlijte se juha i u nju ukuhaju rezanci. Juha (bez graha koji se jede kao salata za večeru) jede se s pogačom.

POGAČA

3/4 kg brašna, 1 kvasac, šećer, sol, voda
Kvasac s malo šećera rastopiti u mlijeku. Kad se digne, doda se brašno, posoli i s vodom izradi tijesto. Ostavi se na toplom da se tijesto digne. Peče se na 220 stupnjeva oko 45 minuta.

Svi ovi starinski recepti rezultat su intervju a u autentičnim okružjima u raznim dijelovima Hrvatske. Jednostavni su po kazivanju i načinu pripreme, gdje se onima koji se budu okušali u pripremanju odabranog jela, daju slobodne ruke i umijeće za postizanje konačnog rezultata.

Receptata je puno, a prostora u našoj HRVATSKOJ ISKRI malo. Poradi toga, ovo naše predbožićno skakutanje po hrvatskom božićnom naslijeđu završavamo:

Marija Dragun (Oakville) sa pladnjem kremšnita

USMENIM BOŽIĆNIM ČESTITKAMA NEKOĆ

U današnje vrijeme, Hrvati najčešće čestitaju nekome Božić, bilo prigodnom čestitkom ili pak u najbližem okružju usmeno, već uvriježenom sintagmom: **SRETAN BOŽIĆ!**

A kako je to bilo nekoć?

"Faljen budi Jezus Kristuš! Na to Mlado leto daj nam Bog zdravlje, srečo, mira i blagoslova!"

Prelog u Međumurju
"Faljen Isus, na dobro van došlo Badnje večer, a sutra porojenje Gospodinovo."

Trogir i okolica te otok Čiovo
"Faljen budi Jezus Kristuš! Na tom mladom letu zdravi, veseli kak jeni jeleni. Daj vam Bog žerebić, telić, prasić, purić, rasić, gosić, picekov, mira i božega blagoslova."

Hlebine u Podravini
"Hvaljen Isus! Bogo se rodi!" - "Uvijek Isus hvaljen!" "Čestit ti bio Božić, u zdravlju i veselju ih više dočekao!"

Slavonija i Srijem
"Čestit Božić i Porođenje Isusovo!" "Čestita ti i vira i duša!"

Bosna

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Kako mi vidimo sebe, a kako drugi vide nas:

HRVATSKU NE POZNAJU HRVATI, KAKO ĆE JE PREPOZNATI STRANCI

Samo zemlja koja se sviđa vlastitim građanima može se svidjeti i drugima. Samo sretni ljudi mogu biti nasmijani i zračiti pozitivno prema došljacima i putnicima namjernicima. I tu leži ključna zamka za najnoviju ideju o promjeni imidža Hrvatske. Hrvatska se, naime, još uvijek ne sviđa većini svojih stanovnika. Ona je još uvijek zemlja političke neizvjesnosti, općeg siromaštva (ma što o tome govorile statistike), dubokog jaza između siromašnih i obespravljenih i bogatih i privilegiranih i besmislenih trakavica o tajnim službama i ustavnim promjenama. U Hrvatskoj se najmanje dva milijuna ljudi svako jutro budi sa strepnjom i nema baš nikakvog razloga za smijeh: ili su nezaposleni i članovi njihovih obitelji, ili su umirovljenici, ili strepe od budućnosti, jer im se sprema ulazak u jednu od te dvije kategorije.

Sve mrkiji premijer i ministri

Kako onda napraviti zemlju smiješka i "prodavati" to kao pozitivan stereotip. Ako ćemo objektivno, najnasmješnija osoba u Hrvatskoj je trenutno njezin predsjednik. Bio je to do prije koji mjesec i premijer i pokoji ministar, ali njima se osmijeh sve češće smrzava na licu pod pritiskom briga i problema. I priča o nasmiješenim ljudima tu završava. Čak se ni bogati više ne smiješe u strahu da bi im bogatstvo moglo prisjesti u nekoj od istraga, a i jadranska je obala kroz proteklih deset godina poprimila outžan izgled svojih nesretnih konobara koji bi se trebali smiješiti bez plače.

Stoga pokušaji promjene imidža Hrvatske i prizivanje na trajne vrijednosti - od kravate i Nikole Tesle do penkale, tartufa i summaneda - govori prije svega o žarkoj želji tvoraca ideje da se Hrvatska izdigne iz negativne predodžbe koja je o njoj vladala desetak proteklih godina i da vrati nešto od sjaja koji joj, prema autorima ideje, očito pripada. No, bilježnica "Hrvatski imidž i identitet", koju je napravila Mesićeva radna skupina za promociju Hrvatske u Europi, kao da zaboravlja s čime se treba nositi. Hrvatska je od zemlje - žrtve rata pretvorena u zemlju ksenofobičnih ljudi, jednu od općepoznatih kršiteljica ljudskih prava, po njoj su se u prsa busali pametnjakovići koji su rado govorili o kozama na Manhattanu, dok se u Hrvatskoj jelo zlatnim "beštikom", a nastavak je uslijedio nakon trećeg siječnja, pretvarajući je u državicu iscrpljenu međusobnim političkim obračunima i neriješenim skandalima.

Faust Vrančić neće bitno pomoći

Za razliku od Mađarske i Češke, koje su i za vrijeme željezne zavjese imale svoj identitet, pa su onda samo nastavile s njegovom dogradnjom, Hrvatska je otcijepljenjem od Jugoslavije stupila na mukotrpnu stazu otkrivanja vlastitog identiteta kao države, ali i podnijela žrtvu neprepoznavanja, sličnu onima koje su podnijele one zemlje koje su se odlučile za promjenu imena. Sjetiti se gdje su Burkina Faso ili Miamar na svjetskom globusu bilo je za većinu Europljana jednako teško kao i sjetiti se gdje je Hrvatska na europskoj karti. Mnogi, čak i najbliži Europljani imaju teškoća sa smještanjem Hrvatske u pravi kontekst, pa im vjerojatno Faust Vrančić ili barun Trenk neće bitno u tome pomoći. Ako i prepoznaju Šukera kao Hrvata, to ne znači nužno da znaju i gdje je Hrvatska.

Istina je, Talijani imaju modu, Francuzi imaju parfeme i gastronomiju (a i Pariz), Španjolci imaju turizam gotovo kao vlastiti izum, Grci imaju izmišljeni ples sirtaki, koji uz podsmijeh plešu samo za turiste koji su gledali Grka Zorbu... Svi imaju nešto što prodaju i to ne nužno povijesno upečatljivo, pa se čini kao da bi i mi trebali imati taj faktor "x". No, imidž, ako nije stvar stoljetne tradicije, uglavnom jako puno košta. A Hrvatska novaca za to nema i ne treba ga na silu ni tražiti. Jer, ne treba brinuti. Imidž ponekad dolazi i sam po sebi. Kada Hrvatska postane zemlja sretnih ljudi, svijet će to nepogrešivo prepoznati. Stoga bi možda prvi korak nove vlasti u izgradnji novog pozitivnog imidža trebao biti i onaj najteži: napraviti imidž dobre i sigurne zemlje svojim građanima.

Svaki peti građanin smatra da je pršut naše nacionalno jelo

Telefonska anketa provedena na 450 ispitanika pokazuje upravo ono što se moglo i pretpostaviti: nema izgrađene svijesti o potrebi posebnog imidža Hrvatske, a isto tako pod dobrim imidžem jedne zemlje smatra se predodžba o njezinoj sigurnosti i standardu koji pruža građanima. Stoga ne čudi da Irska, koja je dobila 40 posto glasova kao zemlja na koju bi se trebalo ugledati, ima s druge strane 28,9 posto protivnika i 31,1 posto ispitanika koji ne znaju zašto bi to bila baš Irska. Ali zato je

onima koji Irsku ne smatraju modelom za ugledanje jasno da bi to trebale biti Njemačka, Švicarska, Austrija, Švedska i SAD. Iz tog poretka je posve jasno da su ispitanici ustvari govorili o zemljama ne zbog njihovih prirodnih ljepota i kulturnih sadržaja koje nude, već prije svega zbog predodžbe o dobrom životu i visokom standardu koja je vezana uz njih.

Zanimljivo je i da se pršut, tipičan za čitav niz zemalja, i to u, ma koliko je to bogohulno reci, boljim varijantama od hrvatskoga, pojavljuje kao nacionalno jelo, a slijedi ga ipak prepoznatljivija purica s mlincima, dok su štrukli i kulen iza paškog sira. Iz toga bi se moglo također zaključiti da nema "tice do prasice", odnosno da meso kao mislena imenica nosi prevagu nad nacionalnijim varijantama jela. Kao zaštitni znak Hrvatske se, u skladu s očekivanjima, pojavljuje Jadransko more, a kravata i Tito ga slijede. To također donekle govori o već izgrađenom stereotipu u glavama građana po kojemu je "naše more jedinstveno i najljepše na svijetu", što pak strani turisti ne moraju prihvatiti kao istinu.

U skladu s morem kao zaštitnim znakom slijedi i podatak da 62,2 posto ispitanika smatra da na pozitivnu predodžbu o Hrvatskoj najviše može utjecati turizam, a odmah iza njega (38,7 posto) političari. Razlog za tako visoku poziciju političara treba vjerojatno tražiti u proteklih 10 godina, kada je zbog rata i politike Hrvatska loše kotirala u međunarodnoj zajednici. Ni sportaši, uobičajeno promovirani kao zaštitni znakovi hrvatske promidžbe, nisu u svijesti građana posebno dobro pozicionirani (12,7 posto), a ni od radne grupe za promidžbu se ne očekuje da bitno popravi situaciju. Njoj povjerenje poklanja samo 4,9 posto ispitanika. U skladu s prethodnim stavovima je, naravno, i konačna ocjena koju su ispitanici mogli dati. Nešto manje od 30 posto ih smatra da o Hrvatskoj postoji pozitivna predodžba u svijetu, 40,9 posto da nije ni pozitivna ni negativna, a izričito negativnu spominje samo 15,3 posto ispitanika.

Kulen može u hotele samo ilegalno

Možete li, primjerice, za neku potencijalnu svjetsku kuharicu, bez razmišljanja predložiti jedno hrvatsko jelo? I anketa je odmah svađa, jer od Slavonije i Baranje, Zagorja i Zagore, Moslavine i Posavine, Like i Istre, Primorja i Dalmacije, svaka će regija predložiti svoje. A osnovno je imaju li i drugi ili prepoznaju li čobanac, crne čurke, puricu z mlincima, šarana u procep, jotu ili fuze s tartufima, zelenu maneštru, janjetinu na ražnju i tako redom kao naše. Za takvu priliku, primjerice za Gallimarov turistički vodič o Hrvatskoj, nudim zagorske štrukle, i to zato što je to jelo, zahvaljujući ponajprije poduzetnim Esplanadnim kuharima, davno ušlo i u svjetske internacionalne hotelske jelovnike kao jelo iz Hrvatske, što se može pripremiti na mnogo načina, što postoji, istina ne velika, ali i zanatska i industrijska proizvodnja i što ih sve češće, na razne načine, od predjela do deserta, nude ne samo kontinentalni nego i uzvorski hoteli, od najniže do najviše kategorije.

Unatoč nastojanjima, na gastronomskom se identitetu nije učinilo mnogo, ali najnovija generacija hrvatskih kuhara uspijeva tradicionalna jela, zahvaljujući i u međuvremenu nastaloj praktičnoj literaturi, promovirati u najvišem stilu. Podsjećamo, proslugodišnje jednomjesečno predstavljanje hrvatske kuhinje na njujorškom East Riveru u UN. Strateški propust, ponajmanje kuhara, jest to što se hrvatska kuhinja sa svojim "morskim" dijelom, od Istre, Dalmacije, Južnog primorja s otocima, nije uspjela nametnuti, unatoč tome što je već pola desetljeća hit mediteranska kuhinja. Tek je nedavno, a i to zahvaljujući ugledu i poduzetnosti kuhara, a ne nacionalne kuhinje, i Hrvatska uspjela ući u prvu mediteransku kuharicu. U nizu dosadašnjim od nas nema ni spomena, ali ima jela kakva se rado jedu u nas.

Gdje je kvaka? U tome što većinu najboljih stvari ipak jedemo - doma. Sirovine, a ponajmanje gotove ponajbolje naše dakonije ne postoje kao proizvod, ne samo da su bezimene, nego su im i količine simbolične. Kulen, uistinu autohtoni proizvod Slavonije, Baranje i Srijema, primjerice, kao "domaći slavonski" zastičen je kao jedan od zasad samo tri sa zemljopisnim podrijetlom još prije tri godine, a legalnih proizvođača nema ni za prste jedne ruke. Paški sir je sličan simbol, a dingač, vino s najstarijom zaštitom, još iz jugoslavenskih vremena, nedavno je, i prije nego se nametnuo svjetskim enolozima, ostao bez zaštite, budući da nije produžena iz financijskih razloga!

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Vegeta i bajadere uspijevaju se i na međunarodnom tržištu nametnuti kao priznato "Izvorno hrvatsko", ali cijenimo da neiskorišten prostor, ne za marketinsku aplikaciju i omiljenost nego za stvarnu, gospodarski podloženu bolju budućnost, valja ozbiljno i pomno planirati i proizvoditi. Ostavimo sc, zaboga, rinfuze u pšcnici i inim kulturama, izlaz je u vrhunskim specijaliziranim proizvodima koje smo ostavili ili povijesti ili negdje doma u špajzama i konobama. Ostavimo se tlapnji o "zdravoj hrani" za pola svijeta, dok nemamo ni zakonskih ni gospodarskih okvira za to, kao ni jednoga ozbiljnog proizvođača ili proizvoda. Možemo mi o coca coli i big macu misliti što hoćemo, ali nisu oni samo globalni način za zgrtanje love, nego i bogovski američki imidž.

ŠTO MISLE:

HRT Mirko Gallé, direktor - a: IMIDŽ SE NE PROPISUJE

Imidž se jedne zemlje stvara, on se ne propisuje. Hrvatska je bila simpatična dok je stvarala zemlju u ratu, pokazala je hrabrost i snagu, ali drugima je bila nesimpatična jer je ugrozila njihov interes očuvanja Jugoslavije i koristila se metodama koje nisu odobravali. Hrvati su za njih bili samo ostaci bivšeg poretka iz Drugoga svjetskog rata, odnosno ustaše, ili dio balkanskog plemena koji se voli tući. Uz to, bilo je tu i Tuđmanovo vrijeme, što je rezultiralo u većini svijeta negativnim imidžem. Hrvatska ima potrebu mijenjati ga, pokazati da smo prosječno kultiviran narod, organiziran, ovdje se proizvodi i stvara, živi na civiliziran način, mi ne jedemo ni svoju ni tuđu djecu. Odnedak treba početi, a u Hrvatskoj nikada ništa nije najbolje. Stoga je netko morao nešto predložiti. Dobro je da se o tome počelo razmišljati, čak i ako je prvi predložak površan. Pet ljudi ne može promijeniti imidž Hrvatske, on se ne stvara u laboratoriju, već ga stvara svatko od nas.

**Josko Marušić, karikaturist i animator:
DOVESTI 200.000 MLADIH IZ SVIJETA**

Čak i dobronamjerni stranci nas smatraju prilično prijateljskim i katoličkim Balkancima. Užasno je bitno da se imidž kreće mijenjati iznutra, u samosvijesti. Potpuno otvoreno i iskreno i bazirano na novim generacijama. Vrlo mi je simpatična Mesićeva inicijativa, ali u dijelu javnosti se to opet negativno prihvaća, jer se tumači kao prikupljanje

SMRČU BRITANSKOG LORDA ALDINGTONA PADA SUDSKA ZABRANA POVJESničARU TOLSTOYU DA PROGOVORI O BRITANSKOJ KRIVNJI ZA RATNI ZLOČIN

Istina o bleiburškom pokolju može na svjetlo dana!

Afera o britanskoj odgovornosti za izručenja Hrvata, Kozaka i drugih protivnika komunizma koji su po završetku Drugoga svjetskog rata stigli do Austrije, ali su ih Britanci izručili njihovim neprijateljima Titu i Staljinu, dobiva novi zaokret u Britaniji. Jedna od ključnih figura u aferi, lord Aldington, umro je u četvrtak od raka.

Grof Tolstoy je u razgovoru za "Večernji list" davno najavio da je pronašao nove dokaze o britanskoj, pa i Aldingtonovoj odgovornosti, ali da ih zbog sudske zabrane ne smije objaviti. Aldingtonovom smrću sudska zabrana prestaje, a u povodu toga Tolstoy nam je rekao: "Nije za vjerovati da je svijet tako nepravedno organiziran da osobe kao Aldington mogu izbjeći odgovornost za ubojstva, ali on sada odgovara za ratne zločine pred svojim bogom".

Londonski "Times" najavljuje kako je "Aldingtonova smrt oslobodila Tolstoya" od sudske odgovornosti za zločin na Bleiburgu.

Britanski povjesničar grof Nikolai Tolstoy, koji je desetljećima istraživao sve moguće povijesne izvore u potrazi za istinom o poslijeratnim zločinima (stručnjaci procjenjuju da su partizani pobili više od 200.000 izručenih Hrvata), ustvrdio je da su na britanskoj strani bili najodgovorniji Harold Macmillan, Churchillov izaslanik u središnjoj Europi, i brigadir Toby Low, koji je kasnije postao ministar i predsjednik Konzervativne stranke te je dobio titulu i postao lord Aldington.

Tolstoy je javno optužio Aldingtona i Macmillana za odgovornost u ratnom zločinu. Macmillan je u međuvremenu umro, a Aldington je tek nakon dugoga krzmanja tužio Tolstoya za klevetu. Aldingtonu su na suđenju pomagali moćni prijatelji iz establishmenta, pa i tako što su iz

političkih bodova. O Hrvatskoj se doista malo zna, postoji tek deset godina i treće mjesto na nogometnom svjetskom prvenstvu je premalo da bi nas svi upoznali. U kreiranju imidža treba inzistirati na tome da smo prekrasna zemlja s najljepšom obalom. Trebalo bi organizirati veliku akciju i u Hrvatsku dovesti 200.000 mladih iz svijeta koji bi tu imali besplatno kampove, hranu i vino te tako stvoriti nove fanove Hrvatske.

Josip Županov, sociolog:

RADIJE KORISTIMO STEREOTIP NEGO IMIDŽ

Imidž stvara svaki čovjek koji ima kontakt s inozemstvom, a nacionalna strategija mora krenuti iz nekog centra vlasti, nebitno je kojeg. Umjesto "imidž" radije koristim termin stereotip, koji može biti pozitivan i negativan, a stereotip je percepcija neke zemlje, grupe, profesije. Stigma je pak posebna vrsta jako negativnog stereotipa, a na Balkanu je bila vrlo razvijena plemenska stigma na bazi etničke pripadnosti i tu su Hrvati najlošije stajali. K tome, Hrvati spadaju u tzv. nepovijesne narode i tek posljednjih godina postigli smo vidljivost, ali uglavnom se uz nas veže negativan stereotip. Stereotip se mijenja tek kada iza toga leži značajna društvena moć, ovisi o tome kako se uklapate u širi društveni kontekst, i mi smo svijet medija - slike brzo blijede i morate nešto neprekidno poduzimati kako biste bili prisutni.

Branko Sladin, arhitekt:

CILJAMO NA UKUPNU PIRAMIDU, A NE NA SLOJEVE

Ova nova i sigurno korisna inicijativa trebala bi za svoj stvarni početak izrade programa dobiti kvalitetnu snimku stanja na različitim razinama piramide publike. Piramidu čini široka baza stvorena dobivanjem informacija putem masovnih medija, slijedi nivo grupe koja je stupila u bilo kakav kontakt s nekim oblikom prezentacije Hrvatske - izložbe, knjige, muzika, film, šport, znanost, zatim direktni posjetioci hrvatskog prostora, pa poslovni ljudi, i na kraju političari, koji stvaraju, ali i reagiraju na informacije svih slojeva te piramide. Djelovanjem na neke segmente naše promocije uvjerio sam se da su naše pretpostavke o mogućnostima određenih akcija nerealne, jer su ciljane na ukupnu piramidu, a ne na pojedine slojeve.

(Jasmina Popović, Božica Brkan, Sonja Hodak, Večernji list)

arhiva "nestajali" dokumenti potrebni za Tolstoyevu obranu.

Sud je presudio da je Tolstoy oklevetao Aldingtona i osudio ga na najveću ikad izrečenu kaznu da mora platiti milijun i pol funti (18 milijuna kuna) odštete. Uz to je sud zabranio Tolstoyu da ikada ista iznosi o Aldingtonovoj odgovornosti za izručenja sve dok je on živ. (Večernji list, 10. prosinca)

Bračni par Branka i Zvonimir Šeparović, te gosp. Toni Kikaš u Croatia Banquet Hall-u

Tiha, sveta noć zagrebačka

Bilo je to kasno jednog Badnjaka početkom pedesetih godina. Žurili smo toplo umotani škripavim snijegom slabo osvijetljenim ulicama gradskoga centra prema Kaptolu. Bilo je petnaestak minuta prije ponoći. Na misu u Katedrali trebalo je stići malo prije početka, inače bi stajali vani na zimi. Na mnogim uličnim uglovima bile su primjetljive sumnjive kreature u notornim tamnim kožnatim kaputima, pažljivo prateći kretanje brojnih prolaznika. Bilo ih je sve više što smo se više primicali prema Trgu; a tamo su stajali u grupama, a bilo je i uniformiranih policajaca. A "kožnjaci" ne samo da nisu htjeli biti neupadljivi, nego su svojim grupiranjem očito htjeli doprinjeti strahu i psihozi kasnih prolaznika. Iako nije postojala izričita zabrana polaska na ponoćnu misu, jer su se valjda bojali kritike inozemnih diplomatskih predstavnika, o čemu je ovisila financijska pomoć šupljij ekonomiji, već smo i mi djeca uviđali perfidnost i licemjerje režima, koji je tobože dozvoljavao pohađanje bogoslužja, da bi po crkvama porazmjestio svoje uhode. Gledalo se tko je nazočan, prisluškivalo se o čemu se razgovara, pomno se analizirao sadržaj propovjedi, izvlačilo se rečenice iz konteksta, podizalo se brojni optužbe protiv svećenika radi "uznemiravanja javnosti" i "pokušaja rušenja narodne vlasti". Sve je moglo biti potencijalno provocirajuće, jer je vjera eo ipso bila u protivnosti s režimom. Ova im je noć zacijelo izgledala posebno "opasna", vlast se je bojala svakog masovnog okupljanja, a osim toga većina se stanovništva pripremala proslaviti obljetnicu rođenja svojega vođe i spasitelja, za kojega se samovoljno opredijelilo protiv i usprkos službenom režimskoj ideologiji, koja je s Njegovom bila u potpunoj suprotnosti.

Prasak nekoliko petardi iz smjera Vlaške ulice uskomešao je skupinu detektiva, koji su požurili prema Gradskoj kavani, ugaživši nam svojim čizmama put prema Katedrali. Iako je Trg bio dobro osvijetljen, četiri gorostasna bora bila su - naravno - u tami, makar su se na njima nazirali lampioni i drugi nezgrapni nakit izrezan od daščica u obliku zvijezdi i lutaka, koje su za razliku od našeg bora kod kuće nisu smjeli podsjećati na anđele. Sve je to za par dana trebalo zasjati za "Dan dječje radosti"...

Dok sam uzbuđeno koraćao između mame i brata, u duši radostan kao uvijek u božićno doba godine, ponosan da smijem u to neobično kasno noćno vrijeme bdjeti i biti na ulici, uz osjećaj sigurnosti i zajedništva sa svojom obitelji, jer smo svih devetero članova krenuli u crkvu, bilo je u meni i prkosa: mi idemo ispovjedati svoju vjeru i održavati svoje drevne običaje, iako se pričalo o zatvaranjima i preslušavanjima nedužnih građana kad bi prošlih godina išli na ponoćku. Stric Stanko je jedini predložio da se ne bi išlo jer da bi moglo biti opasno, no ubrzo je bio nadglasan od ostalih devet iz obiteljskog klana: tradicija se pod svaku cijenu morala održati! "Pa ne ćemo tamo biti sami, vidjet ćemo..." Tako je i bilo. Na trgu pred Katedralom već je vrvjelo svjetinom. Unutra smo se jedva progurali da bi zauzeli nekoliko kvadratnih centimetara stajalećeg prostora na začelju drage prvostolnice, ali - Bogu hvala - bili smo unutra! Katedrala je za tu priliku bila raskošno rasvijetljena, ili se bar meni tako činilo, sad znam da si Kaptol u ta vremena nije mogao priuštiti ni fluorescentne ni halogene svjetiljke. Misa je bila vrlo svečana, koncelebrirana, intenzivni miris tamjana mijesao se s ceteričnim vonjem borova i brojnih svijeća. Propovijed nisam sasvim razumio, ali se sjećam da su se tata i mama puno puta značajno pogledavali, pogotovo kad je biskup optovao da novorođeni Isus nikad nije i nikad ne će zaboraviti svoj hrvatski narod. Najljepše je bilo zajedničko pjevanje mnogih prelijepih božićnih pjesama s kulminacijom u hrvatskoj božićnoj himni "Narodi nam se Kralj nebeski..."

Plac Bana Jelačića u božićnoj noći...

Nakon mise gurali smo se pogledati velike jaslice, na kojima je do detalja bio prikazan ne sam Betlehem s prigradskom špiplom Isusovog rođenja, nego su na nebu treperile zvijezdice, a u potoku žuborila voda između redova pastira i njihovih stada. Moje su jaslice kod kuće bile vrlo skromne, još predratne, s pastira se gulila boja, nekim su janjcima manjkale nožice; zarekao sam se da ću kad odrastem imati prave velike jaslice bez obzira na cijenu.

Pred Katedralom je uslijedilo međusobno čestitanje, kao i s prijateljima koje smo sreli. Put kući bio je bezbrižan. Izgledalo je da je "opasnost" prošla, jer je policija i ona uniformirana i u civilu postala nevidljivom. Prestalo je sniježiti, bila je tiha hladna božićna noć. Iako se činilo da nam se duh smrzava pred ustima, znam da nam je svima bilo toplo oko srca; oči su sjajile, radost se opažala u riječima razgovora. Iako je prošlo jedan sat, čekalo nas je još puno veselja u ovoj jedinstvenoj noći. Svaka obitelj razvija i njeguje vlastitu tradiciju slavljenja Božića, tada sam mislio da je naša najljepša i jedina. Veselio sam se kako ćemo kod ujne i uja-ka, gdje bi po ustaljenom običaju proslavljali Badnjak i početak Božića, po dolasku kući opet ugrijati sobu, ujak će zapaliti svijećice na njihovom uvijek lijepom boriću, "prošvercanom" u rano jutro iz nekog podsljemenskog sela ispred nosa policije, pa ćemo onda brat i smjeti razmotati skromne darove od Kristkindla. Poslije molitve ćemo onda uz piće i kolače provesti još sat-dva u razgovoru, prepričavanju minulih događaja i pjevanju iz sveg glasa naših dragih božićnih pjesama. Tete će - kao obično - umirivati tatu da pjeva tiše, no on će ih umirivati da je Božić samo jednom godišnje i da ga nije briga ako ga baš čuje i stari Kamatnik, koji je navodno s Titom radio u istoj bravarskoj radioni, a poslije rata bio zadužen za prislušivanje i prijavljivanje "reakcije" u našoj uličnoj organizaciji Narodne fronte.

Tako je i bilo. Ubrzo smo i iz susjednog stana čuli božićne pjesme u dalmatinskom narječju. Većina je prozora u ulici te noći bila osvijetljena do ranih jutarnjih sati; bio je i to indirektni znak neuništive vjere i snage Božića u Hrvata.

Dr. Mladen Seidl

Pastiri, stante

1
Pastiri, stante ter se zdignite, kaj spite
da ne čujete i ne igrate
z dudami!

2
Meštri i drugi, kaj ste ovdí, veselste se
ar se narodil Jezuš, kralj mladi,
vu štalici!

3
Povit na slami leži v plenica j v jaselci,
oslek i volek tope ga saporn
vu štalici.

4
K Betlehem gradu Jezuš kralju šetujmo,
hoće nam dati blagoslov sveti
denes on!

5
Miško, kaj stojiš i ofce brojiš na brego,
zemi si torbu, idemo gradu
Betlehemu!

6
I ti, Ivanec, stari čobanec, obuj se,
ostavi jarca, ne boj se starca
Mikole!

7
Bartol i Mato, ljepu nam notu igrajte,
Đurica, spevaj, v cimbu le vdiraj,
igrajte!

8
Filip i Janko, zemite ofcu prelepu
zemi i janje, ne boje se Jane,
ti Marko!

9
Iloj, Martin, brate, vi dobro znate,
purane vulovit ćemo, odnsti njemu
i guske!

10
Ti, Imbro, pilo, ti, Pavel, gletvu zemite,
boblič i deske zemi za zibku,
ti Lacko!

11
Z volom i oslom, z Jožefom i Majkom najdete
njegovo telo z dušom ljubljenom
pokrite!

12
Sada si slednji koji ste ovdí veselste se,
ar se narodil Jezuš, kralj mladi, vu štalici,
v jaselci!

Hrvatski kajkavski kolendar, 1994. Str. 159

HRVATSKA ISKRA
Vaše zadovoljstvo

Oakville, sr. Smiljana, vel. Ilija Petković i učiteljica
Željka Karlović (stoji)

Bijeli Božić

*Bijeli Božić zasjao kao zlatni brijeg
I u sobi ostao jer je vani snijeg...*

*Božić bijel i začaran, radostan i svet,
Možda takav jedan dan zbliži cijeli svijet.*

*Noćas će nas grijati okićeni bor,
I naš dom će sijati kao carski dvor.
Božić bijel i začaran, radostan i svet,
Možda takav jedan dan zbliži cijeli svijet.*

*Svijet će s jutrom zaspati, zadovoljan bdi....
Naša jelka zasjati, sjajnija od svih.
Božić bijel i začaran, radostan i svet,
Možda takav jedan dan zbliži cijeli svijet....*

Pjeva Oliver Dragojević

Obitelj Kocijančić, s kćerkom Mayom i bakom gđom
Barač (sjedi na desno)

"HRVATSKA ISKRA" - Dvobroj 72/73, 15. XII. 2000.

Razne vijesti

GOSS: INTEGRACIJOM ISELJENE I DOMOVINSKE HRVATSKE DO SVJETLIJE BUDUĆNOSTI

ZAGREB, 30. studenoga (Hina) - Sadašnja se hrvatska vlast prema iseljenoj Hrvatskoj ponaša autistički. To je danas izjavio dr. Vladimir Goss, pisac i novinar koji živi u SAD-u, govoreći na tribini Instituta društvenih znanosti o temi "Postoji li hrvatska dijaspora?".

"Sadašnja vlast, koja sebe smatra demokratskom, prozapadnom i modernom, upada u čudni autizam prema iseljenoj Hrvatskoj. Ponovno se čuje riječ emigracija, a od te riječi u iseljenoj Hrvatskoj diže se svima kosa na glavi", izjavio je Goss.

On je posebno kritizirao što su ukinuti kanali komunikacije domovinske i iseljene Hrvatske, spomenuvši pritom radio i televiziju. Za Gosa je bitno pitanje zašto potencijali iseljene Hrvatske nikada, pa ni danas, nisu iskorišteni.

O tematskom pitanju "Postoji li hrvatska dijaspora?", Goss je rekao kako je uvjeren da tako nešto ne postoji. "Hrvatska dijaspora ne postoji, postoji nacionalno biće koje se raselilo po svim kontinentima osim Azije", rekao je, dodavši kako je domovinska i iseljena Hrvatska jedna cjelina.

Goss je kritizirao "instrumentalizaciju malih skupina iseljenih Hrvata" i tendenciju "traženja saveznika" što stvara podjele u iseljenoj Hrvatskoj.

VOJNA BAZA POČELA IZRADA PRIJEDLOGA ZA OŽIVLJAVANJE NAPUŠTENE VOJNE BAZE Udbina postaje zračna baza NATO-a

Američka vježba "Slunaj 2000" poslužila je i da se ispituju mogućnosti za aktiviranje hrvatskih vojnih resursa. Hrvatska bi u najskorije vrijeme mogla na svom teritoriju imati zračnu bazu, poput one koju je NATO sagradio i organizirao u talijanskom gradu Avianu, doznaje Večernji list. Zrakoplovna bi baza bila, prema ocjeni nekih vojnih stručnjaka, na povoljnijem položaju od one u Italiji, a riječ je o napuštenoj vojnoj zračnoj luci nedaleko od Udbine.

Nedavno održana vojna vježba američkih marinaca, u kojoj su manjim dijelom sudjelovali i hrvatski gardisti, na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" kraj Slunja, imala je i svoju pozadinu, koja je javnosti bila manje poznata. Naime, osim što su Amerikanci sa svojim vojnim postrojbama vježbali artiljerijska gađanja na vojnom poligonu, što je normalna i očekivana vojna suradnja zemalja članica Partnerstva za mir, vježba "Slunaj 2000" bila je prigoda da se i u praksi ispituju mogućnosti aktiviranja vojnih resursa u Hrvatskoj. U tom kontekstu, a djelomično i zbog zahtjeva da se preleti borbenih zrakoplova izvode što dalje od područja Nacionalnog parka Plitvička jezera, Amerikanci su svoje zračne snage s brodova USS "Austin" i USS "Saipan" stacionirali na pisti napuštene zračne baze pokraj Udbine.

Inače, napuštena i na prvi pogled neupotrebljiva baza s oko 1700 metara piste, za samo nekoliko sati, koliko je trebalo da se oprema dovede s brodova, primala je letova koliko i najprometniji civilni aerodrom u zemlji. Amerikancima nije bilo potrebno ništa više od nekoliko kontejnera, a kontrolu leta i navođenje zrakoplova izvodili su iz zraka.

Tijekom boravka na Udbini predstavnici Šeste flote, u čijem su sastavu i zrakoplovi koji su se koristili pistom na Udbini, iskazali su lokalnim vlastima oduševljenje, pa Općinsko poglavarstvo već počelo izradu konkretnih prijedloga za oživljavanje zrakoplovne baze, poručio nam je načelnik Ivan Pešut. Postojeća infrastruktura na Udbini ocijenjena je vrlo dobrom, no to je za gradnju zračne baze najmanji problem, imajući na umu vojnu mehanizaciju koja je na raspolaganju. Ono što je za Udbinu

Instrumentalizacija vrlo malih skupina od bivše stranke na vlasti razlog je što se nije išlo dalje u suradnji iseljene i domovinske Hrvatske, rekao je dometnuvši kako je toga bilo za vrijeme Austro-Ugarske, prve i bivše Jugoslavije. Upozorio je kako u Hrvatskoj postoje studiji anglistike, germanistike, indologije, ali ne postoji sveučilišni program na kojem bi se proučavalo hrvatsko iseljeničtvo. Po njegovim riječima, situacija nije bolja ni u SAD-u jer ni tamo ne postoji katedra koja bi se bavila Hrvatskom.

Goss se zauzeo za osnivanje izvanstranačkog ureda na najvišoj razini, pri hrvatskoj Vladi, koji bi bio svakodnevna veza s iseljeničtvom. "Bez takve ustanove nećemo puno postići", ustvrdio je te izrazio bojazan da će Hrvatska biti "rasprodana strancima i sumnjivim ulagačkim fondovima". Po njegovim riječima, zakonskim propisima u Hrvatsku treba privući hrvatske poslovne ljude, koji će unaprijediti, a ne uništiti proizvodnju i otpuštati radnike.

"Hrvatske podjele koriste strancima. Jedino integracija domovinske i iseljene Hrvatske jamči svjetliju budućnost hrvatskoga naroda", rekao je na kraju Goss. (Hina)

najvažnije jesu izvršni meteorološki uvjeti i slobodan zračni prostor nad Likom. Upravo su to glavne postavke u razmišljanjima da se zračna baza iz Aviana, ili barem jedan njezin dio, preseli u Liku. Uza sve to, najava ministra obrane da će Hrvatska do kraja godine predati i službeni zahtjev za primanje u NATO mogla bi naići na pozitivan prijam, to više što joj je mogućnost otvaranja zračne baze na Udbini najbolja preporuka (Večernji list)

OBNOVA ILOČKOG MOSTA

6. prosinca - Za obnovu mosta na Dunavu kraj Iloka, koji povezuje Hrvatsku i SRJ, oštećenoga u NATO-ovim napadima na SRJ, predviđa se 1,2 milijuna kuna u državnom proračunu za 2001., potvrdila je za Hina glasnogovornica Ministarstva pomorstva, prometa i veza Marina Halužan. Upitana postoji li mogućnost da NATO namiri učinjenu štetu, Halužan je izjavila da Ministarstvo pomorstva, prometa i veza na to ne može utjecati jer je to pitanje u nadležnosti hrvatske Vlade. Stvar je hrvatske države hoće li nadoknaditi štetu od NATO-a, istaknula je Halužan. Na pitanje kako to da se sredstva za obnovu mosta namiruju iz proračuna kada je Vlada odlučila da se proračunskim novcem neće financirati gradnja cesta, Halužan je objasnila da se ta odluka odnosi samo na autoceste, a ne i na mostove, te da je most kraj Iloka državna cesta.

Na isto pitanje hoće li Vlada od NATO-a tražiti sredstva za obnovu mosta na Dunavu, zamjenica glasnogovornice hrvatske Vlade Roberta Brusić podsjetila je da je NATO-va akcija u kojoj je most oštećen izvršena na temelju rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, što znači uz potporu međunarodne zajednice. Stoga je vrlo teško očekivati da bi NATO mogao isplatiti Hrvatskoj odštetu. Naime, pristajući na tu odluku Vijeća sigurnosti, Hrvatska je podrazumijevala i da će štete koje će uslijediti u ratnim akcijama biti dugoročno nadoknađene, što se u ovom slučaju i dogodilo na izborima i s demokratskim promjenama u SRJ, naglasila je Brusić. Pojasnila je da Hrvatska ne može tražiti odštetu nastalu NATO-ovim akcijama jer bi onda trebala, kao i sve druge zemlje regije, tražiti i nadoknadu štete koja je nastala u gospodarstvu zbog sankcija pod kojima je bila SRJ. Sve su zemlje u regiji bile pogođene uvedenim sankcijama SR Jugoslaviji i mogle bi tražiti odštetu, ali one to neće tražiti jer će se sada demokratskim promjenama u Srbiji to svc nadoknaditi, istaknula je Brusić. (HRT vijesti)

I KOŠTUNICA "TVRD" NA LISNICI PROMJENA VLASTI U SRJ NE ZNAČI DA ĆE PROCES SUKESIJE IMOVINE BIVŠE DRŽAVE IĆI GLATKO:

Beograd Hrvatskoj ne želi vratiti zlato?

Odustajanje Beograda od zahtjeva za kontinuitetom SR Jugoslavije kao jedine sljednice bivše SFRJ važan je aspekt, ali ne i najvažniji kad je u pitanju sukcesija imovine bivše države, izjavio je u četvrtak Božo Marendić, predstojnik Vladina Ureda za projekt sukcesije bivše SFRJ. On upozorava da ta činjenica nema velik utjecaj i kako to još uvijek ne znači da će se proces sukcesije glatko nastaviti. Beograd sasvim drukčije od Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije gleda na proces sukcesije i tek kada bi rekli da prihvaćaju da se proces sukcesije dalje odvija prema načelima međunarodnoga prava, bečkim konvencijama i mišljenju Badinterove komisije, tada bismo mogli biti zadovoljni - rekao nam je Marendić.

Čelnik Vladina Ureda za sukcesiju bivše SFRJ podsjeća da su pregovori o sukcesiji zbog nekooperativnosti SR Jugoslavije prekinuti početkom 1999. godine uoči kosovske krize i NATO-ova bombardiranja Jugoslavije, te da je poslije trebala uslijediti arbitraža. Nakon najnovijih promjena u Srbiji uvjeti su ipak promijenjeni u odnosu na one iz 1999. godine, kazao je Marendić, naglasivši da će to pomoći da se nastavi proces sukcesije.

- Sada čekamo, ali još uvijek ne znamo kako će se proces sukcesije dalje odvijati. Naši raniji stavovi toliko su bili udaljeni i različiti da tu, ne odustane li Beograd od svojih ranijih stavova, nema kompromisa - napominje Marendić. Beogradski pregovarači, primjerice, dosad su bivšu SFRJ gledali kao unitamu, a ne federativnu državu, ne priznajući čak ni Ustav SFRJ iz 1974. Godine. Beogradski pregovarači zastupali su stav da u sukcesiju treba ići sva jugoslavenska imovina stvarana od 1918. godine, a ne samo imovina koja je postojala i kojom se raspolagalo u trenutku raspada bivše države - ističe Marendić.

Pregovaračka beogradska ekipa tvrdila je, dakle, da je imovinska masa koja podliježe sukcesiji dvostruko veća, a zalagala se za podjelu prema udjelu u stanovništvu - rekao je Marendić. To znači da bi, s obzirom na to da je SRJ najbrojnija država nastala raspadom bivše SFRJ, dobila najviše.

Inače, SR Jugoslavija od zemalja sljednica bivše SFRJ traži i dodatne 3,5 milijarde dolara za korištenje valute, jugoslavenskog dinara nakon njihova osamostaljenja. Ulaskom SR Jugoslavije u Ujedinjene nacije kao nove članice UN-a definitivno su potvrđeni stavovi Hrvatske, Slovenije, Makedonije i BiH o jednakopravnosti svih zemalja nastalih raspadom SFRJ.

Ivan Šimonović, stalni hrvatski predstavnik pri UN-u, ističe važnost promjene stava SRJ i odustajanja od kontinuiteta sa SFRJ, te dodaje kako se očekuje konzekventno poštivanje jednakopravnosti sljednica u daljnjem procesu sukcesije bivše države. Zamjenik premijera Goran Granić ocjenjuje, pak, kako to znači da se SRJ suglasila da će se sukcesija izvesti na nediskriminirajući i ravnopravan način, čime proces sukcesije postaje samo tehničkim pitanjem. U svakom slučaju, nakon ulaska u UN valja očekivati da će službeni Beograd nastaviti s procesom ulaska u međunarodne institucije i organizacije, poput Međunarodnoga monetarnog fonda. Da bi to SRJ uspjela, morat će pokrenuti proces sukcesije s mrtve točke.

GORAN ROTIM, GLASNOGOVORNIK MVP-a:

Diobu YU-imovine jamči i Povelja UN-a

ZAGREB (Hina) - Rješavanje pitanja sukcesije je, nakon što je SR Jugoslavija u četvrtak primljena u UN kao nova punopravna članica, "otvoreno" i "olakšano", rekao je glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Goran Rotim.

"Nova članica UN-a, SRJ, sada je u položaju ispuniti svoja

obeznanja i na taj način da će konstruktivno pristupiti rješavanju pitanja sukcesije, zajedno s drugim državama sljednicama", rekao je Rotim. Dodao je da je Jugoslavija, kao članica UN-a, obvezna poštovati Povelju UN-a i sve njezine međunarodne pravne obveze. Na pitanje novinara kako Hrvatska gleda na činjenicu da je crnogorski predsjednik Milo Đukanović u srijedu izjavio da je "Jugoslavija samo fikcija" i izrazio žaljenje što Crna Gora nije konzultirana prije odluke o primitku SRJ u UN, Rotim je rekao da je "Hrvatska s Crnom Gorom, kao sastavnim dijelom SRJ, u posljednje vrijeme, više od godine dana, vodila vrlo konstruktivan dijalog".

"Odnosi Zagreba i Podgorice su, dakle, dublji i duži i time i razvijeniji nego što su bili odnosi Zagreba i Beograda", rekao je Rotim. Potvrđeno je da će se u utorak u Cavtatu održati sastanak između hrvatskog ministra vanjskih poslova Tonina Picule i crnogorskog ministra vanjskih poslova Branka Lukavca.

Cipar, Miloševićev trezor

Trebale bi se raspodijeliti i devizne pričuve SFRJ, koje su u trenucima raspada iznosile oko milijardu dolara. Znatan dio toga novca nalazi se na Cipru ili na računima jugoslavenskih banaka u inozemstvu, a dio novca režim Slobodana Miloševića iskoristio je za financiranje ratnih osvajanja. No četvorka (RH, Slovenija, BiH i Makedonija) je zauzela stav da Beograd mora snositi odgovornost za dio rezervi koji je potrošen. Službeni Beograd zasad se opire pravilu koje je u slučaju država nastalih raspadom bivše SFRJ primijenio Međunarodni monetarni fond na raspodjelu dugova bivše SFRJ. Tome pravilu sklon je i baselski BIS, a ukratko značilo bi da SR Jugoslaviji pripada 36,52 posto imovine, Hrvatskoj 28,49 posto, a Sloveniji 16,39 posto i primjerice Makedoniji 5,4 posto.

Blago u Baselu

Dosad je SR Jugoslavija inzistirala na tome da je jedina nasljednica bivše SFRJ, dok su sve ostale države-republike bivše SFRJ tvrdile da je to bio raspad i da u podjelu treba uključiti svu imovinu, čija se vrijednost procjenjuje na oko 2,5 milijarde dolara. Osim nekretnina, važna stavka djeljive bilance u procesu sukcesije bit će i podjela između 700 milijuna do milijarde dolara u zlatu i devizama bivše SFRJ, koje leže u Baselu u Banci za međunarodna poravnanja (BIS). U tom slučaju Srbi, primjerice, tvrde da dio toga zlata (oko 859 milijuna dolara s kamatama) potječe iz Kraljevine Jugoslavije i da su ga Srbija i Crna Gora nakon Prvoga svjetskog rata unijele u zajedničku državu, Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca. Istina je, međutim, da su Srbija i Crna Gora tada bile toliko zadužene zemlje da nisu mogle imati zlatnih pričuva. (Slobodna Dalmacija, 3. studenog)

Preporučujemo.....

Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izradba nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

**3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X6 (905) 629-8415**

Ivan Zvonar:

Još dvije starinske božićne pjesme

Narodni su obredi i običaji od svojih početaka praćeni pjesmama sadržajno najuže povezanim s prigodama koje su inicirale njihov nastanak. Čuvanje je i održavanje pojedinih obreda čuvalo od zaborava i njima pripadajuće prigodne pjesme. To posebno vrijedi za običaje, pa onda i pjesme, vezane uz crkvenu godinu jer su se oni, zahvaljujući redovitom cikličkom ponavljanju, uspijevali održati i više stoljeća.

Kako su međutim i obredi i običaji, unatoč prividnoj inertnosti, vrlo dinamičan dio narodnog, svjetovnog i duhovnog života, i oni su se u tijeku vremena mijenjali, što je uvjetovalo nestanak jednih, a pojavu drugih, novih pjesama.

Tu svakako valja uvažiti i tzv. preventivnu cenzuru određene društvene zajednice odnosno skup nepisanih pravila po kojima se jedno književno ili glazbeno djelo prima, a drugo ne prima na razini vrijednosti. Tako je i trajanje pojedinih pjesama, bilo usmenih, bilo onih koje pripadaju svijetu pisane književnosti, zbog neizbježne selekcije, različito. Najopasnije je za usmenu pjesmu ipak nestanak određenog društvenog konteksta (do kojega dolazi uslijed promjena prilika i načina života, najčešće uvjetovanih općim razvojem i napretkom, ali i novim političkim zahtjevima), jer će on izazvati nestanak jednog ili više obreda odnosno običaja, a posljedica je i zaboravljanje (ili gubljenje popularnosti) određenog književnog ili glazbenog djela vezanog uza nj.

Takvih je pojava bilo u svim razdobljima i na kajkavskom jezičnom prostoru. Što se god nije sačuvalo u obliku pisanog dokumenta, velikim je dijelom zaboravljeno. Budući da se ni duhovnim ni profanim pjesmama na ovom području dugo nije posvećivala odgovarajuća pažnja u tiskanim knjigama, mnoge bi od njih bile zaboravljene da nisu sačuvane u rukopisnim pjesmaricama kojih se postojanje može kronološki pratiti od prve polovice šesnaestog stoljeća (od tzv. "Nedelišćanske pjesmarice iz 1532.") do naših dana.

Ti su dokumenti o životu kajkavske pjesme, podjednako duhovne i svjetovne, od neprocjenjive vrijednosti, bez obzira na vrijeme u kojem su nastali.

Stoga i ovdje želimo upozoriti na pregršt duhovnih pjesama što ih je potkraj sedamdesetih godina ovoga stoljeća prikupila i zapisala kućanica Jelena Horvat r. Runjak, rođena 26. srpnja 1906. godine u Prelogu, gdje živi i danas. Na šezdeset dvije se stranice bilježnice malog formata (14,5 x 10 cm), točnije rječnika u kakav osnovnoškolci i srednješkolci zapisuju strane riječi, nalazi dvadeset i sedam pjesama, od čega je dvadeset božićnih, pet Marijinih, jedna je korizmena, a jedna se pjeva na Svijećnicu. Zbirčica nosi naslov: "Starinske pesme Božićne i Marijine". Bilježnica je ispunjena do kraja, što nameće pretpostavku da je zapisivačica znala i druge pjesme, ali više nije bilo mjesta da se zabilježe.

Pri zapisivanju nije pazila na dužinu stiha, nego je pisala toliko teksta koliko je stalo u redak, ali su strofe redovito odvojene i označene rednim brojem (to je zajednička značajka gotovo svih sačuvanih rukopisnih pjesmarica). Rukopis je uredan i vrlo lako čitljiv. Donose se samo tekstovi (bez napjeva).

Zbirku je poklonila prečasnomo gospodinu Alojziju Vojvodi, dugogodišnjem župniku i dekanu u Prelogu, od kojega ju je 1978. dobio pisac ovih redaka.

Donosimo dvije vrlo zanimljive božićne pjesme iz te zbirke koje se već duže vrijeme rijetko pjevaju i u crkvi i u obiteljima uz božićno drvo. Kako su međutim zapisane bez mjestimičnih nespretnosti (što je inače čest slučaj u takovim zbirkama), i s obzi-

rom na njihovu dužinu, zaključujemo da su još dvadesetih godina ovoga stoljeća bile vrlo popularne u Prelogu, pa ih je i zapisivačica naučila u svojoj mladosti.

Tekstovi se donose u neizmijenjenom obliku. Interveniralo se samo ponegdje u vezi s velikim slovom i interpunkcijom, a kontinuirani su zapisi na osnovi ritma podijeljeni na stihove.

SVE KRŠĆANSTVO JE VESELO

1
Sve kršćanstvo je veselo
ar se rodil v Betlehemu
Jezuš malo detešće, detešće
vu priprosti štalici.	11
Štefina pak zemi gusle,
ter pripravi nove štrunje,
ke se neču trgati, trgati,
kad počnemo igrati.
2
Deva mudra i prečista
ne dobila drugdi mesta,
za stan najde štalicu, štalicu,
na postelji slamnicu.	12
Stani malo, brate Miško,
donescm ti ovdi friško
vugodne sviralice, sviralice,
igral boš do štalice!
3
Gleda sina zaljubljen
Majka Djeva sva blažena
gleda svoje djetesce, djetesce,
ljubi svoje srdašcc.	13
Poigrajoč tidel, fidel,
note svoje judel, tudel,
trora, rora trombite, trombite,
plumbel, plumbel vudrite!
4
Sad ga grli, sad ga koji,
sad povija i nastoji
vugoditi vu svemu, vu svemu,
Majka simu svojemu.	14
Ferko, ti pak zemi gajde
ter za nami brzo hajde,
pak poigraj veselo, veselo,
Nek čuie sve selo.
5
Brate Ivo, zdigni glavu,
kaj si legel tu na travu,
daj, prosim te, ne kašlaj, ne kašlaj,
ovo čudo poslušaj.	15
Naj se Jezuš razveseli
ki nas imat k sebi želi,
da mu se poklonima,
i pobožno molimo! Amen.
6
Pravo veliš, brate Blažo,
ar nam zvezde same kažu,
sinka rodi Marija, Marija,
Hodmo tamo, Andrija.	
7
Kaj boš nesel, brate Mato,
daj vuzemi sestru Kato,
naj nasiple ti leče, ti leče
i purana ispeče.	
8
Jakob nese jeden zajec,
Miško za njim torbu jajec,
kuhanoga kočeta, kočeta,
i čuturu šerbeta.	
9
Đuro, otpri to komoro
ter pospano zbudi Doro,
naj da platna, naj šije, naj šije
s kem se Jeziš pokrije.	
10
Ti pak sosed, brate Pavel,
daj vulovi jedno janje,
za dar nesi djetescu, djetescu,
čast, poštenje vu sru.	

**HRVATSKA ISKRA -
Vaše zadovoljstvo**

Stari božićni običaji, god. 1919.

Slovenska Kovačica, općina Grđevac, Bjelovar

....Na Badnjak sve je užurbano, priprema se za Badnjak i Božić. Muški zauzeti vanjskim poslovima pile i cjepaju drva, nanose u sušu i naslažu puno cjepanih drva; hrane i napajaju blago, peku pečenice (veći odojak) na ražnju.

Žene uređuju i čiste kuću, peku kolače, pa kad je sve uređeno i nadvoreno došla je već i noć.

Sad je vrijeme da se unese Božić u kuću, koji je već ranije pripremljen u predsoblju - velika plahta slame i mali zavežljaj sjena. Tata i mama izađu van u predsoblje, a mi ostajemo u sobi, ugasnuli smo svjetlo (tada nije bilo struje, već petrolejska lampa).

Tata je uzeo plahtu sa slamom i zavežljaj sa sjenom, a mama je uzela upaljenu svijeću, kruh koji je ispekla, žita više vrsta, kukuruz, pšenicu, grah itd. i nešto sitnoga novca i čašu sa svetom vodom. Kad su bili spremni, tata pokuca na vrata sobe, jedan od nas otvori i tata pozdravi sve sa: "Faljen Isus i Marija!" Mi odzdravimo: "Uvijeke faljen". Tata kaže: "Evo Marija i Josip traže konak. Marija je trudna. Njoj je došlo vrijeme da rodi. Pokucali su na mnoga vrata, ali ih nitko nije htio primiti. Pokucali su i na naša vrata. Hoćete li ih vi primiti?", zapitao je otac. A mi svi kažemo: "Hoćemo, i neka uvijek ostanu kod nas i s nama."

Sad je tata istresao slamu iz plahte pod stol i od sjena uzeo rukovet i napravio znak križa na stolu, i ostalo sijeno prostro po stolu. Po tom se prostro čisti bijeli stolnjak, na jednu stranu stola na čošak, žito i sitni novac, a na to kruh, pokraj svijeća, sveta voda. Uvijek smo imali i zelenu pšenicu.

Mama bi sa svetom vodom poškropila i cijelu sobu. Sad smo pokleknući svi oko stola, i tata je predvodio molitvu: Vjeronanje, Oče naš, Zdravo Mariju i Slava Ocu.

Mama je stavila večeru na stol, koja se sastojala obično od pogače, kuhanih jaja, graha na salatu, kompotu od suhog voća, krušaka, jabuka i šljiva. Na tanjurić je narezala koliko nas je bilo - svakome komadić crvenoga luka, tako i češnjaka i pojeli smo svaki svoj komadić i to bez soli i kruha. To je značilo kakti da budemo cijelu godinu živi i zdravi.

Poslije večere pjevali smo božićne pjesme, kitili bor, i veselju nije bilo kraja, osobito kod djece.

I sad je kod nas u kući bio Božić, i više se nije išlo susjedima, niti susjedi k nama.

Prije toga, ako je bilo koja naša stvar bila posuđena nekome od susjeda, a mi smo to zaboravili, onda me je mama poslala da donesem to kući, jer to ne smije božićevat kod drugoga. Isto tako, ako je nečija stvar bila kod nas, onda je mama to vratila prije nego se Božić unese u kuću.

Na prvi dan Božića nije se običavalo ići u tuđu kuću. Treći dan Božića iznosila se je slama iz kuće, i onda je tata tom slamom kitio svaku voćku, po rukovjet za dobar rod i očuvanje od nepogode. Stanje bi se pospremilo i taj isti dan došao bi svećenik da blagoslovi kuću. S njime su išla još dva čovjeka, jedan je nosio zvonice, kojim bi zvonio čim bi ušli u dvorište i time davao znak da dolaze. Drugi je nosio veliku košaru u koju je pobirao sve što je župnik dobio po kućama. Tada se je običavalo darivati župnika i staviti na stol po par jaja, ili suhe kobasice, a poneki bi dao i cijelu šunku, kako je tko imao. Gdje bi bila siromašna obitelj, a župnik je zaista poznavao svakoga u svojoj župni, nije htio uzeti ništa. Kod brojnijih obitelji još bi iz svoje košare uzeo i stavio na stol. Župnik bi se malo porazgovorio, upitao ovo ili ono, pozdravio sa svima i produžio.

Eto, takav je bio običaj kod nas za Božić.

Po kazivanju Sofije Krčmar, Toronto

Vama smo se veselili ove godine, pa bilo vam sretno
Barbara i Miro Kristofić, dragi naši mladenci

Božić na Kordunu

....Malo po malo dolazi i Božić. Za Božić se kuća ofarba, donese se bor i božićnjak. Na Badnjak se ne jede ništa što je masno, moli se i čeka se porođenje Isusovo.

Uveče domaćin donese božićnjak u kuću i govori: "Hvaljen Isus i Marija, na pomoć nam došao Božić!", Božji dan, sv. Stjepan i sa njima sv. Ivan, Nova godina, sv. Tri Kralja, koji tri dana nose tamjan, zlato i plemenitu mast". Ukućani govore: "Bože, usliši nas!"

Nakon zajedničke večere čeka se da pojedmo svi na polnoćku. Na sv. misu. u kući gori svjetlo čitavu noć i dan. U jutro kada se goni blago na vodu, na ono mjesto gdje blago izlazi i ulazi u štalu, ostave se dvije svijeće. Onaj koji goni blago na vodu, donese sa sobom kruha kojim daruje vodu i izgovara: "Hvaljen Isus, vodo. Ja tebe darujem kruhom, a Ti mene zdravljem i veseljem."....

Sve čitatelje HRVATSKE ISKRE pozdravljam, čestitam Božić i Novu godinu, kao i svim Hrvatima u domovini Hrvatskoj i diljem svijeta gdje god da nas ima....

Mile Paulić, Mississauga
Dopisnik HRVATSKE ISKRE

Obitelj Steele iz Miliona, veliki radnici za Hrvatsku

Damir Borovčak : *Hello Toronto – ovdje Zagreb*

NA KRAJU TISUĆLJEĆA

Nedovoljno priznato, poznato i potpuno nekažnjeno ostaje bleiburška tragedija Hrvata. Guranjem Hrvata na Balkan, blaiburška tragedija traje još i danas. Krivci za jedno i drugo, posve su isti, i onda i danas.

O PROŠLOSTI

Upravo se navršila prva obljetnica smrti čovjeka i prvog hrvatskog predsjednika Dr. Franje Tuđmana, koji nam je povratio hrvatsku državu, vjeru u nacionalni ponos i ukazao kako možemo biti svoji na svome. On ulazi u hrvatsku povijest zapisan zlatnim slovima i pored nastojanja njegovih protivnika da ga u protokloj godini do krajnosti ponize i oblate. Najbolje o tome govori veliko hodočašće ogromnog broja ljudi iz svih dijelova Hrvatske, povodom prve godišnjice smrti na njegov grob i Misu zadužnicu u Zagreb. Pri kraju smo desetljeća u kojem smo ostvarili nevjerojatan uspjeh uspostave hrvatske države i svoje nacionalne slobode. Bilo je to nemoguće bez obrambenog rata protiv srbočetničkih osvajača. Bili smo napadnuti, bez oružja i međunarodne pomoći, ali smo ipak, uz ogromne gubitke ljudskih žrtava i stradanja, materijalne štete i ogroman broj prognanika, vojno pobjedili puno jačeg neprijatelja. U obrambenom ratu izvojevali smo našu slobodu i veličanstvenu pobjedu oslobođanja okupiranih područja. Imali smo godine teških odricanja i socijalne krize, ali i u tim okolnostima smo postepeno napredovali. Odmah po uspostavi slobode, radi svoje državne samostalnosti, od međunarodne zajednice i suda u Haagu cijelo vrijeme trpimo nove nepravde, stalno drastično prozivani i kažnjavani. U nedavnom razgovoru za 'Slobodnu Dalmaciju' Dr. Zvonimir Šeparović, svjetski priznati stručnjak viklimolog, tumači da su "Englezi preko Grahama Blewitta, zamjenika tužiteljice Carle Del Ponte, preuzeli Haaški tribunal kao sredstvo za uništavanje hrvatske države, kriminaliziranjem Oluje i Domovinskog rata, što ima svrhu usporiti Hrvatsku u procesu povratka u Europu i vezati je uz Balkan, gdje će Srbija opet imati dominantnu ulogu". Dakle prigovaraju i osuđuju nas isti oni, koji su nam u ovom stoljeću, prije pedesetak godina, jednom već krvavo presudili. Posluživši se prijevarom, Britanci su nam na Bleiburgu prijeko sudili, poslavši u smrt premnoge nevine hrvatske mladiće, žene i djecu. Isporučivanjem Hrvata partizanima, učinili su da Slovenija postane najvčća hrvatska grobnica. Pri kraju smo dakle i stoljeća najkrvavijih stradanja hrvatskog naroda, s obzirom na činjenice oko pogubnog završetka drugog svjetskog rata i bleiburškog pokolja Hrvata. Nažalost nedovoljno priznato, poznato i potpuno nekažnjeno ostaje bleiburška tragedija Hrvata i sve poslijeratne godine stradanja u jugokazamatima. Tek ovih dana umro je posljednji akter tog ratnog zločina - brigadir Toby Low, koji je kasnije za zasluge dobio i titulu, te postao lord Aldington pa čak i engleski ministar. Svih ovih 55 godina, prava istina nije mogla na svijetlo dana, Britanci su štitili svog lorda i bivšeg ministra, te skrivali svoje tajne dokumente iz Drugog svjetskog rata. Suđenje lordu Aldingtonu, koje je pokrenuo britanski povjesničar grof Nikolai Tolstoy i koji je desetljećima istraživao tragediju i pronašao dokaze o odgovornosti Britanaca za taj zločin, završilo je neuspjehom i nestankom arhivskih dokumenata. Ništa

slično ranije nije bilo zabilježeno u povijesti Hrvata i možemo reći da bleiburška tragedija, guranjem Hrvata na Balkan, traje još i danas. Krivci za jedno i drugo, posve su isti i onda i danas. Hoće li se za takove postupke Velika Britanija ikada ispričati Hrvatskoj? Samo naivni u to mogu vjerovati. Ali tko nas priječi da dokažemo istinu?

Iako se završava ovo stoljeće agresivnih ratova, apsurdno je, da se Hrvate proziva i osuđuje za obrambeni rat. Pri kraju smo također i tisućljeća, dakle tisućljeća hrvatske opstojnosti i katoličanstva na ovim prostorima, a koje smo kao narod proživjeli krvavo natapajući ovo tlo, stalno pod drugim osvajačima ili tuđincima. A katoličanstvo i domoljubni ponos malih naroda sigurno nisu po mjeri novog svjetskog poretka i britanskih iluminata. Zato se čini kako nismo previše naučili od naše povijesti i da u novo tisućljeće ulazimo sa strepnjom da smo opet negdje na početku naše nacionalne i državne opstojnosti i sigurnosti. Naime, sve su naznake da i novo tisućljeće donosi duh i ideje novog svjetskog poretka i njegovog anglosaksonskog projekta koji se zove - globalizacija. Za Hrvatsku, poslije Zagrebačkog summita, posve precizno - globalizacija je prije svega novi oblik integracije Hrvatske s Balkanom. Taj prioritet je lako uočljiv u deklaraciji Zagrebačkog summita.

O SADAŠNJOSTI

U prošlom broju pisao sam da je danas najvažnije i najmoćnije oružje protiv interesa hrvatske nacije, režiranje informacija, posjedovanje i manipuliranje medija, te da nam je zato svima dužnost upozoriti i širiti istinu za Hrvatsku. Protivno tome, i prije sam upozoravao na medije koji truju hrvatsko nacionalno biće svojim spletkama, poluistinama i intrigama. U toj borbi za primat na medijskom tržištu, nije previše začudilo kada je u Hrvatskoj iznenadno buknuo žestoki obračun. Izlaskom već prvog broja, još jednog novog dnevnog lista pod imenom 'Republika', objavljen je pravi medijski rat. Pukanić, vlasnik tiskanog tjednika 'Nacionala' i novog dnevnika 'Republika', na prepunom hrvatskom tržištu novinarskih senzacija i spletki, u utrci za profitom odlučio se obračunati s Pavićem, vlasnikom 'Globusa' i 'Jutarnjeg lista' i njegovih čak devet medijskih ortaka. Tako Pukanićeva 'Republika' u svojem prvom broju od 4. prosinca na naslovnici, slikom i imenom, proziva neke "zločinačke medijske ortake", da bi već drugi dan hrvatska policija započela spektakularna uhićenja i privođenja Pavića i njegovih partnera. Apsurd je da policija djeluje poslije objave imena u novinama, da novine zapravo postaju preteža policije i suda. Samo dan poslije, svi su privedeni već pušteni na slobodu, a ti brzi obrati dovode hrvatsku političku scenu do posebnog medijskog usijanja. Sve se to odvijalo usred afere u kojoj Haaški sud represivno prijeti 'Slobodnoj Dalmaciji' i njenom glavnom uredniku, povodom objavljivanja transkripta svjedočenja predsjednika Stipe Mesića pri tom sudu.

‘Vjesnik’ od 8. prosinca, kao vladin list, ne može a ne okvalificirati blamažom te događaje oko Pukanićeve medijske hajke i zaključiti da je “po svojoj prilici riječ o političkom i medijskom ‘reketu’ na vrlo visokim razinama”. Vjesnikov novinar Marko Barišić piše: “Sprega policije, medija i po svoj prilici, jednog dijela državnog vrha, završila je blamažom. Oni koji su prije dva dana uz prisustvo specijalaca i s lisicama na rukama, a nakon ‘optužnice’ preko novoga dnevnog lista, prokazani kao četveročlana banda i zločinačka organizacija, sada su na slobodi. Na temelju ponuđenih materijala, Državno odvjetništvo nije moglo potvrditi sumnju u to da je počinjeno kazneno djelo. Branitelji osumnjičenih kazali su da, protivno svim pravilima, nisu ni dobili nikakvu dokumentaciju”. Istoga dana o tome javlja i ‘Slobodna Dalmacija’, te njihov novinar Tihomir Dujmović, pod naslovom ‘Policijjska država’ piše:

Tko je u Hrvatskoj ministar policije : Lučin ili Pukanić? Nominalno, to je Lučin, i čovjek stječe dojam da on uživa u scenama u kojim se ljudi ponižavaju s lisicama na rukama. Svojedobna uhićenja u Gospiću isto su tako bila praćena nepotrebnim spektaklom... Ni mediji ni država doista nam nisu na osobitom nivou, ali ovako nisko još nismo pali i valjda će sad netko u ovoj zemlji pogledati istini u oči. Naime, sve što smo čuli i vidjeli u legendarnoj aferi o ortačkom ugovoru u hrvatskom medijskom prostoru, bez obzira na višeslojnost te afere, pokazuje, gospodo draga, da mi u mentalnom smislu i nismo drugo negoli Balkan. Zemlja u kojoj policija reagira uhićenjima na znak medija, zemlja u kojoj se danima može bez suda i sudske odluke nekoga nazivati zločincem i bandom, i činiti to nekažnjeno, država u kojoj nakon svega neće pasti ni jedan ministar, i napokon afera u kojoj, kako vidimo, nitko na kraju nije kriv, nakon svega što je izgovoreno, takva država i takvo društvo nije drugo negoli zadnje balkansko selo.”

Nije se zato teško složiti, s ispravnom prosudbom dr. Zdravka Tomca, koji je za ‘Večernji list’ od 6. prosinca izjavio: “Sve što se događa vezano za medije pokazuje da je hrvatsko društvo teško bolesno i u mnogo gorem stanju nego što su najemni pesimisti mislili. Mediji su zrcalo društva. (...) Ovo treba biti pouka da se u medijima ne smije optuživati i suditi ljudima umjesto suda, da treba prestati objavljivati državne tajne i voditi prljave političke borbe koje destabiliziraju Hrvatsku.”

O BUDUĆNOSTI

Ipak treba se zapitati kako objasniti ovakovu izjavu jednog od vrlo utjecajnih hrvatskih političara, kada nas cijelu ovu godinu međunarodna zajednica hvali da su se u Hrvatskoj zaista dogodile fantastične demokratske promjene, gdje su neovisni i nezavisni mediji odigrali značajnu ulogu u otklonu od vladajućeg stranačkog utjecaja i kako je Hrvatska na najboljem demokratskom putu ozdravljenja i prihvatanja europskih vrijednosti. Očiti nesklad teze o procjeni kvalitete medija i vlade, uočljivo je vidljiv kroz pisanje ‘Vjesnika’, ‘Večernjeg lista’, ‘Slobodne Dalmacije’ i izjava političara.

Odgovor o čemu se radi, možemo dobiti između ostaloga i čitanjem irske publicistkinje Deirdre Manifold. Ona u svojoj knjizi “Prema svjetskoj vladi”, kaže kako je plan svake vlade pa i svjetske, uspostava potpune kontrole novinstva. U njoj citira John Swintona, svojedobnog urednika New York Timesa, koji je javno pri odlasku u mirovinu, izjavio: “Kakva je to glupost nazdravljati neovisnom tisku? Svi večeras ovdje nazočni znaju da ono što se naziva neovisnim tiskom ne postoji. Vi to znate a znam i ja. Nema ni jedan od vas koji bi se usudio iznijeti svoje iskreno mišljenje čak ako bi unaprijed znao da se ono ne bi nikad pojavilo u tisku. Plaćaju me 250 dolara tjedno da svoje iskreno mišljenje držim daleko od novina za koje sam vezan. Vi ostali dobivate slične plaće za sličan posao. Zadatak je novinara uništiti

istinu, bezočno lagati, iskrivljavati, klevetati, ulizivati se pod nogama Bogatstva, prodavati sebe, domovinu i rasu za nasušni kruh. Vi to znate, a znam i ja, pa kakva je to onda glupost nazdravljati neovisnom tisku! Mi smo oruđa i vazali bogataša iza kulisa. Mi smo lutke na koncu - oni povuku konce, a mi plešemo. Naši talenti, mogućnosti i životi pripadaju tim ljudima. Mi smo intelektualne mrostitutke.”

Novi svjetski poredak u novom tisućljeću sprema globalizaciju tzv. jugoistočne Europe po modelu deklaracije Zagrebačkog summita. Hrvatska se, bez većeg protivljenja, našla ponovno u tom eksperimentalnom balkanskom loncu. Uvjeti Hrvatskoj, u smislu balkanske suradnje za primanje u EU, to potvrđuju. Takozvano nezavisno novinarstvo, i pomoću povremenih kaos-afere uvijek usredotočenih na račun prošlih vlasti, ima zadatak uvjeriti nas da smo kao nacionalno probuđeni narod nesposobni samostalno i bez međunarodne kontrole živjeti u Europi. U tom svijetu medijske manipulacije, laži i poluistina, neki naravno vide interes vlastitog profita kroz brzu, dobru i laku zaradu.

Što nas dakle čeka u novom tisućljeću? Sigurno i opet ne istina, pravda i blagostanje, koje će nam se nuditi uz prozivke i ‘hapšenja’ putem tzv. nezavisnih medija. Hrvatski čovjek bi trebao shvatiti da o hrvatskoj budućnosti treba tražiti i čitati tamo gdje se zbori o domoljublju, o dokazivanju povijesnih zabluda i stvarnih istina, o kršćanskim vrijednostima. A taj program, novi svjetski poredak nije predvidio za novo tisućljeće. Njih ne interesira istina i pravda, niti interesi i samosvojnost malih naroda. Oni sve to vide - globalno i globalizirano! Za ostvarenje tog cilja, najbolje je dobro zamutiti, stvoriti brzi ritam beskonačnih afera, kako bi sve bilo čim manje jasno i razloženo. Zato i jučer i danas najbolje služe tzv. nezavisni mediji, a da oni tako doista i djeluju najbolje možemo zaključiti iz tih posljednjih događanja.

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.tel.hr

Preporučamo Vam:

Zdravlje je najveće bogatstvo, a bolesni bi na tu staru izreku mogli nadodati: “Najveće sreća je kad čovjek ozdravi.” Mnogi od vas sa problemima prostate, masnoće u krvi, visokim pritiskom, bolovima u želucu i još drugim problemima, obratili ste se na “Nature’s Way Co.”, prirodnih lijekova, a vaše riječi zahvale potvrđuju da vas nismo iznevjerili.

A što tek reći o našoj kremi od majčine dušice, koju žene jednostavno ne mogu prehvaliti? Ako vam je imalo stalo do vašeg izgleda, da imate glatko, nježno lice, ovu kremu nemojte nikako propustiti. U drevnim danima ona se tajno spravljala samo za dvorske dame, a danas je eto i vama dostupna! Ako niste, ne samo zadovoljni, nego jednostavno oduševljeni sa tom kremom, mi ćemo vam bez ijednog pitanja vratiti novac. Dodatna dobra vijest je što smo je uspjeli osloboditi carine, pa vam je nudimo po povoljnijoj cijeni.

A za kraj, evo i naš nagradni konkurs! Prve dvije osobe koje nas nazovu nakon što pročitaju ovaj oglas, dobit će na poklon jedan od naših čajeva, kapi, masti ili majčinu dušicu.

Nazovite “Nature’s Way Co.” na (905) 846-3060.

Stjepan Janković:

Božić u Filipu

Makar je Filip Čmrlec prešao već sedemdeset let, ali da dojde sveti Božić on se navek zmisli na one lepe dane, da je bil dečec, kak je bilo unda lepo.

Pred Božićom tjedeni, već so se sa deca veselila, kaj bo došel sveti Božić. Zadnji tjeden japa su rekli: deca zutra bomo svinjo klali, jer dohaja Božić. Mi deca po potu smo soj deci povedali, kaj su japa rekli: Tak je i bilo, su subotu jutro japa su se rano stali, kravama su hitili jesti i počeli su brusiti nože i sekiru, potem su deli vodu na šporhot, s kom se bo svinja parila. Potem su ošli po kuma Ivija, suseda Tomaša i Bartola, kaj bodu držali svinjo. Da su došli, najpredi su si gutnoli žganico, kaj su bili bole ko-ražni. Da su svinjo raščeni, da je bilo se gotovo, mama su za kratek čas biti gotovi z obedom. Po obedu japa su ošli na svoj posel, a mama su špeha pospravljali, a na večer su čurke nadevali, kaj smo na Božić jeli.

Došel je i Badnjak, japa su ošli vu škedenj, složili su slamu i seno, kaj budu večer donesli vu hižu pod stol. A mama su takaj bili vu veljkim deli, pekli su kolače i rihtali su si meso kaj se bo jelo na Božić.

Da je na zvoniku zazvonilo Zdravo Marijo, japa su ošli vun z hiže po slamico, a mi smo si vu hiži čakali da se bodu japa podeli. Počuli smo, idu japa, da su došli do vrat, poranjkali su si po vrati, a mi smo rekli: slobodno! Vrata su se otprla, a oni su se poklonili, dober večer, a potem su počeli govoriti (bajati):

*Dej vam Bog količe, voliče,
teliče, praščiče,
jare jarine,
črne bajdine
vu kocu prasice
vu štal žerbičice,
vu pojati telice,
puno zlata srebra
navek puno kasu penez,
zdušnoga zveličenja,
a zdravlja i sreče največ.*

A mi smo to se zdušno poslušali, da su japa to zvršili slamo i seno su deli doli, a potom smo se si na slamico poklekli i počeli smo za mamom na glas Boga moliti. Da smo Boga zmolili, japa su vužgali sveču, jer ga negda ne bi bilo struje i na glas su zapoievali:

*Kirie eleison, eleison:
Isus se rodi vu štalici:
Pojte pastiri, tamo se njemo poklonite!*

Dok su japa popevali, stara mama su na stol deli štiri repe, kakti na saki stolov vogel repo, a posred stola su deli jedno šaku kuruze, šaku prosa, i šaku pšenice. A japa su na to deli kabelara z penez. Jer se tak reklo: kaj bu kletu išče več silja zraslo i kaj bo več vu kasi penez.

Da su stara mama stola završili i japa su s pesmom bili gotovi. Potom su mama počeli na stol nositi večerju. Da smo se navečerjali, počeli smo krispana kinčiti. Da smo ga okinčili, deli smo ga vu oblok, kaj se s pota videl. Potem smo ošli vum i s pota smo gledali kak je lepi. Na poto je bilo puno ljudi i dece, ke su takaj gledali krispane. Tak smo se zišli na kup pajdaši, potem smo išli po celim seli glet krispane. Skorom ze sake hiže čula sveta pesem. Da smo to obavili, unda smo išli na red k sakome pajdašo sigdi smo dobili falat kolača, kojeg smo slatko pojeli.

Iza toga smo se dospomenoli, kaj pojdemo k polnočki. Tak je

bilo. Ob jedenajsti vuri smo se zišli pred hižo staroga Lovre, jer su Lovra bili špengler pa su si složili lampaša. s kem su navek svetili da su išli k polnočki. To su bili veliki čovek, blizu dva metre, da su oni podeli z grunta z lampašom vu rokaj, mi sa se deca smo se jim pridružili, kak pickei kvočki.

Oni so nas jako rad meli, rekli su nam: ajde deca vu ime Božje idemo na pot. Ja bum napre svetil, a vi si za menom. Ali da su oni počeli gaziti ze svojim dugimi nogami, već na pol pota do Belice menjša deca su vpešala, kajti su ne mogla iti za Lovrom, ke su gazili meterne korake. Tak smo si srečno došli vu cirkvu. Za par minot, cirkva je bila puna. Tak veli: da na Božić i Vuzem idu k meši i kanas i hertar, ar onda i oni imaju svetka.

Vu cirkvi ze sako stran lontara, bil je bor okinčen z đundi i poharaji. To se nam deci jako lepo vidlo. Najempot oglasil se zvonček, vu cikrvu se podel plebanuš, oblečen vu svetešju opravu, a za jim su išli dva dominištranti i polnočka je počela. Iza toga oglasile su se orgulje, a potem i pesem:

*Narodil nam se Kralj nebeski,
Od Marije čiste Djevice...*

Da su pesma i orgulje vutihnule, svećenik je počel moliti. Da je zmolil, pak su se oglasile orgulje i pesem.

Da je pesem vutihnulla, i prodeštvo prešlo plebanuš je zgovarjal molitve i pomalim je došel kraj polnočke. Nakon toga svećenik je podelil sem blagoslov i tak se pomalim cirkva počela prazniti. Da smo išli dimo, pak smo se pridružili staromo Lovri, ke su nam popojdoč ovak povedali: Deca, vidite kak je kmica, reški na škedji se ne svete, leto koje bo došlo, zraslo bo puno sena, parme bodu pune. I tak črez spominek smo došli srečno dimo. Da sem došel dimo, stari japa su pre šporoto molili i popevali svete pesme, a stara mama su pekli čurke. Da smo se najeli, malo smo se spominali, kak je bilo pre polnočki, a potem smo ošli na počinek.

Da si je Filip legel i da je već dremal, vu polusnu je čul orgulje i taktove pesme:

*O Betleme, grade slavni od Boga.
Najveći si ti od grada svakoga.
Jer iz tebe nam izade vojvoda.
Isus dragi Davidova poroda...*

I vutem je slatko zaspal trdim snom.

Hrvatski kajkavski kolendar, 1995. Str.251

HBZ, odsjek 515, .. I mi smo bili sa svetim Nikolom...

Božić - blagdan topline i ljudskog srca....

Prosinac je vrijeme kad počinje "luda trka" u potrazi za darovima. Upravo je nevjerojatno koliko novaca ljudi potroše na svakojake gluposti, od te cifre "boli glava", a od blještavila raznoraznih tričarija po dućanima "bole oči"! Ludo u nepopravljivo potrošačko društvo, kojeg uveliko trese "potrošačka groznica"!

Ako ste i vi dio ove lude "trke" i trkači ste za darovima, evo nekoliko savjeta, iako znam da nitko ne voli savjete, zapravo - ovo su neka pravila kojih je poželjno držati se. Ne zaboravite: odabrati dar nije lako! Zato moramo saznati kakve su osobe i što vole koje ćemo obdariti. Moramo voditi računa da svaki dar govori puno i o nama, zapravo nikada nije samo dar; on simbolizira i odnos. Dar odabran bez razmišljanja o osobi kojoj je namijenjen, može biti opasan i za društvene odnose: što će reći trezvenjak ukoliko mu poklonite kutiju odabranih vina, ili kako će se osjećati osoba kojoj ste poklonili modernu usku majicu, a ona nosi konfekcijski broj 48...?

Primjera ima puno, a vi ćete, sigurna sam, sa zrcem mudrosti uspješno odabrati darove za Božić. Kako, pitate se? Vrlo jednostavno. Danas najbolje prolaze darovi koje ste dugo tražili i lijepo umotali, oni se cijene jer je u njih utrošeno vrijeme, strpljenje i ljubav. I tu ima ograničenje: Ne smijete kupiti prejeftin dar (govorio bi da vam do te osobe nije stalo), ni preskup dar (stvorio bi kod nje osjećaj nelagodnosti i obavezu). Nikako ne kupujte darove samo zbog darova; to je najgore; takav dar može imati iste posljedice kao i uvreda. Sigurna sam kako i u vašim kućama ima tih "neželjenih" gluposti koje se povlače koje kuda, a vi nemate srca baciti ih, jer, Bože moj, to su darovi...

Znam pouzdano kako ima i takovih darova koje obožavate, milujete ih pogledom i dodirom, jer vas živo sjećaju na osobu koja vam ih je poklonila sa puno ljubavi i ukusa znajući vaš ukus i vaše skrivene nade.

I dok ovo pišem misli su mi odlutale u jedno drugo doba, manje bogato, više romantično, u doba mog djetinjstva.

Sve bi počinjalo u drugoj polovici prosinca kada bi poštar sa prvim čestitkama zvanično najvestio dolazak Božića. Gomile prelijepih čestitaka dobivali bi iz raznih dijelova svijeta. Divili smo se njihovoj ljepoti i maštovitosti. U doba moga djetinjstva nije bilo samo važno poslati čestitku, bilo je itekako važno da čestitka bude nešto posebno, to je bilo pitanje prestiža, zato su se čestitke birale vrlo pažljivo. Kakve će biti zavisilo je od osobe kojoj ih šaljem. Bio je to pravi ritual u kojem smo svi sudjelovali... cijela obitelj. Mi djeca imali smo tu čast birati čestitke kome ćemo koju poslati. Najljepše i najskuplje čestitke dobivali su najdraži rođaci i prijatelji, one malo jednostavnije i jeftinije slali smo manje dragim ljudima i poznanicima. Pisane su uvijek sa istim porukama koje sadrže želje za dobro zdravlje, uspjeh i sreću. Jako se pazilo da se netko ne zaboravi.

Za nas djecu kićenje bora bilo je zanimljivije od bilo koje igre. Bor je nošen u kuću ravno iz šume. Zauzimao je veliki dio sobe i tu je ostajao do Tri Sveta Kralja. Miris borovine širio se kućom i to je jedan od mirisa kojeg nosim i sjećam se sa sjetom.

Ukrasi za bor su bili drukčiji nego danas. Nismo imali trepćuće lampice, nije bilo blještavog nakita, ali bilo je dovoljno bombona umotanih u šarene papiriće, dovoljno krep papira od koje smo pravili maštovite vrpce koje smo obavijali oko bora. Od svega su prskalice bile najvažnije. Njihove iskrice su za nas djecu predstavljale male sobne vatromete, posebno kada bi netko od odraslih ugasio svjetlo i zapalio na desetke prskalica. Našoj sreći tada nije bilo kraja...

Otrpilike tjedan dana pred Božić mama bi počela praviti kolače, koje bi slagala u kutije za cipele obložene papirom. Kolači bi sa kutijama završavali u sobi na omaru "da odleže" -

Naša Zlata Jurić svima vama želi blagoslovljen Božić!

tako su nama objašnjavali njihovo dizanje izvan našeg domašaja.

Znali smo da je Božić tu i da ga nitko i ništa ne može spriječiti u njegovu ulasku u naše domove, u naše živote, u naša srca. Ono što je meni naročito bilo drago je ta božićna atmosfera: razdragani ljudi, veseli razgovori, neka posebna sreća zbog zajedničkog slavlja koja nas povezuje.

Danas, kada je pred nama novo stoljeće, pitam se što su to dobroga učinili ljudi u Kristovo ime u prvih dvije tisuće godina od njegova rođenja? A dobro znamo da su mnogi umrli (ili bili ubijeni) samo zato što su htjeli živjeti i misliti drukčije. I što je onda čovjek? Da li je čovjek čovjeku vuk ili je čovjek čovjeku prijatelj koji će oko sebe širiti ljubav i toplinu?

U ovom nečovječnom vremenu budimo bliski jedni drugima u vjeri koja apelira na dobrotu i plemenitost. Božić je blagdan topline i ljudskog srca. Otvorima svoja srca jedni drugima, tako ćemo lakše prebroditi sve krize i nesporazume.

Sretan i čestit Božić svim čitateljima HRVATSKE ISKRE.

Vaša,

Zlata Jurić

Na izboru najboljeg sportaša godine, sestre Matijašić sa gosp. Brunom Pilašem

Okvir za portret:

Gosp. Dušan Bezić

Svaki novi susret sa gosp. Bezićem nudi mi mogućnost boljeg upoznavanja ovog izuzetnog čovjeka. U njegovoj osobi ima nečeg karizmatičnog. On djeluje pozitivno, da ne kažem "zarazno" na okolinu. Njegov pozitivan odnos prema životu, veliki optimizam i smisao za humor primjeti svatko tko dođe u kontakt s njim. Biti u društvu gosp. Bežića znači imati lijepe trenutke za sjećanje. Njegova jednostavnost oduševljava, a njegova mudrost ispunjava dušu. Svaki put poslije razgovora s gosp. Bezićem imala sam iste osjećaje kao poslije lijepe pročitane knjige, duhovno ispunjena, s nekim dodatnim optimizmom u sebi. A njegov je život, kao malo čiji, baš kao uzbudljiva, zanimljiva knjiga. Šteta što ga češće ne vidjamo u našoj hrvatskoj zajednici.

P. Gosp. Beziću, na pragu smo smjene stoljeća i tisućljeća. Jeste li ikada razmišljali da ćete imati tu čast biti tu i u tomu sudjelovati?

O. Moram Vam reći da nisam. Po svim nekakvim zakonima prirode, nisam imao mnogo razloga vjerovati u to. U 18. godini života bio sam ranjen u ratu, dva puta u ratu bio sam osuđivan na smrt. Prije 8 godina imao sam srčani napad, a prije 5 godina tešku operaciju srca. I kad se sve zbroji ja nisam trebao biti danas ovdje, ali kao što vidite, jesam i drago mi je da je tako, da ću ući (nadam se da neće biti iznenađenja) u novo stoljeće i tisućljeće. Dvije trećine stoljeća proživio sam u ovoj zemlji: 50 godina u Kanadi, 18 godina u Hrvatskoj, 7 godina po svijetu. I zbilja, za mene je iznenađenje da sam tu i da mogu vidjeti tu povijesnu smjenu.

P. Gosp. Beziću, 20. stoljeće je krvavo stoljeće, tamno stoljeće. Kako Vi gledate na to stoljeće u kojem ste proživjeli dvije trećine života?

O. Dvadeseto stoljeće je bilo bumo, krvavo, najteže u povijesti. Po broju žrtava ono je daleko nadmašilo sva ostala stoljeća ljudske povijesti. Ideološke diktature činile su dosad neviđeni napad na ljudsku slobodu i ljudski život. Mi smo imali I. i II. Svjetski rat, a ratovi po svijetu nisu nikada prestajali. Ovo je bilo nemirno stoljeće, u kojem žive nespokojni i nemirni ljudi. U raznim djelovima svijeta i danas ljudi masovno ginu, često ja to ne mogu shvatiti. Za nas Hrvate ovo stoljeće ima jako teških dana. II. Svjetski rat nas je decimirao. Domovinski rat za slobodu krvavo smo platili. Pretrpjeli smo užasne štete i imali velike žrtve, mi - mali hrvatski narod. Nadam se da će novo stoljeće biti zbilja novo doba za Hrvatsku i za naš narod. Jer, koliko smo mi Hrvati trpjeli u ovom stoljeću, malo koji drugi narod je toliko trpio. Osobito tako malen brojčano - a tako velik po kulturi i tradiciji. Nadam se da će nam budućnost biti bolja. Veliki tehnološki uspjesi ovog stoljeća zbog ovih stradanja pali su na drugo mjesto, a ne prvo koje im pripada.

P. Gosp. Beziću, Vi ne nosite "ružičaste", ali niti tamne naočale. Svijet gledate realno. "bez šminke". Kako Vi gledate na prilike u Hrvatskoj danas?

O. Bio sam nekoliko puta u Hrvatskoj u doba rata. Narod je patio, ali je gledao u bolju budućnost i to sam osjetio. Ovog ljeta bio sam nekoliko tjedana u Hrvatskoj i što sam vidio iznenadilo me, prijatno, naravno. Mjesta koja su bila potpuno srušena, danas su 90% obnovljena. To je veliki uspjeh. Narod je bio onih godina tužan. Ovo ljeto osjetio sam osobito na moru da su ljudi veseliji, nešto su novca zaradili od turizma. Gledaju s više optimizma na bolji život. Ja osobno mislim da Hrvatsku čeka velika budućnost, jer ima prirodno blago, odličnu klimu i zemljopisni smještaj. Da sam mlađi ne bi me bilo strah vratiti se u Hrvatsku i početi ponovno, i znam da bih uspio! Samo treba raditi. Dok sam bio na Šolti čitao sam dnevni tisak i tamo je pisalo kako je bilo 3,5 milijarde dolara prihoda od turizma, a u istom tekstu piše kako je Hrvatska dala 1 milijardu dolara za uvoz hrane! Nekim mojim mještanima sam tada rekao: "Gledajte, milijarda dolara je otišla na uvoz hrane, trčite za njom! Kanada i Amerika bi trčale za tom milijardom!" Da je naš seljak proizveo tu hranu, milijarda bi ostala u Hrvatskoj i hrvatsko selo bi mnogo bolje živjelo. Strašno je to da takve stvari naši ljudi ne vide i ne razmišljaju na sličan način. To je moje zapažanje.

Iako niste već dugo prisutni u našoj zajednici, znam da ste obavješteni što se u njoj događa. Kako Vi objašnjavate ponovnu razjedinjenost među Hrvatima?

Ima nešto što je nama Hrvatima zajedničko bez obzira kojoj stranci pripadamo, a to je ljubav prema Hrvatskoj. To se najbolje pokazalo za vrijeme rata, koliko su Hrvati bili ujedinjeni, radili zajedno kao jedan. Novac koji se prikupio tada, izračunao sam da se preko 75% Hrvata odazvalo akciji prikupljanja novca, a ako tomu dodamo i pomoć u stvarima, onda je to preko 80 - 90%. Jednom prilikom razgovarao sam s jednim kanadskim novinarom, koji mi je postavio pitanje: "Kako to da su Hrvati tako kompaktni i organizirani u svojoj pomoći domovini Hrvatskoj, da to čak ni Židovi nisu bili 48. godine kada su stvarali svoju državu? Nisu bili tako zaneseni, ujedinjeni stvaranjem svoje države?" Čujte, nitko od nas nije otišao sretan iz Hrvatske u svijet. Svi smo bolovali i tugovali. Pružila nam se povijesna prilika da tu bol malo ublažimo, da sudjelujemo u stvaranju slobodne Hrvatske, što smo tako zaneseno svi od reda prihvatili. Onda neka nikoga ne čudi ta ujedinjenost! Znali smo da je to dobro za Hrvatsku i hrvatski narod. Danas smo opet tabori. To je normalno i nije ništa strašno. Mi ćemo opet biti zajedno ako ustreba. Pogledajte i našu Crkvu, koja je za vrijeme Domovinskog rata toliko napravila za Hrvatsku, danas je više manje povučena na pastoralni rad. Hrvati znaju što je Katolička crkva u Hrvata, i ona će ponovno, ako ustreba, sve napraviti da se očuva hrvatska samostalnost i hrvatski čovjek. Do jučer su bile neke stranke, danas su druge. Ljudima su potrebna sanjarenja, strančarenje, razgovori, i tako će biti dok nas bude. Jer isti ljudi su se prije bavili politikom, samo su promijenili stranku, opet se bave politikom i uglavnom tuku praznu slamu. Neka se nitko ne uvrijedi, ali ja tako gledam na te političke stranke. Više od strančarenja mene više zanima da sačuvamo naš hrvatski identitet. Mi starimo, a naša djeca i unuci u jednom normalnom procesu suvremenoga svijeta nezaustavljivo gube svoje nacionalno biće u drugim kulturama, kao i sve druge etničke skupine. Međutim, preko reorganiziranog Hrvatskog svjetskog kongresa, mi imamo šansu da na učinkovit način budemo prisutni u tolikim kulturama zemalja svijeta.

Prošlo je dosta vremena od kada imamo novu vlast u Hrvatskoj. Nekima to kao da nije jasno i nikako da to prihvate. Kako Vi to komentirate?

To nije ništa novo. Evo uzmite, Jean Chretien izabran je ogromnom većinom glasova tri puta za redom. "Globe and Mail" ga želi skinuti, srušiti ga. To je tako u svijetu: "Živio kralji!", "Dolje s Kraljem!" Hrvatski narod izabrao je današnju vladu, mi je trebamo poštivati, jer je to volja hrvatskog naroda. Ako hoćemo demokraciju, onda moramo tolerirati one koje je narod izabrao. Ja im dajem podršku. A te priče koje kruže iz domovine, uz istine ima dosta tračeva, kleveta i uveličavanja. Ja znam većinu ljudi u Vladi. Svi su bili uz Predsjednika Tuđmana. Za vrijeme rata, neki od njih su bili u koalicijskoj Vladi. Znači, ako su onda nešto vrijedili, sigurno i danas nešto vrijede. Tako ja gledam. Druga stvar: u svakom ratu ima onih koji se obogate i onih koji izgube glavu. Da je bilo kriminalaca, bilo je. U svakoj ih drugoj zemlji ima. Ja ih ne branim. Što se mene tiče svaki onaj koji se obogatio na račun naroda u vrijeme rata, ja bih mu sve oduzeo i poslao ga na pokajanje u samicu. Ja osobno znam trojicu koji nisu ništa imali, a danas su milioneri! Treba se nadati da će naši lopovi osim zatvora završiti u paklu.

Gosp. Beziću, gdje sebe vidite u novom stoljeću?

Vidim se kao radnika, koji će na posao dolaziti svaki dan u 9.00, a odlaziti u 4.35 dokle budem mogao, jer naprosto uživam u radu. Gledam na bolju budućnost, posebno vjerujem u bolju budućnost naše djece i unuka, nego što smo je mi imali. Vidim sebe radosna zbog uspjeha svoje djece, o Sandri će u novom stoljeću u siječnju ili veljači biti na CBC-u dokumentarni film o njoj i njenom radu. S tim se ponosim. Sretan sam što živim u Kanadi koja je najbolja zemlja na svijetu. Obišao sam mnoge zemlje i nigdje nisam našao bolje. Kad negdje odem na odmor ili u posjetu, uvijek kažem: "kad ćemo doma" - meni je Kanada doma!

Z.J.: Hvala na razgovoru i sretan vam Božić!

Hvala! Sretan Božić svim mojim Hrvaticama i Hrvatima. Nedajte se godinama, generaciju moja!

Zlata Jurić

Mojim očima (i srcem)

Odlazim u Hrvatsku vrlo redovito, no ti odlasci padaju u vrijeme proljeća, ili ranog ljeta, ili negdje u jesen. Nikada do sada, od mog odlaska iz Hrvatske godine 1970. nisam bila u Hrvatskoj u zimi. Čini mi se koji puta da se uopće više ni ne mogu prisjetiti kako izgleda zima u Hrvatskoj, jedino me slike po magazinima, a ili neke zimske razglednice tu i tamo vraćaju u prošlost.

Osim zime, zaista mi u životu jako nedostaje Božić u Zagrebu. Toliko godina živim izvan Zagreba (više nego u Zagrebu) i više se gotovo i ne sjećam kako je to bilo, i samo me u te dane vraćaju prijatelji svojim pričama, ili doživljajima. A čini mi se da nema ništa ljepše od zvona zagrebačke katedrale negdje u noći na Badnjak, kad zvon zvona odjekuje melodijom koja se u srca utire. Ili kad zabruje sva zvona zagrebačkih crkava.... Ne znam što bih dala da mogu jednom otići na Ponoćku u Zagreb, umiješati se među ljude, slušati svoj jezik, pjevati svoje pjesme, i biti sa svojima, pod zvonima zagrebačke Katedrale.

Netko će mi od vas reći kako je i tu, u Torontu, ili Mississaugi, isto lijepo, jer Božić je Božić, i ne treba tražiti pogaču iznad kruha. Lijepo je, priznajem i ja. Badnjaci u našim crkvama su zaista svečani, topli, prisni, a naši pjevački zborovi daju od sebe ono što u normalno doba koji puta i ne možete čuti u njihovim glasovima. Pođete li po našim crkvama od Toronta do Hamiltona, ili još dalje, svugdje će biti lijepo, nezaboravno na Polnoćku ove godine, kao što je bilo i prošle, ili one prije nje, ili pred nekoliko godina. Prošle godine bila sam na Polnoćki u župi Hrvatskih Mučenika i još mi i danas zvone u ušima prekrasni zvukovi božićnih pjesama koje su pjevali pjevači zbora, posebno "Pastorele", pjesme nad pjesmama. Bilo je trenutaka kad mi je prošle godine na Badnjak bilo tako tijesno u grlu, pa ipak.... Oprostite mi, hrvatski svećenici po svim našim župama, zaista si želim bar jednom biti u Zagrebu, u Katedrali, ili na Sljemenu, u maloj crkvi Kraljici Hrvata - bar jednom...

Priča mi moja prijateljica kako su oni prošle godine bili na Polnoćki u crkvi Kraljice Hrvata na Sljemenu. Mnogi Zagrepčani žurili su te Badnje noći na Polnoćku u tu istu crkvu, tako da je kolona vjernika bila poduža, a svatko je imao, mraka radi, bateriju. Priča mi moja prijateljica o toj jedinstvenoj slici, o kojoj i danas često govori: kolona ljudi sa upaljenim baterijama u mrkloj sljemenskoj noći, tamna drveća oko njih, a svod prepun zvijezda, koje trepere, trepere; snijeg, bjelina i hladnoća koja škripi pod nogama vjernika....

Nezaboravno je to veče za moju prijateljicu! Skoro da sam im zavidna na tako lijepoj sceni, na sjećanju - jer to sjećanje, ta slika vjernika u mrkloj noći na Sljenu sa svjetlima iz baterija - sigurno će joj ostati u sjećanju zauvijek. I ono nakon toga je bilo prekrasno, sv. misa, pa zajedničko pjevanje dragih nam božićnih pjesama, pa onda razilazak vjernika nakon manje zakuske u Župnom dvoru.... Kako mi govori moja prijateljica, sreća onih koji su bili na toj maloj, no izuzetno svečanoj misi na Badnju večer, vidjela se na svakom licu bilo čovjeka, žene ili djeteta, na svakome tko je te večeri slavio rođenje Isusa u maloj crkvi Kraljici Hrvata na Sljemenu. Čak će ostati i u mom "sjećanju", iako tamo nisam bila!

Nažalost, ne vjerujem da ću se ikad naći u Zagrebu na Badnjak ili Božić, jer Božić je doba za obitelj. Tu u Kanadi je moj suprug, moja djeca, a sad i mnogobrojni unuci - i kako onda otići u Zagreb i biti tamo na Badnjak i Božić i ne vidjeti sretna lica malih nam unuka kad se reže i kiti bor, pa onda kad sjaje lica djece na božićno jutro? Ne, to je nemoguće, no dozvolite mi

Obitelj Krčmar kod svetog Nikole (nismo bili kompletni)

makar nešto: imam pravo bar malo žaliti za onim što je upravo nemoguće, a tako bih rado makar jednom to doživjela. Možete li si zamisliti moje zadovoljstvo kad bih bila u mogućnosti biti na božićno jutro u Katedrali, kad vas u ulasku u Katedralu pozdravlja gromoglasna pjesma pjevača crkvenog zbora, koji su za tu priliku dali sebe i sve što je moguće od sebe? Mnogo sam puta ulazila u Katedralu kad je zbor pozdravljao vjernike ulaznom pjesmom, no jednostavno si upravo ne mogu zamisliti kako to izgleda na Božić - ako je tako svečano gotovo svake nedjelje, zar oni koji dolaze u Katedralu na Božić, kad je svečanost veća od bilo čega mogućeg - da li oni ostanu suhog oka, ili im suze dolaze same od sebe? Kako izgleda okićena Katedrala, kako izgledaju borovi u Katedrali, a posebno kako zvuči ona posebna pjesma "Radujte se narodi" ili "Pastorela" negdje na Badnje večer, uz zvukove orgulja, koje naprosto grme svojom ljepotom zvuka, a oko vas je neopisiva ljepota crkve Hrvata....

Eto, danas par dana prije Badnjaka i Božića sjedim za svojim radnim stolom i misli me nose natrag doma, jer realnost je drukčija. I koliko god mi srce žarko želi bar jedan Badnjak i božićnu noć u Zagreb, pa onda šetnju mojim gradom, i odlazak na sv. misu u Katedralu u jutro - od toga ni ove godine ništa. Jer koliko god srce želi, mozak jako dobro zna što može ili ne može. I kako jedan moj prijatelj kaže, moj mogući odlazak u Zagreb za Božić mogao bi biti jedna od budućih mogućih nemogućnosti.

Valentina

Blanka Došen u Croatiaj restaurantu

Dr. Davorka Križaj-Kapljic: Posljednji Božić

*Lepršahu pahulje
tope i nježne
raskošne kraljice snježne
i bijelom čipkom mekom
obaviše posljednjeg mog Božića
sve ulice, kućice i polja
na rubu domovine moje
u malom gradiću nekom.*

*A nisam tad ni znala
s prijateljima dok sam lutala
uspavanim sitnim ulicama
i svečanim, posve bijelim
kolodvorom ostarjelim
koliko ću noći sanjati,
suza isplakati,
čemera prolići
za tim kutkom malim
domovine nedostižne,
za tim zadnjim Božićem
davne noći snježne.*

*I kad se konačno
prvi puta vratih
na stoljetni kolodvor taj isti
rascvjetalog ljeta nekog
u polju žita i kukuruza
sakrivene nadoh
tragove djetinjstva dalekog.*

*U vrtu pokraj vlaka
spazih drage svoje
i trčah tada brže
nego ikad prije...
Tad se znalo nije
da li zrakom leti
kofer zeleni neki
il' izgubljeno dijete
što od sreće se smije.*

*Dugo, dugo tad sam
u vrtu tom sjedila
u ljubičastih makova lijehi,
a kofer onaj zeleni
negdje u kukuruze
sam je odletio, nesretni....
Ljetne te večeri
kao nekad lipe su cvale
blagim mirisom nježno
skriveno mi boli umirile.*

*A gledahu me svi čudno
s nevjericom nekom
što ja sjedim
u vrtu tako sretno
gdje celer i ruža
strastveno mirišu
a zvona s crkvice zvone
za večernju misu....*

*Za one koji ne znaju gdje je Mendoza: Mendoza je mjesto u Argentini.

Kod svetog Nikole, HBZ odsjek 515

DOŠAŠĆE

Svima nam je poznato da je Došašće vrijeme od četiri nedjelje iščekivanja i pripreme za Kristovo rođenje, i da se kroz to vrijeme na našim stolovima nalaze adventski vijenci. No koje je značenje tih vijenaca?

Prvotno i najvažnije je odbrojanje, tj. paljenje četiri svijeće, po jednu za svaku nedjelju u Došašću. No ako rastavimo naše lijepo složene vijenčice na manje dijelove, dobivamo puno dublje značenje.

Svijeće predstavljaju toplinu i svijetlost i imaju moć tjeranja mraka, a s njime i zla. Zelenilo ima značenje bujanja života usnulog u zimskoj obamrlosti prirode. Jabuka i orasi simboliziraju darivanje koje se pojavljuje tijekom cijelog Došašća (Sv. Nikola i Sv. Lucija). Žitarice predstavljaju plodnost, a samim time i bogatstvo života.

Svi ovi simboli i značenja doživljavaju vrhunac na sam blagdan Božića, kada je sam Bog, da bi nam bio što bliži, postao čovjekom.

Dakle iduće nedjelje ne zaboravite za obiteljskim stolom upaliti prvu svijeću.

Mir, dobro i jedinstvo sa svima Vama !

Damir Borovčak

Sretan vam Božić

Prijateljima u Mendози: blagoslovljen Božić i sve najbolje u Novoj godini i novom mileniju....